

K A U H A V A

**Talousarvio 2023
Taloussuunnitelma 2024–2025**

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Yleisperustelut	1
1.1.	Kaupunkistrategia.....	1
1.2.	Kaupungin alue, väestö ja työpaikat.....	3
1.3.	Kaupungin taloudellinen tilanne	4
1.4.	Yleinen taloudellinen tilanne.....	6
1.5.	Talousarvion laadintaperusteet.....	7
1.6.	Talousarvion sitovuus ja tilivelvollisuus.....	11
1.7.	Talouden tasapaino – vaatimuksen toteutuminen	11
1.8.	Konsernin tavoitteet.....	11
2.	Käyttötalousosa	18
2.1.	Toimielintasoiset tavoitteet ja talousarviot	21
2.1.1.	Keskusvaalilautakunta	21
2.1.2.	Tarkastuslautakunta	21
2.1.3.	Kaupunginvaltuusto.....	22
2.1.4.	Kaupunginhallitus	23
2.1.5.	Kasvatus- ja opetuslautakunta	31
2.1.6.	Elämänlaatulautakunta.....	36
2.1.7.	Tekninen lautakunta	39
2.1.8.	Ympäristölautakunta	43
2.2.	Yhdistelmä käyttötalouden määrärahoista ja tuloarvioista	46
2.3.	Henkilöstö.....	47
3.	Tuloslaskelmaosa.....	51
4.	Investointiosa	56
5.	Rahoitusosa	60
6.	Taloussuunnitelma 2023–2025	61
7.	Talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto	63
8.	Liitteet.....	64
8.1.	Henkilöstösuunnitelma.....	64
8.2.	Investointisuunnitelma.....	68

1. YLEISPERUSTELUT

1.1. Kaupunkistrategia

Kauhavan kaupunkistrategia Kauhava – Pohjanmaan Sydän on hyväksytty valtuustossa 13.11.2017. Kaupunginhallitus on tammikuussa 2018 hyväksynyt strategian toimeenpanosuunnitelman. Kärkihankkeille on laadittu erilliset toimintasuunnitelmat.

Kaupunkistrategia uudistetaan vuoden 2023 aikana.

Visio 2025

Kauhava on koko Pohjanmaan Sydän, joka sijaitsee Seinäjoen, Vaasan ja Kokkolan keskiössä.

Kauhava haastaa alueen suuremmat kaupungit logistisella sijainnilla, väljällä ja joustavalla asumisella, laadukkaammilla lasten ja perheiden palveluilla sekä yli oman tarpeen pursuavalla työpaikkatarjonnalla.

Kauhava konsernin arvot

Vastuullisuus

Kannamme kestävän kehityksen perustalta vastuuta yhteisöstä, yksilöstä, ympäristöstä ja yhteisen Kauhavan tulevaisuudesta. Kaupunkikonsernina toimimme yhtenä kokonaisuutena. Tavoitteenamme on asukkaille ja yhteisöille suunnattujen palvelujen laadukas ja tehokas järjestäminen.

Oikeudenmukaisuus

Noudatamme päätöksenteossamme tasapuolisuutta ja yhdenvertaisuutta. Haluamme kaupunkikonsernin henkilöstön kehittävän itseään. Toimimme asukkaidemme ja henkilöstömme hyvinvoinnin tukena sekä suhtaudumme avarakatseisesti uusiin asioihin ja ihmisiin.

Yrittäjyys

Yrittäjyys on Kauhavan vahvuus. Toimimme yritysmyönteisesti ja palvelualttiisti yritysten ja ihmisten hyväksi. Reagoimme asioihin ripeästi. Olemme valmiit kokeilemaan erilaisia toimintatapoja. Edistämme luovuutta, yhteistoimintaa ja yrittäjyyttä kaupunkimme voimavarana

Strategiset päämäärät – näitä tavoittelemme

- Palvelut ja ympäristö: Kasvava joukko ylpeästi kauhavalaisia
- Elinvoima ja yrittäjyys: Suomen paras toimintaympäristö yrityksille
- Talous ja henkilöstö: Suomen paras kuntatyönantaja

1. Palvelut ja ympäristö

Kriittiset menestystekijät – näissä on onnistuttava

- Lapset, nuoret ja perheet ykköseksi
- Voimien kokoaminen
- Koulu- ja palveluverkko kuntoon
- Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä turvallinen ja viihtyisä asuin ympäristö

Strategiset kärkihankkeet – näihin panostamme

- Toimenpideohjelma veto- ja pitovoiman parantamiseksi ja syntyvyyden nostamiseksi

- Hyvinvointikeskus
- Optimaalinen ja monipuolinen kouluverkko
- Asuinympäristön viihtyisyysohjelma
- Moderni kaupunkikeskusta ja elinvoimaiset kylät

2. Elinvoima ja yrittäjyys

Kriittiset menestystekijät – näissä on onnistuttava

- Yrittäjyysmyönteinen toimintaympäristö
- Työpaikkojen säilyttäminen ja uudet työpaikat
- Maapolitiikka
- Teollisuuden kilpailukyky

Strategiset kärkihankkeet – näihin panostamme

- Yhteyksien parantaminen
- Uudistuva biotalous
- Kilpailukykyinen teollisuuden toimintaympäristö
- Palvelu- ja matkailualan työpaikat
- Valtatie 19 alueen kehittäminen Alahärmässä

3. Talous ja henkilöstö

Kriittiset menestystekijät – näissä on onnistuttava

- Viisaat ja nuukat investoinnit sekä hankinnat
- Budjettikuri
- Työn imu
- Hyvä työnantajakuva

Strategiset kärkihankkeet – näihin panostamme

- Investointi- ja talouden tasapainottamisohjelma ”Ei Komian tähären”
- Käytäntöjen harmonisointi ja prosessien kehittäminen
- Kannustava palkkausjärjestelmä
- Hankintaosaamisen parantaminen

Strategian tähtäin on vuodessa 2025. Perusolettamukset toimintaympäristön osalta, strategiset päämäärät, kriittiset menestystekijät ja strategiset kärkihankkeet tarkistetaan valtuustokausittain valtuuston toimesta. Kärkihankkeiden toteumista seurataan vuosittain kaupunginhallituksessa.

Mittarit

- Kaupungin väkiluvun kehitys (0–15 -vuotiaiden ja 16–64 -vuotiaiden määrä, maan sisäinen muuttoliike)
- Kaupungin imago
- Työllisyysaste
- Työpaikkojen määrä
- Kaupungin taseen ylijäämä
- Henkilöstön sairauspoissaolot

1.2. Kaupungin alue, väestö ja työpaikat

Kaupungin alue on pinta-alaltaan 1.1.2022 tilanteen mukaan 1.328,38 km². Alue on suhteellisen harvaan asuttu väestötiheyden ollessa 11,7 henkilöä/km² (koko maa 18,3, Lapua 19,3).

Väestön määrä ja rakenne 31.12.2017 alkaen

	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021
0-14 v.	2.680	2.612	2.479	2.366	2.270
15-64 v.	9.163	8.956	8.726	8.592	8 395
Yli 64 v.	4.435	4.454	4.521	4.556	4 647
yhteensä	16.278	16.022	15.726	15.514	15.312

Kaupungin väkiluku on vähentynyt viidessä vuodessa (1.1.2017 – 31.12.2021) 966 henkilöä ja väestömääräennuste on edelleen laskeva. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan vuonna 2026 kaupungin väkiluku on 14.215 henkilöä, vuonna 2031 13.329 henkilöä ja vuonna 2036 12 614 henkilöä. Kaupunkistrategian päämääränä on saada negatiivinen väestökehitys pysäytettyä.

Vuonna 2021 kauhavalaisista 14,8 prosenttia oli alle 15-vuotiaita, 54,8 prosenttia 15 – 64 –vuotiaita ja 30,3 prosenttia yli 64-vuotiaita. Ruotsinkielisten osuus väestöstä oli 0,7 prosenttia. Kauhavan asukkaista 2, prosenttia oli ulkomaan kansalaisia. Kauhavalla oli 7.300 asutokuntaa ja perheiden lukumäärä oli 4.269. Vuonna 2021 asutokunnista vuokralla asui 19,6 prosenttia. Kauhavalaisista 66,6 prosenttia asui taajamissa. 15 vuotta täyttäneistä vähintään toisen asteen tutkinnon oli suorittanut 68,8 prosenttia ja korkea-asteen tutkinnon 23,9 prosenttia.

Vuonna 2021 kaupungin alueella asuvan työllisen työvoiman määrä oli 5.852 työllisyysasteen ollessa 72 prosenttia. Vuonna 2020 Kauhavalla oli 5892 työpaikkaa. Työpaikoista 12,1 prosenttia liittyi alkutuotantoon, 30,8 prosenttia jalostukseen ja 55,7 prosenttia palveluihin. Vuonna 2020 Kauhavan kaupungin asukkaista 33,8 prosenttia oli eläkkeellä.

Vuonna 2021 Kauhavan väestöllinen huoltosuhde oli 82 prosenttia. Se tarkoittaa, että sataa työikäistä kohden on 82 lasta ja ikääntynyttä. Väestöllinen huoltosuhde tunnusluku pohjautuu pelkästään väestön ikärakenteeseen eikä ota huomioon työllisyyttä.

Väestörakennetta mitataan myös taloudellisella huoltosuhteella, jossa lasketaan kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on sataa työllistä kohti. Vuonna 2020 Kauhavan taloudellinen huoltosuhde oli 165,1.

Syntyvyys on ollut laskevaa Kauhavalla viimeisen kymmenen vuoden aikana. Vuonna 2011 syntyi 169 lasta ja vuonna 2021 107 lasta. Luonnollinen väestölisäys on ollut pitkään negatiivinen, mikä tarkoittaa, että kuolleita on enemmän kuin syntyneitä. Vuonna 2021 luonnollisen väestönlisäyksen määrä oli -103 henkilöä (-128 vuonna 2020).

Kaupungin väkilukuun vaikuttaa syntyvyyden ja kuolleisuuden lisäksi muuttoliike. Vuonna 2021 kuntien välinen nettomuutto oli Kauhavan osalta -126 (-109 v. 2020) henkilöä. Nettosiirtolaisuus (maahanmuutto – maastamuutto) oli kuitenkin positiivinen, +33 (+24) henkilöä. Kokonaisnettomuutto oli -93 (-85) henkilöä. Nettomuutto lasketaan vähentämällä kaupunkiin muuttaneiden lukumäärästä kaupungista pois muuttaneiden lukumäärä. Kun nettomuutto on miinusmerkkinen, kärsii kaupunki muuttopiiristä.

Väestönmuutosta tarkastellessa otetaan huomioon sekä luonnollinen väestönlisäys että netto-muutto. Kauhavan väestönmuutos vuonna 2021 oli -202 (-212) henkilöä.

Vuonna 2020 Kauhavan työllisistä 75,8 prosenttia työskenteli kotikuntansa alueella. Vuonna 2020 Kauhavan työpaikkaomavaraisuus oli 100,7 prosenttia.

Kauhavan työllisyystilanne on suhteellisen hyvä. Vuonna 2021 Kauhavan työttömyysaste oli 6,7 prosenttia. Lokakuussa 2022 Kauhavan työttömyysaste oli 5,5 prosenttia, mikä on hieman parempi kuin Etelä-Pohjanmaan keskimääräinen työttömyysaste 5,9 prosenttia. Kuntakohtaisessa vertailussa Kauhava sijoittuu sijalle 9/18.

Taulukko: Työttömien lukumäärä ja työttömyysaste vuosina 2016 – 2022.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	10/2022
Työttömyysaste (%)	8,5	7,1	6,4	8,2	10,5	6,7	5,5

Lokakuussa 2022 Kauhavalla oli 361 (370) työtöntä työnhakijaa. Näistä alle 25-vuotiaita oli 36 ja yli 50-vuotiaita 161. Pitkäaikaistyöttömiä oli 70.

Avoimia työpaikkoja oli lokakuun 2022 lopussa 181.

Lähteet:

<https://www.stat.fi/tup/alue/kuntienavainluvut.html#?active1=233&year=2021>
Etelä-Pohjanmaan työllisyyskatsaus; Lokakuu 2022.

1.3. Kaupungin taloudellinen tilanne

Kauhavan kaupungin avaavassa taseessa 1.1.2022 on kertynyt ylijäämää 9,4 miljoonaa euroa. Kaupungin taseessa on pääomaltaan enintään 200.000 euron henkilökuntarahasto. Lisäksi taseessa on 1,3 miljoonan euroa poistoero, jota tuloutetaan ao. hyödykkeen suunnitelman mukaisen poistosuunnitelman kanssa samassa tahdissa.

Vuoden 2022 talousarvio oli laadittu noin 49.000 euroa ylijäämäiseksi. Oman toiminnan kulut tulevat toteutumaan pääsääntöisesti lähes budjetoidun mukaisina. Erikoissairaanhoidon ja Kuntayhtymä Kaksineuvoisen oman toiminnan maksusuudet ylittyvät todennäköisesti jonkin verran.

Vuoden 2022 kunnallisveron tilitykset tulevat syyskuun 2022 ennusteen mukaan toteutumaan noin 1,4 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota korkeampina. Myös yhteisöveroja tullaan saamaan selvästi budjetoitua enemmän. Kiinteistöveron toteuma tulee olemaan lähes budjetoidun mukainen. Kokonaisuutena verotulojen ennustetaan toteutuvan peräti 3,4 miljoonaa euroa budjetoitua korkeampina.

Peruspalvelujen valtionosuutta, verotulomenetysten kompensatiota ja muita opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksia saataneen budjetoidun mukaisesti.

Korkotuotot toteutuvat hieman budjetoitua korkeampina. Korkokulut toteutunevat ennakoitua pienempinä. Suunnitelman mukaiset poistot toteutuvat budjetoidun mukaisina.

Lokakuun 2022 lopun tilanteeseen perustuva arvion mukaan vuoden 2022 tulos tulee olemaan budjetoidun mukainen, mikäli perusturvan ja erikoissairaanhoidon maksusuudet eivät ylitä merkittävästi. Ennusteen mukaan taseen kumulatiivinen ylijäämä säilyy vuoden 2021 tilinpäätöksen tasolla.

Vuoden 2023 talousarvio osoittaa 61.690 euron ylijäämää. Talousarviossa on huomioitu palkkojen, lämmityksen, sähkön, polttoaineiden, polttoaineiden hinnannoususta johtuva ostopalveluiden hinnan, elintarvikkeiden ja rakennusmateriaalin kallistuminen. Venäjän hyökkäyssodan seurauksena

Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2024–2025

talouskehitykseen liittyy kuitenkin monia epävarmuustekijöitä, jotka voivat vaikuttaa mm. verotulojen toteumaan. Ylijäämätarkastelulla kaupungin talous tulee pysymään ylijäämäisenä.

Kaupungin taloudellista tilannetta tulee arvioida myös rahoituksen kannalta. Kuntatalouden tasapainoa tarkastellaankin tilikauden yli-/alijäämän lisäksi myös tulorahoitusjäämän kautta. Tulorahoitusjäämä kertoo vuosikatteen ja poistonalaisten investointien omahankintamenon erotuksen. Lähes vastaava tarkastelu voidaan tehdä rahoituslaskelman toiminnan ja investointien rahavirran avulla. Kauhavan ao. tunnusluku on ollut viime vuosina negatiivinen. Negatiivinen tulorahoitusjäämä tarkoittaa sitä, tulorahoitus ei riitä investointeihin, ja ne rahoitetaan lainalla tai kassavarajoja vähentämällä.

Taloudellista tilannetta tarkastellessa tulee seurata myös lainamäärän kehitystä. Mikäli lainakanta kasvaa kaupungin taloudelliseen kantokykyyn nähden liian raskaaksi, joudutaan lainojen takaisinmaksun mahdollistamiseksi lisäämään tuloja eli korottamaan veroja ja leikkaamaan käyttötalousmenoja. Vuonna 2022 uutta lainaa otettiin selvästi talousarviovaltuutusta vähemmän. Lainakanta kuitenkin kasvaa merkittävästi vuosina 2023–2024. Vuonna 2025 lainakanta lähtee laskemaan, ja myös siitä eteenpäin lainoja on pystyttävä lyhentämään selvästi enemmän kuin uusia lainoja otetaan. Tämä tarkoittaa sitä, että tulevaisuudessa kaupungin investointitason tulee olla selvästi alhaisempi. Investointien määrän tulee jäädä vuosikatetason alapuolelle, jotta lainamäärä saadaan käännettyä jatkuvaan laskuun.

Talouden tilannetta rahoituksen kannalta kuvataan seuraavassa taulukossa.

1 000 €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Toimintatulot	10 046	5 732	5 287	5 877	5 995
Valmistus omaan käyttöön	77	83	104	104	76
Toimintamenot	-111 546	-112 288	-46 750	-45 811	-46 036
Toimintakate	-101 423	-106 473	-41 359	-39 830	-39 965
Verotulot	56 831	55 865	32 307	31 615	32 036
Valtionosuudet	53 178	56 516	16 443	15 709	15 773
Vuosikate	8 741	5 863	6 097	6 075	6 203
Poistot ja arvonalentumiset	-6 240	-6 035	-6 242	-6 280	-6 350
Investointimenot	-11 961	-15 038	-14 344	-9 330	-3 480
Rahoitusosuudet investointimenoihin	95	209	104		
Investointihyödykkeiden luovutustulot	659	50	50	50	50
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 840	-8 942	-8 118	-3 230	2 748
Lainakanta	67 285	77 146	75 330	78 586	75 814
Tuloveroprosentti	21,75 %	21,75 %	9,11 %	9,11 %	9,11 %

1.4. Yleinen taloudellinen tilanne

Alkuvuosi 2022 on ollut taloudessa, tuotannossa ja työllisyydessä selvästi odotettua vahvempi. Talouden kasvu hidastuu merkittävästi vuotta 2023 kohti kuljettaessa. Edessä on seisahtuvan kasvun vaihe, eikä talouden ajautumista taantumaan voida sulkea pois. Epävarmuus, pula energiasta, nopea inflaatio, rapautuva ostovoima ja nousevat korot leikkaavat kulutuksen ja investointien kasvua kaikkialla.

Valtiovarainministeriön arvion mukaan julkisen talouden rakenteellinen tulojen ja menojen välinen epätasapaino on n. 9 mrd. euroa. Julkisen talouden rahoitus ei ole kestäväällä pohjalla pitkällä aikavälillä.

Valtionvarainministeriö arvioi BKT:n kasvavan 1,7 prosenttia vuonna 2022, 0,5 prosenttia vuonna 2023 ja 1,4 prosenttia vuonna 2024.

Työttömyysasteen arvioidaan vuonna 2022 olevan 6,6 prosenttia ja 6,7 prosenttia vuonna 2023. Vuoden 2024 työttömyysasteeksi ennustetaan 6,5 prosenttia. Vuoden 2021 työttömyysaste oli 7,7 prosenttia.

Palkansaajien yleisen ansiotasoindeksi VM arvioi kohoavan 2,6 prosenttia vuonna 2022. Ansiotasoindeksi kasvun ennustetaan olevan 3,5 prosenttia vuonna 2023 ja 3,0 prosenttia vuonna 2024.

Kuluttajahintaindeksi kasvuksi vuonna 2022 arvioidaan 6,5 prosenttia. Vuonna 2023 kuluttajahintaindeksi ennustetaan nousevan 3,2 prosenttia ja vuonna 2024 1,8 prosenttia.

Korkotason odotetaan nousevan. Kolmen kuukauden euribor-koron arvioidaan olevan -0,1 prosenttia vuonna 2022, 1,3 prosenttia vuonna 2023 ja 1,5 prosenttia vuonna 2024. 10 vuoden keskimääräinen korko on 1,4 prosenttia vuonna 2022. Vuonna 2023 10 vuoden korko arvioidaan olevan 1,8 prosenttia ja vuonna 2024 2,0 prosenttia.

Lähde:

Valtiovarainministeriö. Taloudellinen katsaus. Syksy 2022. VM:n julkaisu 2022:58.

Kuntien talous vuosina 2022–2026

Kuntatalouden vuosi 2022 näyttää talouden tunnuslukujen perusteella hyvältä. Ennusteen mukaan verotulojen kasvu pitää vuosikatteen likimain vuoden 2021 tasolla ja toiminnan ja investointien rahavirta kääntyy positiiviseksi.

Hyvinvointialueuudistus muuttaa kuntatalouden tunnuslukuja voimakkaasti, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kustannukset ja niitä vastaava rahoitus poistuvat. Vuonna 2023 talouslukujen suurten prosenttimuutosten taakse kätkeytyy muun muassa kustannusten ripeä kasvu. Kuntien kustannuskehitystä kuvaavan peruspalvelujen hintaindeksiin muutos on 3,8 prosenttia vuonna 2023. Painoarvoltaan merkittävin kustannuskehitykseen vaikuttava tekijä on ansiokehitys, jota kasvattaa kesäkuussa 2022 saavutettu kunta-alan sopimusratkaisu. Kuntatalouteen luettavat tehtävät painottuvat uudistuksen jälkeen entistä vahvemmin varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden yhteenlaskettu palvelutarve on laskeva syntyvyyden alenemisen vuoksi.

Vuosi 2023 on kuntatalouden kehitysarviossa jopa ennätyksellisen vahva. Hyvinvointialueuudistuksen verotuloja leikkaava vaikutus ei näy vielä vuonna 2023 täysimääräisenä. Osa aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöverotuloista tilittyy vuodelle 2023 vanhojen kunnallisveroprosenttien ja yhteisöverotulojen jako-osuuksin mukaisesti. Tämän arvioidaan vahvistavan kuntataloutta 1,2 mrd. eurolla vuonna 2023. Vuosikate riittää selvästi kattamaan poistot ja toiminnan ja investointien rahavirran ennustetaan olevan noin 1,2 mrd. euroa positiivinen vuonna 2023.

Kuntatalouden tilanne helpottuu hyvinvointialueuudistuksen myötä, kun nopeimmin kasvavat menot siirtyvät pois kuntien vastuulta. Vuosikate riittää painelaskelmassa kattamaan poistot vuosina 2023–2026. Kuntatalouteen jää kuitenkin hyvinvointialueuudistuksen jälkeen menojen ja tulojen välinen rakenteellinen epätasapaino, ja kokonaismenot pysyvät hieman tuloja suurempina. Kuntien mahdollisuudet tasapainottaa talouttaan menoja sopeuttamalla kaventuvat. Samanaikaisesti investointitarpeet pysyvät mittavina.

Kuntatalouden toimintamenojen arvioidaan kasvavan vuosittain keskimäärin 2,9 prosenttia ja toimintatulojen keskimäärin 0,7 prosenttia vuosina 2024–2026. Verotulot laskevat vielä vuonna 2024 ns. verohäntien poistumisen vuoksi. Verorahoitus kasvaa keskimäärin 3,0 prosentti vuodessa vuosina 2025–2026.

Kuntatalouden lainakannan kasvuvauhti hidastuu selkeästi. Kuntatalouden kehysarviossa lainakanta kasvaa vuoteen 2026 mennessä 21,1 mrd. euroon. Korkotason normalisoituminen kiristää velkaantunutta kuntataloutta.

Lähteet:

Kuntatalousohjelma vuodelle 2023, Syksy 2022, VM:n julkaisu 2022:57.

1.5. Talousarvion laadintaperusteet

Käyttötalouden osalta talousarvio on valtuustoon nähden sitova toimielintasolla ja kaupunginhallitukseen ja lautakuntiin nähden tehtävä- tai osatehtävätasolla.

Investoinnit ovat valtuustoon nähden sitovia hankeryhmittäin toimielintasolla kuitenkin siten, että mikäli yksittäisen investointihankkeen arvo on yli 1.000.000 euroa, käsitellään se erillisenä hankkeena, jolle myönnetään oma määräraha.

Kaupunginhallitus on vahvistanut Kauhavan kaupungin taloussuunnitelmakaudeksi 3 vuotta.

Kaupungin hallinnoimat hankkeet on budjetoitu sille tehtäväalueelle, joka vastaa hankkeen hallinnoinnista. Hankkeiden kuntarahaosuuksiin on vuoden 2023 käyttötalousosaan varattu yhteensä 308.760 euroa.

Palkat on budjetoitu pääsääntöisesti hyväksytyn vakanssirakenteen mukaisena. Talousarviossa on kuitenkin varaus niihin henkilöstöratkaisuihin, joista on henkilöstösuunnitelman käsittelyn yhteydessä edellytetty tehtäväksi selvityksiä ennen lopullista päätöksentekoa. Talousarviopalkat on budjetoitu siten, että toukokuun 2022 palkkojen tasoa on korotettu 4,8 prosentilla. Palkkoja ja henkilöstömenoja tarkastellaan lähemmin luvussa 2.3 Henkilöstö.

Kuntayhtymät ja muu yhteistyö

Perusturvan ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueille, millä on merkittävä vaikutus kaikkien kuntien toimintakulujen ja verorahoituksen määrään. Kaupungin talousarviosta poistuvat rahoitusosuudet Kuntayhtymä Kaksineuvoiselle, Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirille, Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymälle ja Seinäjoen kaupungin alaisuudessa toimineelle Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitokselle.

Kauhavan kaupunki ostaa kansalaisopistopalvelut Järvilakeuden kansalaisopistolta. Ympäristöterveydenhuollon palvelut hankitaan Seinäjoen kaupungilta.

Kaupunki on Etelä-Pohjanmaan liiton, Seinäjoen koulutuskuntayhtymän ja Järviseudun koulutuskuntayhtymän jäsen.

Kauhavan kaupunki tuottaa Evijärven ja Lappajärven kunnille maaseututoimen viranomaispalvelut ja etsivän nuorisotyöntekijän palvelut. Evijärven kunnalle kaupunki tuottaa varhaiskasvatuspalvelut sekä työpajan ja nuorten työpajan toiminnan. Lappajärven kunnalle kaupunki myy musiikkiopiston palvelut.

Kaupungin käyttötalouden menoihin sisältyvät seuraavat merkittävät maksuosuudet kuntayhtymille ja muille yhteistyökumppaneille:

Etelä-Pohjanmaan liitto	220.470 euroa
Seinäjoen koulutuskuntayhtymä	0 euroa
Järviseudun ammatti-instituutin kuntayhtymä	0 euroa
Seinäjoen kaupunki, ympäristöterveydenhuolto	452.000 euroa
Järvilakeuden kansalaisopisto	185.000 euroa

Ammatillisen koulutuksen kuntayhtymät saavat toimintaansa valtiolta täyden yksikköhinnan mukaisen rahoituksen lisätyinä investointilisillä. Tämän ns. ylläpitäjämallin mukaan kotikunnille ei määrätä erillistä maksuosuutta, vaan kunnat osallistuvat ammatillisen koulutuksen rahoitukseen niiltä opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta perittävällä asukaskohtaisella rahoitusosuudella. Jäsenkuntien mahdollinen suoritusvelvollisuus kuntayhtymän menoihin on sovittu perussopimuksissa tai erillisillä päätöksillä.

Avustusmäärärahat

Avustusmäärärahat perustuvat osittain sopimuksiin ja aikaisemmin tehtyihin päätöksiin. Muilta osin avustuskäytännöt on yhtenäistetty kaupungin taloudellisiin ja toiminnallisiin olosuhteisiin sopiviksi. Asukaslautakunnat päättävät kaupunginosien alueella toimivien kyläyhdistysten ym. paikallisten toimijoiden avustamisesta.

Kaupunginhallitus ei myönnä avustuksia.

Toimielimien käytössä olevat avustusmäärärahat on ilmoitettu luvussa 2 Käyttötalousosa kunkin toimielimen kohdalla.

Verotulot

Kaupungin tuloveroprosentiksi vuodelle 2023 on määrätty 9,11. Kuntien vuoden 2023 tuloveroprosenttien määrittämisestä on säädetty Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimen koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaansaattamisesta annetun lain 55 §:n muuttamisesta annetussa laissa. Tämän lain mukaan kaikkien Manner-Suomen kuntien vuoden 2023 veroprosentti määräytyy siten, että kunnan vuodelle 2022 vahvistettua veroprosenttia alennetaan 12,64 prosenttiyksiköllä. Veroprosentin alentaminen perustuu sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämis- ja rahoitusvastuun siirtymisestä kunnilta hyvinvointialueille ja siihen liittyvän kuntien tulojen siirtämiseen valtiolle, joka rahoittaa hyvinvointialueiden toimintaa.

Veroprosentin alemman tason takia verotulojen määrä ei ole verrattavissa edellisiin vuosiin. Vuonna 2021 kaupunki sai kunnallista tuloveroa 47,7 miljoonaa euroa. Vuodelle 2022 tuloveron tuotoksi on budjetoitu 48,4 miljoonaa euroa ja sitä ennustetaan kertyvän 49,8 miljoonaa euroa. Vuodelle 2023 kunnallisveron tuotoksi on budjetoitu 25,5 miljoonaa euroa. Vuonna 2023 kunnille tilitetään vielä jonkin vuoden 2022 veroprosentin mukaisia veroja, ns. verohäntä, minkä vuoksi verotuloja saadaan enemmän kuin uusi veroprosentti edellyttäisi.

Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2024–2025

Hyvinvointialueuudistus vaikuttaa myös yhteisöveron jakautumiseen kuntien ja valtion kesken. Kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta leikataan kolmanneksella, ja tämä osuus siirtyy valtion kautta hyvinvointialueiden rahoitukseen. Näin ollen yhteisöveron tuottoa ei voida suoraan verrata edellisiin vuosiin. Myöskään vuoden 2022 ja 2021 eivät ole suoraan verrannollisia, sillä vuonna 2021 kuntien osuus yhteisöveron tuotosta oli koronatukitoimenpiteenä 10 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuonna 2022.

Vuonna 2021 kaupunki sai yhteisöveroa 4,9 miljoonaa euroa. Vuonna 2022 yhteisöveroa arvioidaan saatavan lähes 5,2 miljoonaa euroa, mikä on selvästi budjetoitua (3,5 m€) enemmän. Vuodelle 2023 yhteisöveron tuotoksi on budjetoitu 3,6 miljoonaa euroa.

Kiinteistöveron tuotto on budjetoitu kiinteistöjen verotusarvoihin perustuen.

Kauhavan kaupungille on määrätty seuraavat kiinteistöveroprosentit:

Yleinen kiinteistövero	0,95 %
Vakituinen asuinrakennus	0,55 %
Muu asuinrakennus	1,10 %
Voimalaitokset	3,00 %
Rakentamattomat rakennuspaikat	2,00 %.

Verotulojen määräksi on arvioitu:

Tulovero (kunnallisvero)	24.556.000 euroa
Yhteisövero	3.610.000 euroa
Kiinteistövero	4.141.000 euroa
Yhteensä	32.307.000 euroa
Verotulot, euroa/asukas	2.130 euroa

Valtionosuudet

Valtionosuuksiin on budjetoitu valtiovarainministeriön peruspalveluihin maksamat peruspalvelujen valtionosuus ja veromenetysten kompensatioerä sekä opetus- ja kulttuuriministeriön päätettävät valtionosuudet. Perusopetuksen kotikuntakorvaukset (menot ja tulot) on budjetoitu käyttötalouteen kasvatus- ja opetuslautakunnalle.

Hyvinvointialueuudistus vaikuttaa merkittävästi myös peruspalvelujen valtionosuuteen sekä siihen liittyvään veromenetysten kompensatioerän määrään. Valtionosuuden määräytymisperusteet muuttuvat merkittävästi lapsi- ja perusopetusikäluokkapainotteiseksi. Peruspalvelujen vuoden 2023 valtionosuuden tasoon vaikuttaa ao. kunnan vuoden 2021 toteutuneet ja vuodelle 2022 budjetoidut sote- ja pelastustoimen poistuvat kustannukset. Valtionosuuden määrä tarkistetaan sen jälkeen, kun vuoden 2022 toteutuneet, tilinpäätöksen mukaiset kustannukset ovat selvillä. Kun Kauhavan kaupungin osalta vuoden 2021 tietojen oikeellisuutta on jouduttu teknisistä syistä tarkistamaan vielä lokakuun 2022 lopulla, liittyy valtionosuuden budjetoituun määrään epävarmuutta.

Vuodelle 2023 peruspalvelujen valtionosuuden määräksi on arvioitu 13,8 miljoonaa euroa. Vuonna 2022 peruspalvelujen valtionosuutta arvioidaan saatavan 46,6 miljoonaa euroa, ja vuoden 2021 toteutunut määrä oli 44,4 miljoonaa euroa. Veromenetysten kompensatiota arvioidaan saatavan 3,3 miljoonaa euroa vuonna 2022. Vastaavasti vuodelle 2022 niiden määräksi on budjetoitu 9,0 miljoonaa euroa ja vuoden 2021 toteutuma oli 9,5 miljoonaa euroa.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaiseen valtionosuuteen on budjetoitu -0,7 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 talousarviossa vastaava varaus on -0,6 miljoonaa euroa, ja vuoden 2021 toteutunut valtionosuuden määrä on ollut -0,7 miljoonaa euroa. Valtionosuus on negatiivinen, koska valtionosuudesta vähennetään toisen asteen lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen

Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2024–2025

kuntarahoitusosuus, ja koska Kauhavan kaupunki ei ole toisen asteen ammatillisen koulutuksen järjestäjä. Negatiivinen valtionosuus vähennetään peruspalvelujen valtionosuudesta.

Valtionosuudet on budjetoitu seuraavasti:

Peruspalvelujen valtionosuus	13.774.000 euroa
Veromenetyksen kompensatio	3.321.000 euroa
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-652.000 euroa
Yhteensä	16.443.000 euroa
Valtionosuudet, euroa/asukas	1.084 euroa

Maksut ja muut toimintatuotot

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue vuokraa kaupungilta toimintaansa tarvitsemia tiloja. Kaupunki vastaa omistamiensa tilojen kunnossapitokustannuksista. Kaupunki on päivittänyt sote-tiloja koskevat vuokrasopimukset Kuntayhtymä Kaksineuvoisen kanssa valtioneuvoston asetuksen 272/2022 ”kunnan ja hyvinvointialueen välisen siirtymäkauden vuokrasopimuksen vuokran määräytymisestä vuosina 2023–2026” mukaiseksi. Pelastustoimen tilojen vuokrasopimuksen siirtyvät hyvinvointialueelle sellaisina, kun ne ovat olleet voimassa Seinäjoen kaupungin alaisen Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen kanssa.

Kauhavan Vesi Oy vuokraa toimintaansa tarvitsemat, kaupungin omistuksessa olevan vesihuolto- ja jätevesihuolto-omaisuuden.

Kaupunki myy taloushallintopalvelut Kauhavan Vuokra-asunnot Oy:lle, Asunto Oy Tilhentupa I:lle ja II:lle, Kauhavan Vesi Oy:lle, Kauhavan Kaukolämpö Oy:lle, Kiinteistö Oy Riihelle, Kiinteistö Oy Kauhavan Tietotalolle, Kauhavan Jäähalli Oy:lle ja Kauhavan Hyvinvointikeskus Oy:lle.

Lainanottoperiaatteet ja maksuvalmiuden ylläpitäminen

Pitkäaikaista lainaa otetaan kaupunginvaltuuston talousarviossa tai erillisenä päätöksenä hyväksymä enimmäismäärä vuodessa. Talousarvion rahoitusosassa määritelty pitkäaikaisten lainojen lisäys on valtuustoon nähden sitova. Pitkäaikaisten lainojen nostovaltuuksista määrätään hallintosäännössä.

Lainojen lyhennysten ja suunnitelman mukaisten poistojen tasoa pyritään pitämään samana. Lainakanta pidetään lainakustannusriskien minimoimiseksi mahdollisimman monipuolisena ja korkoriskeiltä voidaan suojautua eri instrumentteja käyttäen.

Talousarviolainojen lisäksi kaupunki voi käyttää lyhytaikaisia rahoitusinstrumentteja maksuvalmiuden turvaamiseksi. Kaupungilla on sopimukset kuntatodistusohjelmista Danske Bank Oyj:n, Nordea Pankki Suomi Oyj:n, Kuntarahoitus Oyj:n, OP Markets'n ja Handelsbankenin kanssa. Lyhytaikaisen luoton nostovaltuuksista em. sopimusten rajoissa määrätään hallintosäännössä.

Taloussuunnitelma

Kauhavan kaupungin taloussuunnitelma laaditaan talousarviovuodeksi ja niitä seuraavalle kahdelle vuodelle.

Taloussuunnitelman ja sen laadintaperiaatteet esitetään luvussa 6.

1.6. Talousarvion sitovuus ja tilivelvollisuus

Kaupunginvaltuusto vahvistaa taloussuunnitelman ensimmäisen vuoden (2023) talousarviona sitovana noudatettavaksi ja taloussuunnitelman 2024–2025 ohjeellisena noudatettavaksi.

Valtuusto päättää ulkoiset määrärahat ja tuloarviot sekä tavoitteet toimielimittäin. Investointimäärärahat myönnetään toimielimille hankkeittain. Talousarvio on siis kaupunginvaltuustoon nähden sitova bruttomääräisenä käyttötalouden ulkoisten erien osalta toimielintasolla ja investointien osalta toimielintasolla hankkeittain tai hankeryhmittäin.

Rahoituslaskelman eristä pitkäaikaisten lainojen lisäys on valtuustoon nähden sitova siten, että se osoittaa talousarviopäätöksellä otettavan uuden lainan enimmäismäärän. Määrärahojen riittävydestä, tuloarvioiden ja tavoitteiden toteutumisesta vastaavat tilivelvolliset viranhaltijat ja ao. toimielimet. Tilivelvolliset viranhaltijat on mainittu toimielinkohtaisten tavoitteiden yhteydessä. Pitkäaikaisten lainojen lisäyksen osalta tilivelvollinen on hallintojohtaja. Teknisen toimialan investoinneista tilivelvollinen on tekninen johtaja, sivistystoimialan investoinneista sivistysjohtaja ja kaupunginhallituksen investoinneista kaupunginjohtaja.

1.7. Talouden tasapaino – vaatimuksen toteutuminen

Kuntalaki edellyttää, että kunnan talouden on oltava tasapainossa. Kauhavan kaupungin taseessa 1.1.2022 on kertynyttä ylijäämää 9.485.000 euroa. Taloussuunnitelman mukaan kaupungin tase pysyy ylijäämäisenä koko taloussuunnitelmakauden.

1.8. Konsernin tavoitteet

Kuntalaki korostaa valtuuston vahvaa asemaa ja kokonaisvastuuta toiminnasta ja taloudesta. Valtuusto vastaa strategisesta päätöksenteosta ja koko kuntakonsernin tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä. Kuntataloutta tarkastellaan yhä enenevässä määrin konsernitasolla, mm. tunnusluku- ja kriisikuntamittaritarkastelussa keskitytään koko kuntakonserniin. Kaupungin on omistajaohjauksella huolehdittava siitä, että tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Kauhavan kaupungin konserniohjeessa annetaan toimintaohjeet ja periaatteet Kauhava-konserniin kuuluville tytäryhteisöille ja soveltuvin osin kuntayhtymille ja osakkuusyhteisöille.

Kuntien taloudellista tilaa tarkastellaan yhä enenevässä määrin konsernitasolla. Esimerkiksi kriisikuntatarkastelu tehdään konsernin tunnuslukujen perusteella.

Kaupunkikonsernin talouden tasapainoon vaikuttaa merkittävästi myös tytäryhtiöiden toiminta. Tämän vuoksi tytäryhtiöiden toiminnan tulee olla taloudellista ja tuloksen oltava vähintään lievästi voitollinen.

Kauhavan kaupunki asettaa koko kuntakonsernia koskien seuraavat tunnuslukutavoitteet:

Konsernille asetetut tavoitteet	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Konsernin vuosikate poistoista, %:a	158,1	yli 80	yli 80	yli 80	yli 80
Konsernin omavaraisuusaste, %:a	26,1	yli 20	yli 25	yli 25	yli 27
Konsernin lainat ja vuokravastuut, €/asukas	10556	alle 11000	alle 12000	alle 12000	alle 11700
Kuntakonsernin laskennallinen lainanhoitokate	1	yli 0,8	yli 0,8	yli 0,8	yli 0,8

On huomattava, että kaupunkikonsernin tunnuslukuihin vaikuttavien kaupungin oman ja sen tytäryhtiöiden toiminnan lisäksi myös mm. koulutuskuntayhtymien toiminta jäsenkuntien omistussuuden mukaisesti.

Tunnuslukutavoitteet asetetaan tarkoituksena varmistaa konsernin talouden tasapaino. Lainamäärä tulee kasvamaan taloussuunnittelukaudella merkittävästi koulu- ja keskuskeittiöinvestointien myötä. Tavoitteena on kääntää lainamäärä laskuun viimeistään vuonna 2025.

Konsernille yhteisesti asetettujen tavoitteiden lisäksi asetetaan tytäryhtiöille seuraavat tavoitteet:

Kauhavan Vuokra-asunnot Oy:

Kauhavan Vuokra-asunnot Oy:n haasteena on toiminnan sopeuttaminen alenevan käyttöasteen tilanteeseen ja samanaikaisesti vastata asuntokannan modernisointitarpeeseen.

Yhtiölle asetetut tavoitteet koskevat myös Kauhavan Vuokra-asunnot Oy:n tytäryhtiötä As Oy Kauhavan Jokihovi sekä As Oy Tilhentupa 1 ja 2 ja As Oy Kauhavan Jokiniityntie 23.

Kauhavan Vuokra-asunnot Oy ostaa taloushallintopalvelut kaupungilta.

Taloudelliset tavoitteet:

- Tilikauden tulos:
 - Lievästi voitollinen.
 - Yhtiöllä ei ole velvollisuutta maksaa osinkoa kaupungille.
- Yhtiön vakavaraisuus paranee:
 - Omavaraisuusaste yli 12 % vuonna 2025.
- Yhtiöiden maksuvalmius on hyvä:
 - Quick ratio – tunnusluvun tavoitearvo vähintään 0,5.
- Yhtiön tulorahoitus riittää lainoihin ja korvausinvestointeihin:
 - Rahoitustulos vähintään nolla.
- Vieraan pääoman määrä:
 - Enintään 500 euroa / vuokrattu m².

Toiminnalliset tavoitteet:

- Asukkaille tarjotaan viihtyisä ja turvallinen asuinympäristö:
 - Asuntokannan modernisointi.
- Tilojen käyttöaste:
 - Vähintään 87 %:ssa tiloista on vuokralaiset vuoteen 2025 mennessä.
- Päätöksen saaminen asuntohakemukseen:
 - Enintään 7 päivää hakemuksen jättämisestä.
- Yhtiö pyrkii kiihdyttämään asuntotuotantoa hankkimalla asuntoja alkavista kohteista.
- Yhtiö tarjoaa kuntamallin mukaista asumispalvelua tilapäistä suojelua hakeville ukrainalaisille.

Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy

Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy:stä on muodostettu kaupungin koko alueen kattava yritystiloja hallinnoiva ja rakennuttava yhtiö.

Taloudelliset tavoitteet:

- Taloudellinen tulos:
 - Lievästi voitollinen.
 - Yhtiöllä ei ole osingonmaksuvelvollisuutta kaupungille.

- Yhtiön vakavaraisuus paranee:
 - Omavaraisuusaste yli 3 % vuoteen 2025 mennessä (yhtiölle hyväksytään tavanomaista alhaisempi omavaraisuusaste, koska se toteuttaa kaupungin edellyttämiä yrittäjäsuojia ilman kaupungin rahoitusosuutta).
 - Nettovelkaantuneisuusaste pienenee.
- Yhtiön maksuvalmius on hyvä:
 - Quick ratio – tunnusluvun arvo on vähintään 0,5.
- Yhtiön tulo-rahoitus riittää lainoihin ja korvausinvestointeihin:
 - Rahoitustulos vähintään nolla.

Toiminnalliset tavoitteet:

- Tilat ovat vuokrattuina / käytössä mahdollisimman täysimääräisesti:
 - käyttöaste vähintään 90 % mahdollisesta maksimivuokratasosta.
- Omistuksen siirto yrittäjälle / sijoittajalle on mahdollista.
- Kehittää vapaana olevia toimitiloja uusille yrittäjille.

Kauhavan Hyvinvointikeskus Oy

Kauhavan Hyvinvointikeskus Oy on rakentanut ja omistaa sosiaali- ja terveyspalvelujen käyttöön vuokratun hyvinvointikeskusrakennuksen. Rakennus on valmistunut syksyllä 2022. Yhtiön tilat on vuokrattu kokonaan Kuntayhtymä Kaksineuvoiselle ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirille. Vuoden 2023 alusta tapahtuvan hyvinvointialueuudistuksen jälkeen vuokralaisena on Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue.

Yhtiö ostaa taloushallintopalvelut Kauhavan kaupungilta.

Taloudelliset tavoitteet:

- Taloudellinen tulos
 - Voitollinen
 - Yhtiöllä ei ole osingonmaksuvelvollisuutta kaupungille.
- Yhtiön vakavaraisuus paranee:
 - Omavaraisuusaste paranee vuosittain.
 - Nettovelkaantuneisuusaste pienenee.
- Yhtiön maksuvalmius on hyvä:
 - Quick ratio – tunnusluvun arvo on vähintään 0,5
- Yhtiön tulo-rahoitus riittää lainoihin ja korvausinvestointeihin:
 - Rahoitustulos vähintään nolla.

Toiminnalliset tavoitteet:

- Tilat ovat vuokrattuina täysimääräisesti.
- Omistuksen siirto yrittäjälle / sijoittajalle on mahdollista.
- Aktiivinen yhteydenpito ja yhteistyö Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen kanssa.

Muut yritys- ja toimitilayhtiöt:

Ryhmään kuuluvat Kiinteistö Oy Kauhavan Säästökeskus, Kiinteistö Oy Riihi ja Kiinteistö Oy Tietotalo.

Yhtiöt Koy Kauhavan Säästökeskusta lukuun ottamatta ostavat taloushallintopalvelut kaupungilta.

Vuoden 2023 aikana selvitetään mahdollisuus fuusioda Kiinteistö Oy Riihi Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy:öön.

Taloudelliset tavoitteet:

- Taloudellinen tulos:
 - Vähintään nollatulos.
 - Yhtiöllä ei ole osingonmaksuvelvollisuutta kaupungille.
- Yhtiön vakavaraisuus paranee:
 - Omavaraisuusaste yli 10 % vuoteen 2025 mennessä.
 - Nettovelkaantuneisuusaste pienenee.
- Yhtiön maksuvalmius on hyvä:
 - Quick ratio – tunnusluvun arvo on vähintään 0,5.
- Yhtiön tulorahoitus riittää lainoihin ja korvausinvestointeihin:
 - Rahoitustulos vähintään nolla.

Toiminnalliset tavoitteet:

- Tilat ovat vuokrattuina / käytössä mahdollisimman täysimääräisesti:
 - käyttöaste 100 %.
- Omistuksen siirto yrittäjälle / sijoittajalle on mahdollista.

Kauhavan Vesi Oy

Kauhavan Vesi Oy tuottaa talous- ja jätevesihuoltoa Kauhavan kaupungin asukkaille ja alueen teollisuudelle. Yhtiön tavoitteena on tarjota alueelle korkealaatuinen ja varma palvelutaso nyt ja tulevaisuudessa. Toimintaa ohjaavat asiakaslähtöisyys, suunnitelmallisuus ja kestävän kehityksen periaatteet.

Toimintaympäristön ja toimialan muutokset ajavat yhtiötä kehittämään ja tehostamaan toimintaansa jatkuvasti. Viime vuosina on yhtiö erityisesti panostanut toimintavarmuuteen ja tulevaisuudessa tätä työtä jatketaan edelleen.

Yhtiössä käytetään toimintaan liittyviä prosesseja jatkuvasti läpi. Sekä vedenjakelun että prosessi-toimintojen tehostamiseen liittyviä projekteja on käynnissä useita, mm. verkostomallien- ja ohjelmistojen kehittäminen, vedenjakelun optimointijärjestelmien kehittäminen.

Tulevan vuoden merkittävimmät uudistukset liittyvät jätevesien puhdistamiseen. Yhtiö keskittää Korttesjärven ja Härmien jätevesien puhdistuksen nykyiselle Voltin jätevedenpuhdistamolle. Tätä tarkoitusta varten yhtiö rakentaa Korttesjärvi-Voltti siirtoviemäriinjan.

Yhtiö ostaa taloushallintopalvelut Kauhavan kaupungilta.

Taloudelliset tavoitteet:

- Taloudellinen tulos:
 - Voitollinen.
 - Tuottotavoite: 5 % sijoitetulle pääomalle
 - Yhtiö maksaa osinkoa 2 % sijoitetulle pääomalle.
- Yhtiön vakavaraisuus:
 - Omavaraisuusaste yli 25%.
- Yhtiön maksuvalmius on hyvä:
 - Quick ratio–tunnusluvun arvo on vähintään 1,0.
- Yhtiön tulorahoitus riittää lainoihin ja korvausinvestointeihin:
 - Rahoitustulos positiivinen.
- Investoinnit:
 - Tavanomaiset, vuotuiset investoinnit rahoitetaan tulorahoituksella.

- Merkittävät toiminnan laajennus-, laitos- yms. investoinnit voidaan rahoittaa lainalla.
- Kaupunki ei osallistu yhtiön investointien rahoittamiseen.

Toiminnalliset tavoitteet:

- Toimintavarmuus:
 - yksittäisen vedenjakelukatkoksen enimmäispituus 12 tuntia.
- Veden laatu:
 - Talousvesi täyttää talousvesiasetuksen (461/2000) mukaiset terveysperusteiset sekä laatusuosituksen mukaiset laatuvaatimukset.
- Jätevedenpuhdistamojen toiminta:
 - Puhdistettu jätevesi täyttää viranomaisten ja lupaehtojen vaatimukset.
- Vuotovesien määrää pyritään vähentämään:
 - Jätevesiverkostoja saneerataan Kauhavan, Kortesjärven ja Voltin puhdistamojen käsittelypiirissä olevien verkostojen osalta vuotovesimäärän pienentämiseksi.
 - Mittari vuotovesikerroin, tavoitearvo 2.

Kauhavan Kaukolämpö Oy

Yhtiölle on laadittu strategia vuoteen 2026.

Yhtiön vision mukaan: Kauhavan Kaukolämpö Oy on paikallinen, Suomen kannattavimpia ja energinen yhtiö. Yhtiö on arvostettu, arvokas ja luotettava kumppani energian tuottajana ja jakelijana. Yhtiö toimii edelläkävijänä tuotannon puhtaudessa, yhteistyössä, toimintamalleissa ja on yhteistyökumppanina haluttu.

Yhtiön strategiset päämäärät:

1. Yhtiön kilpailukyvyyn ja aseman parantaminen.
2. Toimintavarmuus, verkostojen kunto ja hyötysuhde ovat korkeita.
3. Yhtiöllä on palveluja.
4. Yhtiö on energiatehokkuuden edelläkävijä.
5. Talouden tunnusluvut ovat merkittävästi ja mitattavasti parantuneet vuoteen 2026 mennessä.
6. Yhtiö on houkutteleva työnantaja.
7. Yhtiöllä on tuloksiin tähtäävä toimintakulttuuri.
8. Kauhavan Kaukolämpö Oy:n yrityskuva on hyvä.
9. Kauhavan Kaukolämpö Oy on innovatiivinen edelläkävijä, aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani.

Yhtiö ostaa taloushallintopalvelut Kauhavan kaupungilta.

Taloudelliset tavoitteet:

- Taloudellinen tulos:
 - Voitollinen.
 - Tuottotavoite: 5 % sijoitetulle pääomalle
 - Yhtiö maksaa osinkoa 2 % sijoitetulle pääomalle.
- Yhtiön vakavaraisuus:
 - Omavaraisuusaste: kasvaa vuosittain.
 - Nettovelkaantuneisuusaste pienenee.
- Yhtiön maksuvalmius on hyvä:
 - Quick ratio – tunnusluvun arvo on 1,5 vuoteen 2026 mennessä.
- Yhtiön tulorahoitus riittää lainoihin ja korvausinvestointeihin:
 - Rahoitustulos positiivinen.

- Investoinnit:
 - Tavanomaiset, vuotuiset investoinnit rahoitetaan tulorahoituksella.
 - Merkittävät toiminnan laajennus-, laitos- yms. investoinnit voidaan rahoittaa lainalla.
 - Kaupunki ei osallistu yhtiön investointien rahoittamiseen.

Toiminnalliset tavoitteet:

- Tuotanto on ympäristöystävällistä ja CO₂-vapaata:
 - Uusiutuvan energiaraaka-aineen osuus vähintään 98 %.
- Yhtiö tuottaa energian kilpailukykyiseen hintaan:
 - Kaukolämmön hintatilasto (energiateollisuus): alle erillistuotannon keskihinnan.
- Tuotannon korkea hyötysuhde säilytetään:
 - Lämmön talteenoton (savukaasujen ja hukkalämpöjen) osuus myynnistä 21 % vuoteen 2026 mennessä.
- Lämmönjakelun turvaaminen kaikissa olosuhteissa:
 - Toimitusvarmuus asiakasjakelujärjestelmässä 99,9 %
- Lämmöntuotanto on tehokasta:
 - Myytävän energian määrä/työntekijä: 14.000 MWh vuoteen 2026.

Kauhavan Jäähalli Oy

Kauhavan Jäähalli Oy ostaa taloushallintopalvelut Kauhavan kaupungilta.

Yhtiölle sallitaan rahoituksellisesti 30.000 euron vaje, joka katetaan kaupungin lyhytaikaisella kassalainalla. Rahoitusvaje johtuu joukkueiden vähenemisestä, mikä pienentää merkittävästi yhtiön tulorahoitustasoa ja energia hinnan merkittävästä noususta.

Taloudelliset tavoitteet

- Taloudellinen tulos:
 - vähintään nollatulos.
- Käyttötuntihinta:
 - hyväksytään poikkeuksellisesti energian korkeaan hintaan perustuen hoitokustannukset alittava tuntihinta vuodelle 2023.
- Yhtiön vakavaraisuus vahvistuu:
 - Omavaraisuusaste vähintään 22 % vuonna 2025.
- Yhtiön maksuvalmius on hyvä:
 - Quick ratio – tunnusluvun arvo vähintään 0,5.

Toiminnalliset tavoitteet:

- Käyttötunnit: vähintään 1.100 tuntia.

Suomen Yrittäjäopisto Oy

Suomen Yrittäjäopisto on yrittäjyyden – ja monipuolisesti työelämän osaamisen uudistamiseen keskittyvä valtakunnallinen aikuiskouluttaja, jonka perustehtävä on edistää yrittäjyyttä ja osaamista työelämän kumppanina. SYO auttaa asiakkaitaan menestymään helposti saavutettavilla koulutus- ja kehittämisspalveluilla sekä aidolla asiakaspalvelulla. SYO on mukana asiakkaan arjessa kuuntelemalla ja etsimällä ratkaisuja asiakkaan tarpeeseen. Vahvan ja käytännönläheisen liiketoimintaosaamisen sekä teknologisen ja tuotannollisen asiantuntijuuden avulla yhtiö vastaa laajasti tulevaisuuden koulutustarpeisiin. SYO hyödyntää joustavasti verkostojaan ja eri rahoituslähteitä asiakkaiden hyväksi.

Yhtiön tavoitteena on vahvistaa valtakunnallista asemaansa asiakkaiden ykkösvalintana yrittäjyyden ja työelämän kehittämisessä ja panostaa asiakaskokemuksen kehittämiseen. Parhaan asiakaskokemuksen SYO takaa toteuttamalla yksilöllisiä ja luovia yrittäjyyden, liiketoiminnan, tuotannollisen ja teknologisen alan koulutus- ja kehittämispalveluita yhteistyössä asiakkaiden kanssa.

SYO tavoittelee tervettä kasvua ympäristöä kunnioittaen. Yhtiö pyrkii toimimaan kannattavasti rahoitusrakennetta monipuolistamalla. Vastuullinen kädenjälki näkyy yhtiön koulutustoiminnassa. SYO tarjoa työntekijöilleen huolehtivan ja hyvinvointia tukevan työyhteisön.

Kauhavan kaupunki omistaa Suomen Yrittäjäopisto Oy:stä 75 prosenttia.

Taloudelliset tavoitteet

- Taloudellinen tulos:
 - Voitollinen.
- Yhtiön vakavaraisuus:
 - Omavaraisuusaste yli 50 %.
- Yhtiön maksuvalmius on hyvä:
 - Quick ratio – tunnusluvun arvo on vähintään 1,5.

Toiminnalliset tavoitteet

- Suomen Yrittäjäopiston päätoimipaikka ja hallinto sijaitsevat Kauhavalla
- Suomen Yrittäjäopisto on tunnettu valtakunnallinen yrittäjyyden ja työelämän kehittämisen uudistaja ja kumppani.
- Aktiivinen yhteistyö Kauhavan kaupungin kanssa.

2. KÄYTTÖTALOUSOSA

Valtuusto myöntää käyttötaloulososassa määrärahat ja asettaa tuloarviot eri toimielimille. Käyttötaloulososa on valtuustoon nähden sitova toimielinkohtaisten, ulkoisten määrärahojen (toimintamenojen) ja tuloarvioiden (toimintatulojen) suhteen. Toimielinkohtaiset tuloarviot ja määrärahat on alla olevan lisäksi esitelty kunkin toimielimen kohdalla. Samassa yhteydessä esitetään myös sisäiset ja ulkoiset määrärahat ja tuloarviot, jotka ovat informatiivista tietoa. Tässä luvussa asetetaan myös toimielinkohtaiset strategiset tavoitteet, annetaan katsaus toimintaan sekä toimintaympäristön muutokseen. Luvun lopussa esitetään yhdistelmätaulukot toimielinkohtaisista tuloarvioista ja määrärahoista, sekä asetetaan kaupungille työnantajana kohdistuvat, henkilöstöön liittyvät tavoitteet.

Keskusvaalilautakunnalle myönnetään 81.000 euroa määräraha ja asetetaan 28.000 euron tuloarvio. Tarkastuslautakunnalla osoitetaan 37.920 euron määräraha. Kaupunginvaltuuston määrärahan suuruus on 115.750 euroa.

Kaupunginhallituksen vuoden 2023 määräraha on 6.439.020 euroa. Sillä rahoitetaan hallinto-, talous- ja toimistopalvelut, tieto- ja henkilöstöhallinto, yhteistoiminta, muu yleishallinto, kehitystoimen hallinto, elinkeinotoimi ja kehittäminen, työllisyyden hoito sekä maaseututoimi. Kaupunginhallituksen tuloarvioksi asetetaan 972.710 euroa.

Kasvatus- ja opetuslautakunta on vuodesta 2023 alkaen ulkoisilta käyttötalousmenoiltaan suurin lautakunta. Lautakunnan määräraha on 24.414.300 euroa, ja se käytetään varhaiskasvatukseen, esiopetukseen, perusopetukseen, lukio-opetukseen sekä sivistystoimen hallintoon. Vastaaville toiminnoille asetetaan 2.032.590 euron tuloarvio.

Elämänlaatulautakunta määräraha 3.178.460 euroa käytetään musiikkiopiston opetukseen, kansalaisopiston toiminnan rahoittamiseen, kirjasto-, nuoriso-, liikunta-, kulttuuri- ja museopalveluihin sekä näiden hallintoon. Elämänlaatulautakunnan tuloarvio on 449.060 euroa.

Teknisen lautakunnan vastuualueita ovat tekninen hallinto mukaan lukien rakennuttaminen sekä tilapalvelut ja yhdyskuntatekniikka. Toimintaan osoitetaan 11.572.510 euron määräraha ja asetetaan 1.542.440 euron tuloarvio.

Ympäristölautakunnan 910.640 euron määrärahalla rahoitetaan maankäytön ja ympäristön, rakennustarkastuksen ja asuntotoimen sekä ympäristötoimen hallinnon menot. Lautakunnalle asetetaan 262.000 euron määräraha.

Määrärahojen ja tuloarvioiden kehityksestä ei yllä annettu vertailutietoa, koska vuoden 2023 käyttötaloulososa ei ole suoraan verrattavissa vuoden 2022 talousarvioon eikä vuoden 2021 tilinpäätökseen.

Vuoden 2023 alussa toteutuva hyvinvointialueuudistus vaikuttaa merkittävästi kuntien käyttötalouteen. Uudistuksen myötä sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen kustannukset siirtyvät hyvinvointialueen järjestettäväksi ja pääosin valtion rahoitettaviksi. Kauhavan kaupungin vuoden 2023 budjetoidut käyttötalousmenot ovat yhteensä 46.749.600 euroa, kun ne vuonna 2022 olivat 112.287.670 euroa. Vuoden 2022 talousarvion käyttötalousmenoihin verrattuna vuoden 2023 menot ovat 65.538.070 euroa (-58,4 %) pienemmät. Kauhavan osalta hyvinvointialueuudistus ei vaikuta käyttötaloustulojen määrään, joita vuodelle 2023 on budjetoitu 5.286.800 euroa. Vuoden 2022 talousarviossa käyttötaloustulojen määrä oli 5.731.690 euroa. Vuoteen 2022 verrattuna vuoden 2023 käyttötaloustulot ovat 444.890 euroa eli 7,8 prosenttia pienemmät.

Hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä myös kuntien verorahoitusta siirretään valtiolle, mikä pienentää Kauhavan kaupungin verotulojen ja valtionosuuksien määrää vuoden 2022 budjetoidusta tasosta 56,6 prosenttia. Uudistus vaikuttaa myös palkkojen sivukuluihin, kun Kunnallisen eläkelain

mukaisia eläkemenoperusteisia maksuja ei enää peritä, vaan tilalle tulee tasausmaksu, jota peritään myös hyvinvointialueilta. Näin sote- ja pelastustoimen eläköityneestä henkilöstöstä aiheutuneet maksut kohdistuvat jatkossa hyvinvointialueelle.

Kauhavan kaupungin toiminnasta hyvinvointialueelle siirtyy koulupsykologi ja -kuraattoripalvelut ja sote-aterioita tuottanut keittiöhenkilöstö. Uudistuksen myötä Kuntayhtymä Kaksineuvoisen, Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymän ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän toiminta päättyy, ja kuntayhtymät tullaan purkamaan.

Talousarvio vertailtavuuteen vaikuttaa muitakin tekijöitä kuin hyvinvointialueuudistus. Vuoden 2021 tilinpäätös sisältää noin kolme (3) miljoonaa euroa maatalous- ja turkistarhauslomituksen menoja ja tuloja. Lomituspalvelut siirtyivät 1.1.2022 Kurikan kaupungin järjestettäväksi. Lappajärven varhaiskasvatuspalvelut siirtyivät 1.8.2022 Alajärven kaupungin tuottamiksi, mikä pienentää vuoden 2023 käyttötalousmenoja ja -tuloja vuoteen 2022 verrattuna lähes 500.000 eurolla ja vuoteen 2021 verrattuna lähes 900.000 eurolla. Lisäksi kaupungin organisaatioon tehtiin vuoden 2022 alussa muutoksia. Tämän seurauksena kaavoitus- ja mittauspalvelut sekä metsätilojen hoito siirtyivät teknisen lautakunnan alta ympäristölautakunnan toiminnaksi. Kaupungin koko toimistohenkilöstö siirtyi eri hallintokunnista kaupunginhallituksen alaisuuteen. Organisaatiomuutos vaikuttaa eri toimielinten ulkoisiin määrärahoihin vuosina 2022 ja 2021.

Kaikki Kuntayhtymä Kaksineuvoisen järjestämisvastuulla ollut toiminta ei kuitenkaan siirry hyvinvointialueelle. Työpaja Junkin toiminta ja henkilöstö on siirtynyt Kaksineuvoiselta Kauhavan kaupungille 1.11.2022. Kauhava tuottaa ostopalvelusopimukseen perustuen työpajatoiminnan myös Evijärven kunnalle. Työpajatoiminnan menoiksi on budjetoitu 585.100 euroa ja tuloiksi 243.000 euroa. Kuntien vastattavaksi jää myös työmarkkinatuen kuntarahoitusosuus, johon on budjetoitu 470.000 euroa. Kaksineuvoisen tähän saakka järjestämä palveluliikenne siirtyy kuntien vastattavaksi vuoden 2023 alusta. Kauhavan talousarviossa tarkoitukseen on varattu 67.000 euroa.

Hyvinvointialueuudistus muuttaa käyttötalousosan rakennetta, sillä vuodesta 2023 alkaen perusturvalle ei enää osoiteta erillistä määrärahaa. Kuntayhtymä Kaksineuvoiselta kaupungille siirtyvät toiminnot on budjetoitu siten, että työpajatoiminta tuloineen ja menoineen ja työmarkkinatuen kuntarahoitusosuus siirtyvät kaupunginhallituksen alle, kuten myös Seinäjoen kaupungin tuottaman ympäristöterveydenhuollon rahoitusosuus. Palveluliikenne siirtyy perusturvan toimialueelta kasvatus- ja opetuslautakunnalle.

Vuoden 2023 käyttötalousosan määrärahoihin on oleellisesti vaikuttaneet myös Venäjän hyökkäyssodasta seuranneet polttoaineiden, lämmitys- ja sähkömenojen, elintarvikkeiden ja rakennustarvikkeiden hintojen nousu sekä näistä välillisesti seurannut ostopalvelujen kallistuminen.

Henkilöstömenot on pääsääntöisesti budjetoitu kaupunginhallituksen hyväksymän henkilöstösuunnitelman mukaisina. Suunnitelmaan sisältyy yksi uusi vakanssi, varhaiskasvatuksen erityisopettajan toimi. Suunnitelmaan lisätään myös työpajan vakainainen henkilöstö, yhteensä kuusi työntekijää. 1.8.2023 vakainaistetaan kuusi osa-aikaista musiikkiopiston opettajaa ja muutetaan perusopetuksen päätoimisen tuntiopettajan virka teknisen työn lehtorin viraksi. Erityisopetukseen, varhaiskasvatukseen sekä nuoriso- ja liikuntapalveluihin esitetyt vakanssilisäykset tai -muutokset ratkaistaan, kun niitä koskevat selvitykset ovat valmistuneet. Talousarviossa on varaus selvitysten alaisten vakanssien täyttämiseen alkuvaiheessa määräaikaisina.

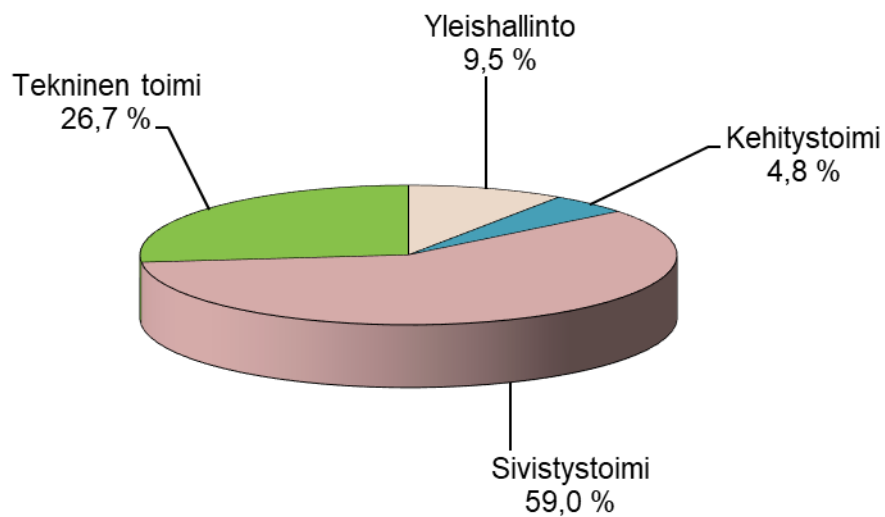
Henkilöstösuunnitelmasta on poistettu hyvinvointialueelle siirtyvät koulupsykologi, vastaava koulu-kuraattori, kolme koulukuraattoria ja psykiatrinen sairaanhoitaja sekä yhteensä 6,6 henkilötyövuotta ruokapalvelun eri vakansseista.

Toimintatuottojen ja -kulujen tiliryhmittäinen tarkastelu tehdään tulolaskelmaosan yhteydessä.

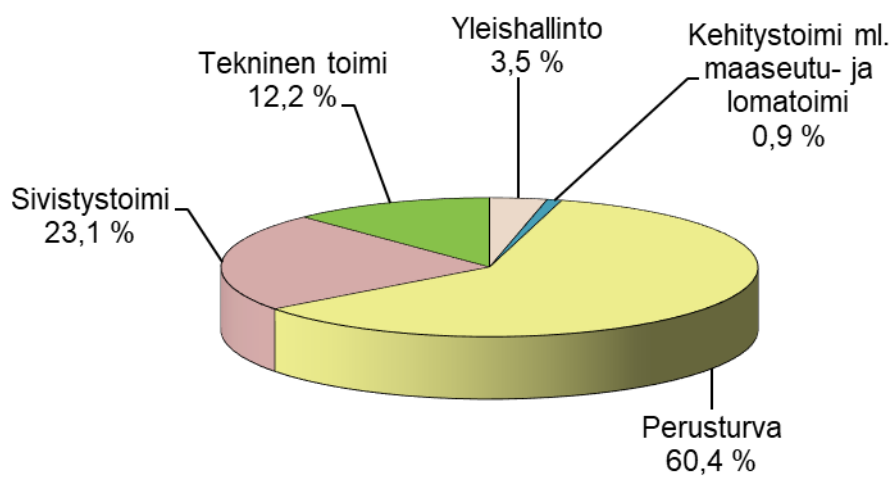

Talousarvion mukaiset käyttötalousmenot toimialoittain vuosina 2023 ja 2022

Käyttötalousmenot toimialoittain, ta 2023

Käyttötalousmenot toimialoittain, ta 2022

2.1. Toimielintasoiset tavoitteet ja talousarviot

Toimielimet ovat osana talousarvioprosessia määritelleet valtuustoon nähden sitovat, strategiset tavoitteet. minkä jälkeen kaupunginhallitus on vielä muokannut tavoitteita. Toimielimistä keskusvaalilautakunnalle ja kaupunginvaltuustolle ei ole asetettu tavoitteita.

2.1.1. Keskusvaalilautakunta

Lautakunnan tehtäväalueena on vaalien järjestäminen.

Valtuustoon nähden tilivelvollinen viranhaltija on henkilöstöjohtaja.

Talous Keskusvaalilautakunta	TP2021	TA2022	TA2023
Toimintatuotot, ulkoiset	17 596	25 000	28 000
Toimintakulut, ulkoiset	90 407	79 110	81 000
Toimintakate, ulkoinen	-72 811	-54 110	-53 000
Toimintatulot, ulkoiset ja sisäiset	17 596	25 000	28 000
Toimintamenot, ulkoiset ja sisäiset	91 131	79 110	81 000
Toimintakate, ulkoiset ja sisäiset	-73 534	-54 110	-53 000

Maalis-huhtikuussa 2023 toimitetaan eduskuntavaalit. Vuonna 2022 järjestettiin aluevaalit ja vuonna 2021 kuntavaalit.

2.1.2. Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan tehtäväalueena on tilintarkastus ja toiminnan arviointi.

Valtuustoon nähden tilivelvollinen viranhaltija on hallintojohtaja.

Strategiset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso

1. Jatkuvasti laadukas ja hyödyllinen arviointitoiminta (=arviointiprosessi)
 - Vuoden 2022 arviointikertomuksen laadinta ja tilintarkastuksen toteuttaminen sekä tilinpäätöksen hyväksymisen valmistelu kaupunginvaltuustolle kesäkuun 2023 kokoukseen
 - ”Puhdas” tilintarkastuskertomus
2. Tilintarkastustoiminnan ohjaaminen
 - Lakisääteisen tilintarkastuksen toteutuksen varmistaminen
 - Kaikki tarkastuspäivät JHT:n toimesta

Hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin vuosittaiset painopistealueet kaupunkikonsernin kokonaisarviointissa tarkentuvat arviointisuunnitelmassa ja työohjelmassa. Tarkastuslautakunta voi myös erikseen päättää muiden (ad hoc) arviointien ja tarkastusten toteuttamisesta.

Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2024–2025

Talous Tarkastuslautakunta	TP2021	TA2022	TA2023
Toimintatulot, ulkoiset	0	0	
Toimintamenot, ulkoiset	27 112	35 870	37 920
Toimintakate, ulkoinen	-27 112	-35 870	-37 920
Toimintatulot, ulkoiset ja sisäiset	0	0	0
Toimintamenot, ulkoiset ja sisäiset	27 330	35 870	37 920
Toimintakate, ulkoiset ja sisäiset	-27 330	-35 870	-37 920

Hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin vuosittaiset painopistealueet kaupunkikonsernin kokonaisarvioinnissa tarkentuvat arviointisuunnitelmassa ja työohjelmassa. Tarkastuslautakunta voi myös erikseen päättää muiden (ad hoc) arviointien ja tarkastusten toteuttamisesta.

Vuonna 2023 alkaa uusi tilintarkastuskausi, kun sopimus päättyy vuoden 2022 tarkastuksen valmistumiseen.

2.1.3. Kaupunginvaltuusto

Valtuustoon nähden tilivelvollinen viranhaltija on hallintojohtaja.

Talous Kaupunginvaltuusto	TP2021	TA2022	TA2023
Toimintatulot, ulkoiset	0	0	
Toimintamenot, ulkoiset	61 871	97 900	115 750
Toimintakate, ulkoinen	-61 871	-97 900	-115 750
Toimintatulot, ulkoiset ja sisäiset	0	0	0
Toimintamenot, ulkoiset ja sisäiset	73 576	122 550	132 440
Toimintakate, ulkoiset ja sisäiset	-73 576	-122 550	-132 440

Kaupunginvaltuuston määrärahassa on varauduttu valtuuston tutustumis-/opintomatkaan. Talousarviossa on varaus sähköiseen kokousmateriaaliin tarvittavien laitteiden liisaukseen ja tietoliikenneyhteyksiin.

2.1.4. Kaupunginhallitus

Kaupunginhallituksen tehtäväalueina ovat

- hallinto-, talous- ja toimistopalvelut
- yhteistoiminta
- muu yleishallinto
- kehitystoimen hallinto
- elinkeinot ja kehittäminen
- maaseututoimi

Valtuustoon nähden tilivelvollinen viranhaltija on kaupunginjohtaja.

Toimielimen strategiset tavoitteet:

1. Kauhava tarjoaa yrityksille hyvän ja kehittyvän toimintaympäristön

Mittarit ja tavoitetaso:

- Työllisyysaste: maakunnallista keskiarvoa korkeampi
- Työpaikkamäärä: nouseva työpaikkamäärä
- Yritysten ja maatilojen saamien yritys- ja rakennetukien määrä: maakunnallista keskiarvoa korkeampi.
- Asukasluvun vähentyminen: alle 100 henkeä vuodessa

2. Kaupungin talous on tasapainossa hyvinvointialueuudistuksen jälkeenkin

Mittarit ja tavoitetaso:

- Tuloslaskelma: tilikauden tulos ylijäämäinen
- Tase: tase säilyy ylijäämäisenä

3. Investointien määrä viedään kestäväälle tasolle.

Investoinnin vaikutus vuosikustannuksiin selvitetään osana päätösvalmistelua.

Mittarit ja tavoitetaso:

- Vuosittainen investointitaso: Koulukeskusinvestointien valmistumisen jälkeen investointien vuositase lasketaan kolmeen miljoonaan euroon vuodessa
- Lainakanta: Lainakanta laskee vuodesta 2025 alkaen.

4. Kaupungin imagon kehitys asukkaiden ja yritysten näkökulmasta

Mittarit ja tavoitetaso:

- Kahden vuoden välein toteutettava imagotutkimus: Tavoitteena kehittyvä mielikuva kaupungista

5. Hallinto-osaston ja Kehityskeskusten toiminta ja palvelut ovat laadukkaita ja kustannustehokkaita. Päätöksenteko ja asioiden käsittely on viivytyksetöntä ja tasapuolista

- Toimistopalveluiden tehokas, poikkihallinnollinen järjestäminen: toimistopalvelujen keskittäminen hallintopalveluiden alaisuuteen, prosessien kuvaaminen ja kehittäminen, tiimimäinen toimintatapa otetaan käyttöön vuonna 2023
- Digitalisaation edistäminen: laaditaan tietohallintasuunnitelma
- Asioiden käsittelyaika: alle 3 kuukautta vireilletulosta.
- Toimeenpano: tiedoksianto enintään 10 päivää päätöksenteosta, toimeenpano enintään 10 työpäivää päätöksen lainvoimaistumisesta
- Maaseututoimen palvelujen tehokas järjestäminen: Tilalukumäärä toimihenkilöä kohden on maakunnallista keskiarvoa korkeampi. Päätöksenteko ja asioiden käsittely Ruokaviraston kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti.

Talous Kaupunginhallitus	TP2021	TA2022	TA2023
Toimintatulot, ulkoiset	3 760 980	518 130	972 710
Toimintamenot, ulkoiset	6 456 340	4 657 690	6 439 020
Toimintakate, ulkoinen	-2 695 360	-4 139 560	-5 466 310
Toimintatulot, ulkoiset ja sisäiset	4 101 814	1 279 670	1 635 350
Toimintamenot, ulkoiset ja sisäiset	6 695 585	4 959 210	6 788 660
Toimintakate, ulkoiset ja sisäiset	-2 593 771	-3 679 540	-5 153 310

Keskushallinto

Kaupunginhallituksen talousarviossa on varattu määrärahat kaupunginhallituksen, kehittämistoimikunnan, konserni- ja henkilöstöjaoston, vanhus- ja vammaisneuvoston, työsuojelu- ja yhteistyötoimikunnan, muiden toimikuntien ja asukaslautakuntien kokouskuluihin. Kaupunginhallituksen talousarvioon sisältyy yleis-, talous-, henkilöstö- ja tietohallinnon, muun yleishallinnon, ympäristöterveydenhuollon, kehitystoimen hallinnon, elinkeinotoimen ja kehittämisen, työpajatoiminnan, työmarkkinatuen kuntaosuuden sekä maaseututoimen menoihin sekä vastaavien toimintojen tuloihin. Muuhun yleishallintoon sisältyy mm. maksuosuudet verotuskustannuksiin, Etelä-Pohjanmaan Liitolle, Suomen Kuntaliitolle ja KT:lle, Seinäjoen kaupungille ympäristöterveydenhuollosta, yhteisöjen jäsenmaksut, teosto- ja gramex-maksut, kaupungin sisäisen reittiliikenteen tukemisen sekä pieneläinten talteenoton kulut. Kehitystoimen toimintaa esitellään jäljempänä tarkemmin.

Talous-, palkka- ja henkilöstöhallinnon kustannukset siirretään vyöryttämällä (kustannuslaskennallisena eränä) hallintokunnille. Toimistohenkilöstön ja tietohallinnon kulut kohdistetaan hallintokunnille sisäisenä eränä.

Kauhavan kaupungin hallinnon kokoamista kahteen toimipisteeseen, kaupungintalolle ja Ylihärman palvelutoimistoon, valmistellaan kaupunginhallituksen päätöksen 11.10.2021 mukaisesti. Kaupunginhallituksen asettama toimikunta valmistelee kaupungintaloratkaisua.

Hallinnon kokoamiseen liittyen kaupungissa jatketaan siirtymistä yhteiseen, tiimeihin perustuvaan toimistopalveluun. Tehokkaat prosessit, henkilöstön joustava käyttö ja digitalisaation hyödyntäminen ovat edellytyksiä toiminnan järjestämiselle nykyisellä, erittäin tiukalla toimistohenkilöstöresursilla.

Vuoden 2023 aikana laaditaan digitalisaation edistämistä hyödyntämistä koskeva suunnitelma. Digitalisaatiota edistetään ohjelmistohankinnoilla ja olevien ohjelmistojen lisäominaisuuksia käyttöön ottamalla.

Työllistämässä on varauduttu veloitetyöllistettävien palkkaukseen. Määräraha on arvio, ja sen riittävyys riippuu vuoden aikana työllistettävien määrästä.

Tietoturvaan, käytännössä henkilökunnan tietoisuuteen tietoturvasta, panostetaan aiempaa enemmän mobiililaitteiden käytön lisääntyessä ja tietoturvaohjeiden lisääntyessä.

Talousarviossa on varattu 50.000 euron määräraha kylätoiminnan avustuksiin. Määrärahan jakamisesta päättävät asukaslautakunnat.

Kaupunginhallituksen määrärahaan sisältyy 452.000 euron rahoitusosuus Seinäjoen kaupungille ympäristöterveydenhuollon kustannuksiin. Määräraha on aikaisemmin budjetoitu perusturvan toimialueelle.

Toimintaympäristön muutos taloussuunnitelmakaudella

Kauhavan kaupungin väestökehityksen ennustetaan jatkuvan negatiivisena. Työikäisten määrän väheneminen vaikuttaa kunnallisen tuloveron kertymään. Sote-palvelujen siirtyminen hyvinvointialueen vastuulle parantaa kaupungin talouden ennustettavuutta.

Suurien investointien takia suunnitelman mukaisten poistojen määrä nousee. Vanhempien hyödykkeiden poistot kuitenkin pienenevät suhteellisen nopeasti, mikä tasaa poistojen määrää. Kaupungin lainamäärä kasvaa voimakkaasti ja nopeasti vuoteen 2024 saakka. Sen jälkeen investointitaso on saatava miljoonia euroja vuosikatetasoa alhaisemmaksi, jotta lainoja saadaan lyhennettyä kohtuulliselle tasolle.

Palveluja sähköistetään, mikä osittain muuttaa prosesseja ja toimintatapoja sekä työnkuvia. Tämä mahdollistaa nykyistä tehokkaamman toiminnan ja henkilöstön joustavan käytön.

Kehitystoimen hallinto

Tehtäväalueelle on budjetoitu:

- elinkeinoasioiden ja maaseutuelinkeinojen neuvottelukunnan kulut,
- kehityskeskukseen yleiset hallintokulut sekä
- kehitysjohdajan viran hoitamisesta aiheutuvat hallinnolliset menot.

Kauhavalla elinkeinoasioita hoitaa Kehityskeskus. Kehityskeskus vastaa tulevaisuuteen suuntautuvalla toimintatavalla yrityspalveluista ja sidosryhmäyhteistyöstä, yritysten toimitila- ja tonttiasioiden edistämisestä, hanketoiminnasta ja kaupunkikehityksestä, kaupunkimarkkinoinnista (visitkauhava, investkauhava, imagomarkkinointi), tiedotuksesta, matkailun kehittämisestä ja tapahtumayhteistyöstä, maahanmuuton koordinaatiosta, maahanmuuttajien kotouttamisesta ja strategian sekä kunnan työttömyysturvan maksuosuuksien seurannasta. Maaseututoimi vastaa kiinteänä osana Kehityskeskusta myös Lappajärven ja Evijärven maaseutuhallinnon järjestämisestä.

Kehityskeskus vastaa sidosryhmäyhteistyöstä, osallistuu yhteistyössä teknisen toimen kanssa kaupunkisuunnitteluun, maanhankintaan ja maakauppoihin, vastaa elinkeinotoiminnan yleisestä kehittämisestä sekä uusien hankkeiden valmistelusta. Vuoden 2023 osalta Kehityskeskus toteuttaa aktiivisesti uudistettavan strategian mukaisia toimenpiteitä ja Kehityskeskukseen vastuulla olevia kärkihankkeita.

Vuoden 2023 osalta Kehityskeskukseen tulee muutoksia hyvinvointialueuudistuksen myötä. Kuntayhtymä Kaksineuvoisen työpajatoiminta ei siirry tulevalle hyvinvointialueelle. Työpajatoiminta onkin siirretty 1.11.2022 alkaen kaupungille Kehityskeskukseen alaisuuteen. Aikuisten ja nuorten työpajatoiminta sijoittuu Kehityskeskukseen alle perustettuun uuteen Työllisyys-tehtäväalueeseen. Samaan kokonaisuuteen on budjetoitu myös työmarkkinatuen vuoden 2023 kuntarahoitusosuus. Lisäksi maahanmuuttoon muutoksia aiheuttaa kuntaan saapuneet ukrainalaiset.

Elinkeino- ja kehittämistoimi

Tehtäväalueelle on budjetoitu:

- yrityksille suunnatut yritys- ja koulutuspalvelut sekä
- hanketoiminnan, markkinointiviestinnän, matkailun ja maahanmuuton sekä maahanmuuttajien kotouttamistoimien kustannukset.

Yritysten palveluissa kehitysjohtajan ohella kauhavalaisia yrityksiä palvelee kattava yhteistyöverkosto. Elinkeinoitoimen palvelut on järjestetty Kauhavalla siten, että yrityksiä voidaan tukea niiden koko elinkaaren ajan toimitila- ja tonttiasioissa, yritystoiminnan aloittamisessa, kehittämis- ja investointihankkeiden suunnittelussa ja uusien työpaikkojen luomisessa yhdeltä luukulta yhteistyössä Suomen Yrittäjäopiston ja muiden alueellisten kehittäjä- ja viranomaisorganisaatioiden kanssa.

Vuoden 2023 osalta aloittavan yrittäjän neuvontaa tarjoavan Uusyrityskeskus Neuvoa-Antavan vastaanotot Kauhavalla jatkuvat. Yrityksille tarjottavia palveluja lisää myös Kehityskeskuksen kanssa kiinteässä yhteistyössä toimiva SeAMKin korkeakoulukoordinaattori, joka tarjoaa alueen yrityksille esimerkiksi SeAMKin tutkimus-, tuotekehitys ja opinnäytetyö-palveluita.

Yritysten sijoittumismahdollisuuksia edistetään teollisuus- ja liiketonttien markkinoinnilla ja vapaiden toimitilojen markkinointia Investkauhava.fi-kokonaisuudella. Myös koulutus- ja infotapahtumien järjestämistä aloittaville ja toimintaansa kehittäville yrityksille eri teemoista (yritystoiminnan aloittaminen ja rahoitus, talous, kansainvälistyminen, omistajanvaihdokset, tuotekehitys jne.) jatketaan. Jos fyysiset tapaamiset eivät ole mahdollisia, toteutetaan tapahtumia ja koulutuksia virtuaalisesti.

Vuoden 2023 osalta jatketaan säännöllistä yhteydenpitoa myös alueen yritysten, yrittäjäjärjestöjen ja elinkeinoelämän muiden toimijoiden kanssa. Kauhava palkittiin vuonna 2022 Etelä-Pohjanmaan Yrittäjäystävällisimpänä kuntana. Samaa palvelutasoa noudatetaan myös vuonna 2023.

Hanketoiminnalla rahoitetaan eri toimijoiden hankkeita sekä maakunnallisina ja seutukunnallisina yhteishankkeina että ainoastaan Kauhavan alueella toteutettavina hankkeina. Hankkeita voivat toteuttaa valtakunnalliset, maakunnalliset, seutukunnalliset ja paikalliset toimijat, kuten oppilaitokset, kyläseurat jne. Merkittävä osa hankkeista rahoitetaan Aisaparin kautta, jolloin kuntarahaosuus katetaan Aisaparille vuosittain maksettavalla jäsenmaksulla.

Kauhavalla on toteutettu viime vuosina erityisesti suuria yleishyödyllisiä investointihankkeita. Yleishyödylliset investoinnit ovat esimerkiksi rakentamista tai korjaamista sekä muuta aineellisen tai aineettoman käyttöomaisuuden hankkimista.

Omina hankkeina Kehityskeskuksessa on vuonna 2023 käynnissä yhteistyössä Lapuan kaupungin kanssa Strongly Connected teknologiateollisuuden komponenttipulaan keskittyvä kehittämissanke ja maakunnallinen kansainvälisten osaajien rekrytointeja edistävä hanke. Näiden lisäksi kaupunki on aktiivisesti mukana maakunnallisessa maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalveluita kehittävässä Welcome2ep-hankkeessa. Valtakunnallisesti Kauhava on mukana verkostokumppanina seutukaupunkikokonaisuudessa, jonka tavoitteena on Kansainvälisten rekrytointien tukeminen ja yritysten rekrytointivalmiuksien kehittäminen.

Vuoden 2023 osalta Kauhavan kaupunki on rahoittajana mukana useassa erilaisessa kehittämissankeissa ja -kokonaisuudessa, joiden tavoitteena on esimerkiksi edistää yritysten kasvua, omistajanvaihdoksia, yrittäjyyttä, elintarviketutkimusta, kuluttajakäyttäytymistä, lasten ja nuorten terveyttä, maakuntakorkeakoulutoimintaa, kansainvälisiä rekrytointeja, kansainvälistymistä, uusiutuvan energian käyttöönottoa, digitaalista valmistusta ja kestävää kehitystä. Hankkeiden toteuttajia alueella ovat oppilaitokset sekä erilaiset yhdistykset, kuten E-P:n korkeakouluyhdistys, SeAMK ja Seinäjoen koulutuskuntayhtymä.

Tiukan kuntatalouden aikana hanketoiminnan ja yritystukien kautta on mahdollista saada merkittävä lisäresurssi kaupungin alueella olevan yritystoiminnan kehittämiseen ja tukemiseen sekä mm. kaupungin asumisviihtyvyyden ja palvelujen parantamiseen. Varsinaisia kaupungin lakisääteiseen toimintaan kuuluvia hankkeita hankerahoituksen kautta ei ole mahdollista toteuttaa. Hanke ja tuki tulee myös olla aina haettuna ennen hankkeen aloittamista.

Kaupunkimarkkinointi ja matkailu

Positiivisen kuntakuvan luominen ja sen vahvistaminen lisäävät kaupungin veto- ja pitovoimaa sekä kasvattavat kaupungin elinvoimaa. Kaupunkimarkkinointiin sisältyvät seuraavat kokonaisuu-
det:

- Asukasmarkkinoinnin Paras Paikka -kampanja
- Yritysten sijoittumiseen ja toimitilamarkkinointiin keskittyvä Invest Kauhava
- Visit Kauhava matkailumarkkinointi

Vuonna 2023 jatketaan Paras Paikka -kampanjaa. Fokusta käännetään reilummin ”ulospäin” tuo-
den esiin ”Kauhavan helmet” mm. matalat asumiskulut, kotihoidontuen kuntalisä, laadukkaat per-
hepalvelut, runsas työpaikkatarjonta, monipuolinen tonttivalikoima ja vuokra-asuntotarjonta, uudet
koulut ja päiväkodit, toimivat hyvinvointipalvelut ja monipuoliset harrastusmahdollisuudet. Kampan-
jaa toteutetaan monikanavaisena painopistettä vaihtaen. Kampanjan tarkoitus on houkutella Kau-
havalle uusia asukkaita ja työntekijöitä sekä toimia sisäisenä hengen nostattajana.

Invest Kauhava markkinointi keskittyy yritysten tarpeisiin markkinoiden toimitiloja ja yritystontteja.
Invest Kauhava markkinoinnin puitteissa osallistutaan myös Alihankintamessuille yhteisosastolla
paikallisten yritysten kanssa.

Visit Kauhava matkailumarkkinoinnilla jatketaan matkailijoiden houkuttelemista Kauhavalle sekä
kotimaasta että Ruotsista Uumajan alueelta. Uutena markkinointikampanjana on elämänlaatupal-
veluiden ja käsityöalan yritysten kanssa yhteistyössä toteutettava Käsityökaupunki Kauhava -kam-
panja, jolla tuodaan esiin koko kaupungin käsityötarjontaa monissa eri muodoissaan; niin käsityö-
kulttuurihistoriaa kuin tämän päivän yrittäjienkin monipuolista tarjontaa. Ruotsin markkinointia jat-
ketaan matkustajalautta Aurora Botnialla. Keväällä osallistutaan Tampereen kotimaan matkailu-
messuille yhteisosastolla ja syksyllä Käsityömessuille yhdessä paikallisten yritysten kanssa.

Markkinointiyhteistyötä kehitetään edelleen yhteistyössä yritysten, matkailutoimijoiden, tapahtuma-
järjestäjien ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Vuonna 2023 Kauhavalla arvioidaan järjes-
tettävän kesäkuukausien aikana pelkästään jo reilut nelisenkymmentä tapahtumaa, joita myös Visit
Kauhava markkinoi. Tulevan kesän suur tapahtumana on mm. Suvisurat 30.6.-3.7.2023, jonka kä-
vijämääräarvio on noin 80.000 kävijää.

Viestinnän kehittämistä jatketaan. Viestintäryhmä pääsi aloittamaan toimintansa syksyllä 2022.
Viestintäryhmä raamittaa kaupungin viestintää luoden toimintamalleja, parantaa kaupungin si-
säistä- ja ulkoista viestintää, kehittää henkilöstön viestintäosaamista sekä kehittää yhteistyötä eri
toimialojen välillä.

Maahanmuutto

Kauhavan kaupungilla on ollut 1.5.2022 alkaen ns. kuntamallin mukainen sopimus Seinäjoen vas-
taanottokeskuksen kanssa ukrainalaisten majoituspalvelusta sekä neuvonnasta ja ohjauksesta.
Kuntamallissa oli Kauhavalla 270 henkilöä syksyllä 2022 eli Kauhavan osuus on valtakunnallisesti-
kin merkittävä.

Kuntamallin mukainen majoitussopimus on voimassa vastaanottokeskuksen ja kaupungin välillä
maaliskuuhun 2023 saakka. Kokonaisuus on toiminut hyvin.

Kotoutumislaisissa ei nykyisellään säädetä tilapäistä suojelua saavien osoittamisesta kuntiin eikä
korvauksista, joita kunnille maksettaisiin heidän vastaanotostaan. Kotoutumislakiin ja vastaanotto-
lakiin on kuitenkin esitetty syyskuussa 2022 muutoksia Ukrainasta paenneiden palveluiden turvaa-
miseksi. Maan hallitus esittää, että kunnille ja hyvinvointialueille voitaisiin maksaa valtion korvauk-
sia palveluiden järjestämisestä, jos heillä on kotikunta.

Päämääränä on, että Kauhavan kaupunki on valmiina ukrainalaisten kotikuntamerkintään ja kuntaan sijoittumiseen heti lainsäädännön selkiennyttä.

Yhteistyöverkoston osalta jatketaan yhteistyötä Järvilakeuden kansalaisopiston kanssa. Lisäksi Kauhavalla työskentelee avustusrahoituksella maahanmuuttokoordinaattori. Welcome2EP -avustusrahoituksen tarkoituksena on maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalveluiden kehittäminen. Kauhavalla palvelua suunnataan erityisesti työperäisten maahanmuuttajien kotouttamiseen.

Ukrainalaisten neuvonta ja ohjaus sekä majoituksen järjestäminen resursoidaan kaupunkikonsernissa myös vuoden 2023 osalta tilanteen vaatimalla tavalla.

Työllisyys

Tehtäväalueelle on budjetoitu:

- nuorten työpajatoiminta
- aikuisten työpajatoiminta
- työmarkkinatuen kuntaosuus

Kaksineuvoisen työpajatoiminta ei siirry tulevalle hyvinvointialueelle. Kuntayhtymä Kaksineuvoisen työpajatoiminta on siirtynyt Kauhavan kaupungille 1.11.2022 alkaen. Kauhavan kaupungin ja Evijärven kunnan ostopalvelusopimuksen myötä Kauhavan kaupunki toteuttaa pajatoimintaa myös Evijärvellä.

Työpaja Junkin ja Kieppiksen toiminta käsittää nuorten ja aikuisten työpajatoiminnan. Nuorten työpajatoiminta on suunnattu nuorisolain tarkoittamalle 18–28-vuotiaiden ikäryhmälle. Se käsittää yksilövalmennuksen ja työvalmennuksen sekä mahdollisuuden toimintojen opinnollistamiseen. Aikuisten työpajatoiminta käsittää yksilövalmennuksen ja työvalmennuksen. Työvalmennukseen sisältyy puu- ja metallialan ohjausta sekä pesulatoimintaa. Aikuisten työpajalla on mahdollisuus mm. työkokeiluun ja palkkatuetuun työhön.

Yleisesti ottaen työpaja tarjoaa mahdollisuuden ohjattuun ja tuettuun työntekoon ja sitä kautta räätälöityyn polkuun koulutukseen ja työelämään. Toiminnan tarkoituksena on kartoittaa osallistujien työ- ja toimintakykyä ja tukea arjenhallinnassa. Työpajan toimitilat, koneet ja laitteistot tarjoavat lähellä työmarkkinoita olevia työtehtäviä. Esimerkiksi Junkilla tehdään pienimuotoisesti erilaista alihankintaa paikallisille yrityksille työelämää lähellä olevien työtehtävien mahdollistamiseksi. Myös tutkinnonosien/ tutkintojen suorittaminen on mahdollista osana pajajaksoa.

Työpaja Junki

- toimii vuokratiloissa LSK Business Park Oy:n alueella osoitteessa (Loppusuora 3, Kauhava)
- henkilöstö: vastaava ohjaaja, metalliosaston työvalmentaja, puuosaston työvalmentaja ja yksilövalmentaja sekä lisäksi kaksi määräaikaista ja viisi palkkatuella työllistettyä henkilöä.

Työpaja Kieppis

- Toimii Evijärven kunnan omistamissa vuokratiloissa (Kirkkotie 56, Evijärvi)
- henkilöstö: työ- ja yksilövalmentaja

Työpajatoiminta rahoitetaan pääosin kuntien maksuosuuksilla sekä pienimuotoisilla myyntituotoilla. Nuorten pajatoimintaan on myös haettavissa vuosittain avustus Aluehallintovirastolta.

Työmarkkinatuen kuntaosuus. Kunnat rahoittavat osan työttömyyden perusteella maksetusta työmarkkinatuesta. Kela laskuttaa maksamansa työmarkkinatuen kunnilta jälkikäteen.

Kunta maksaa työmarkkinatuesta sitä suuremman osan, mitä kauemmin henkilö on ollut työttömänä. Valtio rahoittaa työmarkkinatuen kokonaan sen maksuerän loppuun, jonka aikana henkilölle on maksettu työmarkkinatukea työttömyyden perusteella yhteensä 300 päivää.

Sen jälkeen valtio ja työmarkkinatuen saajan kotikunta rahoittavat työttömyyden ajalta maksetun työmarkkinatuen puoliksi sen maksuerän loppuun, jonka aikana henkilölle on maksettu työmarkkinatukea 1 000 päivää. Sen jälkeen kotikunnan rahoitusosuus suurenee 70 %:iin.

Kaupunki on maksanut kuntaosuudet ja työpajojen kustannukset aiemmin Kaksineuvoisen kautta

Maaseutuhallinto, viranomaistoiminta

Tehtäväalueelle on budjetoitu:

- maaseutuhallinnon viranomaistoiminta,
- maaseututoimen hanketoiminta ja neuvonta,
- turkistuotannon kehittämishanke päättyy 30.11.2022 ja uutta hanketta haetaan 2023

Uusi CAP-kausi muuttaa haettavia tukia ja niiden ehtoja. Maa- ja metsätalousministeriön laatima CAP-suunnitelma määrittää vuosille 2023–2027 suunnitellut maatalouden tukitoimet reunaehtoineen.

CAP27-rahoituskaudella on otettava käyttöön satelliittikuva-analyysiin perustuva pinta-alamonitorointi. Satelliittikuvasarjojen perusteella kerättyjen indeksitietojen pohjalta tulkitaan, onko lohko tukikelpoinen, onko maataloustoimintaa harjoitettu lohkolla vuosittain, täyttykö vaadittu talviaikainen kasvipeitteisyys ja tunnistetaan kasvi.

Tulkintaa vaativien GT-kuvien määrästä ei ole varmuutta, mutta oletuksena on, että niitä on hyvin paljon. On arvioitu, että noin 10 % kasvulohkoista (Kauhava 24 954 kpl kasvulohkoja 2022) jäisi mahdollisesti epäselväksi, ja näissä tapauksissa osassa muutetaan kasvia, osassa tuki perutaan ja osaan toimitetaan GT-kuva lisäselvityksenä. Kunkin osuuden määrää ei ole pystytty vielä tarkemmin arvioimaan.

Ruokaviraston toimeenpanon suunnittelussa on suunniteltu, että GT-kuvat käsitellään ELY-keskuksen ja kuntien maaseutuhallintojen (YTA-alueet) kanssa yhteistoimintana. Kauhavan osalta siis noin 2500 kuvaa pitäisi selvittää vuosittain hallinnon toimesta.

Tällä hetkellä pinta-alatukien tukikäsitteily (tarkisteet ja päätöskäsittely) hoidetaan kokonaisuudessaan yhteistoiminta-alueilla ja valvonta ELY-keskuksissa. Jatkossa tarkka jaottelu hakemuskäsittelyyn ja valvontaan poistuu, sillä pinta-alamonitorointi käsittää elementtejä molemmista. Pinta-alamonitoroinnista muodostuu hakemustarkisteita, jotka edellyttävät käsittelyä ennen kuin hakemuksen perusteella voidaan tukea maksaa. Hylätty ala aiheuttaa vastaavan seuraamuksen kuin valvonnassa hylätty ala.

Maaseutuhallinnon tehtävät eivät ole siis vähenemässä, vaikka tukioikeuksien käsittely uuden rahoituskauden myötä jää työvaiheista pois. Jatkossakin tehtäviin kuuluu lisääntyvien valvonnallisten tehtävien lisäksi perinteinen neuvonta ja tukihakemusten käsittely.

Neuvonta ja hanketoiminta

Muutosvaiheessa neuvonnallinen työ ja kouluttaminen tulevat lisääntymään merkittävästi. Vuonna 2023 teemme yhdessä ELY-keskuksen kanssa laajan valmistavan koulutuksen, heti kun säädösvalmistelun aikataulu sen sallii.

Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2024–2025

Yhteisen maatalouspolitiikan seuraavan rahoituskauden uusien sääntöjen sisäistäminen, niin itse henkilökunnan kouluttamisen, kuin tiedon välittäminen viljelijöiden suuntaan on tulevan vuoden päätavoite.

Tärkeintä, että ryhdytään niihin kehittämistoimenpiteisiin, joilla alkutuotannon edellytyksiä sekä tuottajien valmiuksia Kauhavan hallintoyksikön alueella kehitetään suunnitelmien mukaisesti. Maatalousyrittäjiä aktivoidaan oman toimialan kehittämiseen, uusien liiketoimintamuotojen ja toimintamallien sekä innovaatioiden etsimiseen sekä hyödyntämiseen. Myös viljelijöiden jaksamista ja osaamista taloudellisesti hankalana aikana pyritään tukemaan. Maaseutuelinkeinojen neuvottelukuntaa hyödynnetään pohdittaessa uusia kehittämistarpeita ja hankeideoita.

Turkistuotannon osalta tullaan aloittamaan jo syksyllä 2022 uuden turkishankkeen suunnittelu, vuonna 2022 päättyvän hankkeen kehittämistoimia jatketaan. Hankkeen valmistelussa merkittävä tehtävä on alueen tarhaajilla. Heidän nostamia tarpeita lähdetään kehittämään hankkeeksi. Kauhavan maaseutuhallinto käyttää valmisteluun aikaisempien turkishankkeiden kautta luomaansa verkostoa.

Arvio kokonaistyötehokkuudesta (tilojen väheneminen arvioitu 2,5 % / vuosi):

	Maatilojen lkm	Työvoiman määrä	Tilojen lkm / työntekijä
2016	1.177	6 hlö	196
2017	1.146	6 hlö	190
2018	1.124	5 hlö	224
2019	1.094	5 hlö	219
2020	1.055	5 hlö	211
2021	1.041	5 hlö	208
2022	1.031	5 hlö	204
2023	1.011	5 hlö	202

Kun tehokkuudessa huomioidaan vielä muuhun kuin viranomaistoimintaan käytetty työpanos niin työn tehokkuus nousee pelkässä viranomaistoiminnassa esim. tänä vuonna 229 tilaa/hlö. Tällä perusteella Ruokavirasto laskee työtehokkuuden. Tähän muuhun työhön eli kehittämiseen ja muihin viranomaistyöhön kuluu Kauhavalla keskimäärin 0,5 htv/ vuosi.

Työtehokkuus on Kauhavalla maakunnallisesti ja valtakunnallisesti hyvällä tasolla.

2.1.5. Kasvatus- ja opetuslautakunta

Kasvatus- ja opetuslautakunnan tehtäväalueina ovat:

- Sivistystoimen hallinto
- Varhaiskasvatus ja esiopetus
- Perusopetus
- Lukiokoulutus
- Toisen asteen ammatillinen koulutus

Valtuustoon nähden tilivelvollinen viranhaltija on sivistysjohtaja.

Strategiset tavoitteet:

Kasvatus- ja opetuslautakunnan strategiset tavoitteet on johdettu valmisteilla olevan kaupunkistrategian suuntaviivoja noudattaen. :

1. Pienet ryhmäkoot

Mittarit ja tavoitetaso:

- Keskimääräinen oppilaiden lukumäärä / oppitunti: OPH:n ryhmäkokosuositusten mukainen

2. Varhaiskasvatuspalvelujen laadukas toteutuminen -->

Mittarit ja tavoitetaso:

- Ryhmäkoot verrattuna vuoden 2022 tasoon: Varhaiskasvatuslain mukaiset ryhmäkoot eivät ylity eivätkä alitu
- Henkilökunnan koulutustaso verrattuna vuoden 2022 tasoon: Koulutustaso korkeampi

3. Kasvatus – ja opetushenkilökunnan työhyvinvoinnin edistäminen

Mittarit ja tavoitetaso:

- Henkilöstön pysyvyys prosenttiosuutena: 80 %
- Sairauspoissaolojen määrä verrattuna vuoden 2022 tasoon: Sairauspoissaolot vähenevät

4. Kasvatus – ja koulutuspalveluiden saavuttavuuden kehittäminen

Mittarit ja tavoitetaso:

- OPH:n suositusryhmäkoon saavuttaminen valmistavassa opetuksessa
- Erityisopetustuntien lukumäärä kouluittain verrattuna vuoden 2022 tasoon: Sama taso kuin vuonna 2022
- Aikuisten perusopetuksen toteuttaminen vuonna 2023: Opetusta tarjotaan vuonna 2023
- Koulukuljetuksiin käytetty aika suhteessa vuoden 2022 tasoon: Sama taso kuin vuonna 2022

Talous Kasvatus- ja opetuslautakunta	TP2021	TA2022	TA2023
Toimintatulot, ulkoiset	3 075 934	2 105 670	2 032 590
Toimintamenot, ulkoiset	22 860 313	23 094 940	24 414 300
Toimintakate, ulkoinen	-19 784 379	-20 989 270	-22 381 710
Toimintatulot, ulkoiset ja sisäiset	3 148 360	2 105 670	2 032 590
Toimintamenot, ulkoiset ja sisäiset	29 947 715	29 075 200	32 103 240
Toimintakate, ulkoiset ja sisäiset	-26 799 355	-26 969 530	-30 070 650

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetusta ja hoivaa, jossa tulee erityisesti painottaa pedagogiikkaa. Kaikilla lapsilla on oikeus kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen perheiden tarpeiden mukaisesti. Esiopetuksessa noudatetaan maakunnallista esiopetuksen suunnitelmaa.

Varhaiskasvatuksessa keskeiset toiminta-alueet tulevat valtakunnallisesta sekä paikallisesti laadittavasta varhaiskasvatussuunnitelmasta. Paikallisesti painotetaan pedagogisessa toiminnassa mm. lähialueiden hyödyntämistä tutustumiskohteina ja eteläpohjalaisen kulttuuriperinteen ja –tietouden vaalimista. Osana varhaiskasvatustoiminnan kehittämistä on jatkettu Ihmeelliset vuodet – menetelmän käyttöönottoa ja henkilöstön kouluttamista. Myös S2 (suomi toisena kielenä) toiminnan kehittämistä jatketaan. Tarvetta on lisännyt alueelle muuttaneet ukrainalaiset perheet. Kuluvan toimintakauden aikana jatketaan esiopetuksen käytänteiden yhtenäistämistä varhaiskasvatuksen käytänteiden kanssa esiopetuksen erityisopetuksen siirryttyä varhaiskasvatuksen järjestämäksi elokuusta 2022 alkaen.

Kauhavan kaupunki järjestää varhaiskasvatuspalveluita päiväkotihoidossa ja perhepäivähoidossa kunnallisena palveluna. Vuorohoitoa järjestetään kaupungin jokaisessa neljässä taajamassa. Esioppilaiden tarvitsema esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus järjestetään samassa yksikössä kuin esiopetuskin.

Kapasiteettitiedot	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Päiväkodit	7	6 (7)	6 (7)	6 (7)	6	7
Ryhmäperhepäivähoitokodit	0	0	0	0	0	0
Perhepäivähoitajat	14	15	17	26	27	30
Yksityiset päiväkodit	0	0	0	0	1	1
Yksityiset perhepäivähoitajat	0	0	0	0	5	5
Yksityiset ryhmäperhepäivähoitokodit	0	0	0	0	1	1
Lastenhoidon tuen piirissä lapsia		109	107	260	280	300

Varhaiskasvatukseen on valmistunut kuuden lapsiryhmän toimintatilat kattava Tiheikön päiväkotitoimintamoduuli (vuokramoduuli) Kirkkorannan päiväkodin viereen. Määräaikaisen päiväkotiyksikön myötä toimintoja ja henkilöstön käyttöä saadaan tehostettua. Lentokonepuiston päiväkodin ja Hyppiksen päiväkodin lisäosaston toiminnot siirtyvät Tiheikön päiväkotiin. Tiheikön päiväkotiin on keskitetty Kauhan keskustaaajaman esiopetus syyskuusta 2022 alkaen.

Syntyneet lapset vuosittain (vuoden 2022 on sisältää syntyneet lapset 19.10.2022):

10/2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
72	108	105	102	115	123	133

Kauhavalla lasten syntyvyys on laskussa, mikä oleellisesti tulee tulevaisuudessa vaikuttamaan varhaiskasvatuspalveluiden tarpeeseen. Valtioneuvoston tavoitteena on varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostaminen lähes 90 prosenttiin ikäluokasta. Kauhavalla osallistumisaste on yli kolmevuotiaissa tällä hetkellä yli 90 prosenttia. Alle kolmivuotiaiden osallistumisaste on pienempi, määrä vaihtelee syntymävuodesta riippuen 35–67 prosentin välillä. Esiopetukseen osallistuu koko ikäluokka. Esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen osallistuvien määrä on vuosittain kasvanut ollen tällä hetkellä 85 prosenttia ikäluokasta. Päiväkotien käyttöastetta on lisännyt alueelle vuoden 2022 aikana saapuneiden ukrainalaisten perheiden lapset.

Kauhavalla on ollut lasten kotihoidon kuntalisä käytössä 1.8.2022 alkaen.

Kauhavan kaupunki tuottaa varhaiskasvatuspalveluita yhteistoimintasopimuksen mukaisesti myös Evijärven kunnalle. Evijärvellä työskentelevä varhaiskasvatuksen henkilöstö on Kauhavan kaupungin palveluksessa.

Toimintaympäristön muutos taloussuunnitelmakaudella

Haasteena taloussuunnitelmakaudella tulee olemaan lapsimäärien vaikutusten arviointi ja toimenpiteet varhaiskasvatuspalveluissa. Toiminnan laajentuminen ja esiopetuksen siirtyminen osaksi varhaiskasvatusta sekä lisääntynyt lasten ikäluokittainen osallistumisaste varhaiskasvatukseen edellyttää vakituisen henkilöstön määrän määrällistä arviointia. Samalla on otettava huomioon pienenevät ikäluokat.

Varhaiskasvatuslaissa (1.8.2018) säädetään tarkemmin henkilöstön mitoituksesta, jonka mukaan varhaiskasvatuksen opettajien ja sosionomien määrä tulee lisääntymään ja vastaavasti lastenhoidtajien määrä vähentymään. Näiden muutosten läpiviemiseen on siirtymäsäännökset, joiden mukaan henkilöstömitoitus tulee olla lain mukainen 1.8.2030 mennessä. Muutokset tehdään huomioimalla eläköitymiset sekä muut varhaiskasvatuksen rakenteet ja toimintayksikköjen määrällinen tarve. Varhaiskasvatuslakiin tuli 1.8.2021 voimaan tiukennus henkilöstömitoituksesta ja siitä poikkeamisesta. 1.8.2022 tuli voimaan uusi lakimuutos liittyen varhaiskasvatuksessa järjestettävään tukeen kolmitasoisien tuen myötä, mikä edellyttää riittävän henkilöstömäärän arviointia lähivuosina.

Perusopetus

Lukuvuonna 2022–2023 perusopetusta vuosiluokille 1–6 järjestetään Alahärmän kirkonkylän koulussa, Kosolan koulussa, Voltin koulussa, Ylihärmän yhtenäiskoulussa, Kauhavan yhtenäiskoulussa ja Korttesjärven yhtenäiskoulussa. Näissä järjestetään myös aamu- ja iltapäivätoimintaa, lukuun ottamatta Korttesjärven yhtenäiskoulua, johon ei hakenut tarpeeksi oppilaita ryhmän perustamiseksi. Perusopetusta vuosiluokille 7–9 järjestetään Alahärmän yläkoulussa, Kauhavan yhtenäiskoulussa, Korttesjärven yhtenäiskoulussa ja Ylihärmän yhtenäiskoulussa.

Kasvatus- ja opetuslautakunnan määrärahaan sisältyy seuraavat henkilöstömuutokset, joilla on vaikutusta henkilöstökuluihin:

- 1 uusi vakanssi varhaiskasvatuksen erityisopettaja
- Erityisopetukseen ja varhaiskasvatukseen esitetyt vakanssilisäykset ovat määräraharauksena. Lopullinen päätös vakanssilisäyksistä tehdään, kun niitä koskevat selvitykset valmistuvat

Määrärahaan sisältyy myös 20.000 euron varaus 1.–2.-luokkalaisten kesäkerhotoimintaan.

Kapasiteettitiedot, perusopetus:

Alakoulujen kapasiteettitiedot	2022-2023	2021-2022	2020-2021	2019-2020	2018-2019	2017-2018
Alakouluja 31.12.	3	5	5	8	9	9
Perusopetuksen oppilaat	367	614	647	1.165	1.196	1.234
Tuntikehys	796,5	1.193	1.256,5	2.183,5	2.374	2.438

Yhtenäiskoulujen kapasiteettitiedot	2022-2023	2021-2022	2020-2021	2019-2020	2018-2019	2017-2018
Yhtenäiskouluja 31.12.	3	2	2	1	1	1
Perusopetuksen oppilaat	1.056	750	771	202	212	206
Tuntikehys	2.135	1.521,4	1.479,7	443	454	462

Yläkoulujen kapasiteettitiedot	2022-2023	2021-2022	2020-2021	2019-2020	2018-2019	2017-2018
Yläkouluja 31.12.	1	2	2	3	3	3
Perusopetuksen oppilaat	135	259	260	570	629	573
Tuntikehys	363	818	586,5	1.292	1.359	1.245

Tuntikehykseen on sisällytetty rehtorien ja opinto-ohjaajien opetusvelvollisuustuntimäärä yleis- tai erityisopetukseen lukuvuodesta 2018–2019 alkaen. Nämä opetusvelvollisuustuntimäärät sisältyvät koululle myönnettyyn kokonaistuntimäärään / tuntikehykseen.

Lukuvuoden 2023–2024 tuntikehys päätetään keväällä 2023.

Toimintaympäristön muutos taloussuunnitelmakaudella

Ylihärmän koulukeskuksen uuden yläkoulurakennuksen rakennussuunnittelu ajoittuu vuosille 2022–2023, rakentaminen alkaa vuonna 2023 ja valmistuminen ajoittuu vuosille 2024–2025.

Alahärmän koulukeskuksessa luokat 1–6 ja ruokala ovat edelleen väistötiloissa moduuleissa. Rakennustyöt koulualueella jatkuvat läpi vuoden 2023. Uusi rakentuva koulurakennus luovutettaneen käyttäjälle 30.11.2023 ja otettaneen käyttöön alkuvuodesta 2024 (lukio, luokat 1–6 sekä luokat 7–9).

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden siirtyessä 1.1.2023 Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen järjestettäväksi, siirtyvät kuraattoripalvelut, psykiatrisen sairaanhoitajan palvelut ja psykologipalvelujen järjestäminen sekä oppilashuoltohenkilöstön mitoituksen määrittäminen hyvinvointialueen vastuulle. Palvelujen siirtyminen vuoden vaihteessa hyvinvointialueelle vaikuttaa myös erityishuollon piirissä olevien peruskoululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämiseen vuoden 2023 alusta alkaen.

Suunnitelmissa on aloittaa 7-9 vuosiluokkien yhteydessä annettava joustavan perusopetuksen toiminta (JOPO-luokka) joko syksyllä 2023 tai vuonna 2024. Joustavan perusopetuksen toiminta tukee oppilaita perusopetuksen oppimäärän suorittamisessa, toisen asteen koulutukseen siirtymisessä sekä pitkällä tähtäimellä työelämään sijoittumisessa sekä syrjäytymisen ehkäisemisessä. JOPO-luokan sijoituspaikaksi on suunniteltu Alahärmää.

Lukiokoulutus

Kauhavalla lukiokoulutusta antavat Härmän lukio ja Kauhavan lukio. Syksyllä 2022 Härmän lukiossa oli 56 opiskelijaa ja Kauhavan lukiossa 204 opiskelijaa.

Härmän lukio on profiloitunut palvelu- ja matkailualaan, hevosurheiluun ja yrittäjyyteen. Härmän lukiossa toimii liikunnan monilajiryhmä. Kauhavan lukio on profiloitunut kansainvälisyyteen, yrittäjyyteen ja liikunnan monilajiryhmään.

Alahärmän koulukeskus valmistuu talousarviokauden 2023 aikana, joten Härmän lukiossa osallistutaan uuden koulun käyttöönottoon ja kalustamisen suunnitteluun.

Kauhavan lukio osallistuu 1.6.2021–30.8.2023 ESR-hankkeeseen Lukioista väylä korkeakouluun. Hankkeen päätoteuttajana on Seinäjoen ammattikorkeakoulu SeAMK sekä osatoteuttajina Seinäjoen lukio, Kauhavan lukio, Kauhajoen lukio ja Alajärven lukio. Jos lukiolainen suorittaa 15 opintopisteen lukioväyläopinnot oppilaitoksessaan ja saa yo-tutkinnon suoritetuksi, hän voi hakea tutkinto-opiskelijaksi SeAMK:hon erillishaussa.

Toisen asteen ammatillinen koulutus

2. asteen ammatillisesta koulutuksesta vastaavat Seinäjoen koulutuskuntayhtymä ja Järvisuudun koulutuskuntayhtymä. Näillä koulutuksen järjestäjillä ei ole toimipaikkaa Kauhavan kaupungin alueella. Talousarvioon ei sisälly rahoitusosuutta ao. kuntayhtymien menoihin.

2.1.6. Elämänlaatulautakunta

Elämänlaatulautakunnan tehtäväalueet:

- Elämänlaatupalveluiden hallinto
- Nuorisopalvelut
- Liikuntapalvelut
- Kulttuuripalvelut
- Museopalvelut
- Kirjasto- ja tietopalvelut
- Vapaa sivistystyö
- Taiteen perusopetuksen musiikin laaja oppimäärä

Valtuustoon nähden tilivelvollinen viranhaltija on sivistysjohtaja.

Strategiset tavoitteet

Elämänlaatulautakunnan strategiset tavoitteet vuodelle 2023 ovat:

1. Kuntalaisten omaehtoisen liikunnan ja liikkumisen tukeminen ja lisääminen.

Mittari ja tavoitetaso:

- Matalan kynnyksen liikuntaryhmiä: 11 ryhmää viikossa ja liikuntatapahtumia 12 vuodessa, keskimäärin tapahtuma kuukaudessa.

2. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen taiteen ja kulttuurin keinoin

Mittari ja tavoitetaso:

- Matalan kynnyksen taide- ja kulttuurisisältöiset kerhot tai kokoontumiset: yhteensä 4 (kaupunginosittain) lapsille ja nuorille (esim. kirjakerho, kuvataidekerho, taidekerho, museokerho, leffakerho, teatterikerho ja teematahtumat).

3. Perheiden hyvinvoinnin edistäminen osallisuuden lisäämisen avulla

Mittari ja tavoitetaso:

- Osallistavaa ja seurattavaa koko perheen toimintaa: 6 kertaa vuoden aikana poikkeuksellisesti elämänlaatupalveluiden yhteistyönä (esim. työpajat, yhteisötaide, graffitikurssi, toimintapäivät, teemapäivät)

4. E-aineistojen esiintuominen

Mittari ja tavoitetaso:

- Käyttöpastustilaisuuksien järjestäminen: kaksi (2) tilaisuutta kaupunginosittain vuoden aikana.

Talous Elämänlaatulautakunta	TP2021	TA2022	TA2023
Toimintatulot, ulkoiset	346 247	396 920	449 060
Toimintamenot, ulkoiset	2 533 035	2 857 490	3 178 460
Toimintakate, ulkoinen	-2 186 788	-2 460 570	-2 729 400
Toimintatulot, ulkoiset ja sisäiset	346 247	396 920	449 060
Toimintamenot, ulkoiset ja sisäiset	3 747 000	3 901 930	4 577 190
Toimintakate, ulkoiset ja sisäiset	-3 400 753	-3 505 010	-4 128 130

Elämänlaatupalveluiden hallinto

Tehtäväalueeseen sisältyvät elämänlaatupalveluiden hallinnon lisäksi hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä ehkäisevä päihdetyö. Elämänlaatupalveluissa on kaksi viranhaltijaa, kirjastopäällikkö ja musiikkiopiston rehtori. Musiikkiopiston rehtori toimii vastuualueen, elämänlaatupalveluiden, esimiehenä.

Elämänlaatulautakunta ja sen alaiset palvelualueet tarjoavat Kauhavan kaupungin asukkaille mahdollisuuksia laadukkaaseen ja monipuoliseen vapaa-ajanviettoon, terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Elämänlaatupalveluiden kaikilla palvelualueilla panostetaan hyvään yhteistyöhön omien toimijoiden lisäksi kuntalaisten, kolmannen sektorin ja yritysten kanssa.

Tehtäväalueeseen sisältyy Harrastamisen riemua kaikkialla -hankkeen menot ja siihen saatava 80 prosentin valtionavustus. Hankkeen kautta järjestetään koululaisille erilaisia kerhoja ja liikuntamahdollisuuksia. Hankkeen budjetista kohdistetaan 3.000 euroa käytettäväksi Kauhavan jäähallin tarjoamiin harrastusmahdollisuuksiin tutustumiseen.

Nuorisopalvelut (sisältäen ennalta ehkäisevän ja etsivän nuorisotyön sekä Ohjaamon ja nuorisovaltuuston)

Kauhavan nuorisopalvelut luovat edellytyksiä viihtyä, toimia ja harrastaa koko Kauhavan alueella:

- toteuttamalla nuorisotilatoimintaa joka kaupunginosassa
- edistämällä nuorisotiedotusta
- ehkäisemällä syrjäytymistä kannustamalla monipuolisiin harrastuksiin
- toteuttamalla erilaisia nuorisotapahtumia
- edistämällä yhteistoimintaa yhdistysten ja kaupungin kesken
- myöntämällä toiminta-avustuksia nuorisotyötä tekeville yhdistyksille ja järjestöille
- avustamalla nuorten omaa tiedotusta ja elinolojen parantamisessa yhdessä nuorisovaltuuston kanssa

Etsivää nuorisotyötä toteutetaan Kauhavan kaupungin lisäksi Evijärven ja Lappajärven kunnissa. Etsivien nuorisotyöntekijöiden palkkaamiseen saadaan vuosittain valtionavustusta.

Nuorisopalveluiden yleis-, kohde- ja ohjaaja-avustuksiin varataan määrärahat samoin kuin erityisavustusta ostopalvelusopimuksiin. Avustuksiin on varattu yhteensä 63.000 euroa, josta 25.000 varataan kesäduuniin, 19.950 Härmänmaan 4H- yhdistykselle ja loput yleis-, kohde-, ja ohjaaja-avustuksiin.

Ohjaamo Kauhava tarjoaa palveluja myös Lappajärven ja Evijärven kuntien alueelle. Ohjaamokoordinaattorina toimii nuoriso-ohjaaja.

Nuorisovaltuusto toimii toimintasääntönsä mukaisesti ja ohjaajana toimii nuoriso-ohjaaja.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelut tukevat monipuolisesti kuntalaisten liikuntaharrastuksia, liikunta- ja urheiluseurojen kilpailutoimintaa sekä kuntalaisten omaehtoista liikuntaharrastusta. Myös ohjattua liikuntaa järjestään. Liikuntapalvelut järjestää liikuntatapahtumia, -kampanjoita ja -ryhmiä yhdessä yhdistysten ja seurojen kanssa. Kaupungin liikuntapaikkarakentamisessa ja sen suunnittelussa ollaan aktiivisesti mukana. Lähi- ja ulkoliikuntapaikkoja kehitetään ja niitä markkinoidaan.

Liikuntapalveluiden avustukset jakautuvat ohjaaja-, kohde- ja yleisavustuksiin sekä urheilijastipendeihin. Em. avustuksiin on varattu yhteensä 141.000 euroa.

Kulttuuripalvelut ja kotiseututyö

Kulttuuripalvelut järjestää konsertteja, näyttelyitä sekä eri taiteenaloihin ja kotiseututyöhön liittyviä tapahtumia ja tilaisuuksia. Kulttuuripalvelut toteuttavat myös kulttuurikasvatussuunnitelmaa. Kulttuuripalveluiden tavoitteena on, että kaikenikäiset voisivat kokea taide-elämyksiä ja harjoittaa sekä toteuttaa omaa luovuuttaan. Kulttuuripalveluilla on laajaa yhteistyötä muiden paikallisten kulttuuri-toimijoiden kanssa. Pääkirjaston yhteydessä oleva galleriatila tuottaa näyttelyitä ja mahdollistaa taidekasvatusprojekteja sekä lisää elämänlaatu- ja palveluiden eri toimijoiden yhteistyötä.

Kulttuuripalveluihin varataan määrärahat sekä isojen kulttuuritapahtumien avustuksiin että yleis- ja kohdeavustuksiin. Avustuksiin on varattu yhteensä 43.000 euroa.

Museopalvelut

Museopalvelut tallentavat alueen historiaa ja kulttuuria ja mahdollistavat siihen tutustumisen. Museokohteita on 14, joista puolet on kaupungin omistamia.

Kauhavan kaupungilla on kaksi ammatillisesti hoidettavaa museota; Puukko- ja tekstiilimuseo sekä Suomen Jääkärimuseo. Suomen Jääkärimuseo on Suomen ainoa jääkäriliikkeeseen keskittyvä museo. Se tekee tiivistä yhteistyötä jääkäreiden koulutuskaupunkina toimineen Hohenlockstedtin kanssa. Puukko- ja tekstiilimuseo puolestaan edustaa alueen käsityöperinnettä ja sen historiaa.

Museopalveluilla on tiivistä yhteistyötä kotiseutumuseoiden ja muiden museokohteita ylläpitävien yhdistysten kanssa.

Kirjasto- ja tietopalvelut

Kaupunginkirjasto tarjoaa asiakaslähtöiset kirjasto- ja tietopalvelut. Ammattitaitoinen henkilöstö, kattava ja laadukas aineistokokoelma sekä monipuoliset tapahtumat tarjoavat kuntalaisille mahdollisuudet viihtymiseen, kulttuuriin, elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen.

Kirjasto panostaa lukemista edistävään ja lasten lukuharrastusta kannustavaan toimintaan.

Kaikissa kaupunginosissa on omatoimikirjastot.

Härmänmaan musiikkiopisto (taiteen perusopetuksen palvelut)

Härmänmaan musiikkiopisto on taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaista opetusta antava lakisääteinen oppilaitos. Härmänmaan musiikkiopisto toimii Kauhavan kaupungin kaikissa kaupunginosissa sekä Lappajärven kunnassa.

Opiskelija saa perusopintojensa päätteeksi taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän perusopintojen todistuksen. Perusopintojen jälkeen opiskelijalla on mahdollisuus suorittaa taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän syventävät opinnot.

Kaupunki saa opetuksen järjestämiseen valtionosuutta opetustuntimäärän (11.326 tuntia) ja opetustuntia kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella. Valtionosuuden saamisen ehtona on valtionosuustuntien toteutuminen vähintään myönnettyjen valtionosuustuntien mukaisesti vuosittain.

Järvilakeuden kansalaisopisto

Kauhavan kaupungin rahoitusosuus kansalaisopiston vuoden 2023 toimintaan on 185.000 euroa.

2.1.7. Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan tehtäväalueet vuoden 2023 alusta:

- Tekninen hallinto
- Rakennuttaminen
- Tilapalvelut
- Yhdyskuntatekniikka

Kaupunginvaltuustoon nähdén tilivelvollinen viranhaltija on tekninen johtaja.

Toimielimen strategiset tavoitteet:

1. Rakennukset ja rakennelmat ovat turvallisia ja terveellisiä

Mittarit ja tavoitetaso:

- Korjausvelka: korjataan jokaista kiinteistöä pitkän tähtäimen suunnitelmien mukaisesti
- Rakennusten käyttökiellot: tarpeettomia käyttökielloja ei tule.
- Liikenneväylien kunto: ei korvattavia vahinkoja
- Buildercom kiinteistöjen sähköinen huoltokirja kaikkien käyttäjien käyttöön: kaikki työpyynnöt tulevat BEM-järjestelmän kautta

2. Kiinteistöjä ja käyttäjiä palvelevat prosessit ja ohjelmistot ovat riittävät ja käyttäjäystävälliset

Mittarit ja tavoitetaso:

- Asiakastyytyväisyyskysely: tulos yli 3,5 asteikolla 1 - 5
- Sisäilman laatu: käyttäjät saadaan osallistumaan aktiivisesti seurantaan

3. Kohtuulliset kustannukset

Mittarit ja tavoitetaso:

- Toimialan nettokustannukset: enintään JHS 200 keskiarvo palveluluokittain
- Tievalaistuksen energiatehokkuus: siirtyminen led valaistukseen 10 km / vuosi
- Rakennusten energiatehokkuus: energiasäästöohjelman tavoitetaso
- Tyhjillään olevat kiinteistöt: luovutaan, jos rakennukselle ei ole perusteltua käyttöä

4. Asuin- ja elinympäristön viihtyvyys

Mittarit ja tavoitetaso:

- Turvallinen liikenne: ei henkilövahinkoja
- Katujen kunto: Perusparannusta 2 km / vuosi
- Kevyenliikenteenväylien lisääminen: 1 km / vuosi
- Pihojen, viheralueiden ja puistojen kunnostaminen: 3 aluetta / vuosi

Talous Tekninen lautakunta	TP2021	TA2022	TA2023
Toimintatulot, ulkoiset	2 602 773	2 472 370	1 542 440
Toimintamenot, ulkoiset	13 435 018	12 919 880	11 572 510
Toimintakate, ulkoinen	-10 832 244	-10 447 510	-10 030 070
Toimintatulot, ulkoiset ja sisäiset	13 025 340	12 230 360	13 709 720
Toimintamenot, ulkoiset ja sisäiset	15 642 418	15 979 420	14 854 710
Toimintakate, ulkoiset ja sisäiset	-2 617 078	-3 749 060	-1 144 990

Tekninen hallinto

Tehtäväalueelle on budjetoitu teknisen lautakunnan ja -toimiston kulut. Hallinnossa työskentelee vuonna 2023 tekninen johtaja ja rakentamispäällikkö 70 prosentin työpanoksella. Tekninen lautakunta kokoontuu 7–8 kertaa vuodessa.

Rakennuttaminen

Vuonna 2023 rakentaminen ja uusien kohteiden suunnittelu jatkuu edelleen. Korttesjärven koulun yhteyteen rakennetaan kuntosali.

Ylihärman koulukeskuksen yläkouluosan suunnittelu jatkuu. Rakentaminen käynnistetään vuoden 2023 aikana.

Alahärman koulukeskuksen rakentaminen jatkuu ja koulu valmistuu 2023.

Uusi noin 450 neliön keskuskeittiö rakennetaan 2023-2024.

Tilapalvelut

Tilapalveluissa on varauduttu lämmityskustannusten, polttoaineiden, sähkön, rakennustarvikkeiden sekä elintarvikkeiden hinnannousuun vuoden 2023 aikana. Energiansäästön kannalta punnitaan eri vaihtoehtoja kulutuksen pienentämiseksi. Aurinkosähköjärjestelmät ovat käytössä Kauhavan ja Korttesjärven koulukeskuksissa. Tulevana vuonna tullaan hakemaan avustusta lämmitysjärjestelmä muutoksiin kestävämpään muotoon, eli öljylämmityksestä tullaan luopumaan kaikissa aktiivisesti käytössä olevissa kohteissa, investointimäärärahan puitteissa. Edelleen noudatetaan kiinteistöstrategiaa, ja pyritään luopumaan tarpeettomasta kiinteistömassasta joko myymällä tai purkamalla vaajakäytöllä olevia kohteita. Purkukustannuksiin on varattu 500.000 euroa.

Hyvinvointialueuudistus toteutuu vuoden 2023 alusta. Tilapalveluilla tämä tarkoittaa, että osa ruokapalveluhenkilöstöstä siirtyy hyvinvointialueen palvelukseen ja ulosmyytäviä aterioita ei enää ole. Tämä näkyy sekä tulojen ja henkilöstömenojen pienentymisenä. Hyvinvointialueuudistus koskee kaupungin sote- ja pela-kiinteistöjä. Hyvinvointialue vuokraa kaupungin nykyiset sote- ja pela-kiinteistöt. Kiinteistöjen vastuunjakotaulukoihin tulee muutosta, ja se aiheuttaa kustannusten nousua. Nykyiset suulliset vuokrasopimukset on päivitetty vastaamaan tämän hetken tilatarvetta ja niiden kustannukset on laskettu vuokra-asetuksen mukaan.

Uusina kohteina menoihin vaikuttaa Kauhavan päiväkotimoduuli ja Kauhavan vanha hyvinvointikeskus, jonka tiloissa toimii Kauhavan keskuskeittiö (ent. Härman keskuskeittiö). Ruokapalveluille on tullut muutosta seuraavasti: Korttesjärven koulukeskuksen palvelukeittiössä tehdään koulun ja Purmojärven päiväkodin ateriat. Ylihärman ja Kauhavan koulukeskuksien palvelukeittiöissä valmistetaan koulujen ateriat, Alahärman keskuskeittiö valmistaa edelleen Alahärman koulukeskuksen ja

Voltin koulun ateriat, Metsäkulman päiväkodin ateriat ja lisäksi Hakolan ja Ylihärman päiväkotien ateriat. Kauhavan keskuskeittiö valmistaa päiväkotiateriat (Kirkkoranta, Tiheikkö, Hyppis ja Hyppiksen lisäosan) ja Kosolan koulun ateriat. Ruokapalvelut suunnittelevat myös uuden keskuskeittiön toimintaa aktiivisesti ja valmistautuvat sen tuomiin muutoksiin. Uuden keskuskeittiön on arvioitu aloittavan toiminta keväällä 2024.

Puhtauspalvelujen tavoitteena on edelleen laadukas ja taloudellinen siivoustoiminta. Puhtauspalvelut tarjoaa muille hallintokunnille myös sovittuja oheispalveluja. Oma tuotantoa täydennetään ostopalveluilla. Henkilöstön jaksamiseen panostetaan pyrkimällä tasapuolisesti jaettuihin työalueisiin ja mahdollisuuksien mukaan työnkiertoon sitä haluaville. Vuoden 2022 aikana siivousta lisättiin omana työnä tehtäväksi uusiin kohteisiin ja ostopalvelusta on sen mukaan luovuttu.

Kapasiteettitiedot / Asunnot ja toimitilat	2023	2022	2021	2020
Kaupungin suoraan omistamien rakennusten luku-	83	85	85	103
Kaupungin omistamien rakennusten tilavuus, m ³	428.909	439.312	391.333	370.000
Kaupungin omistamien rakennusten kerrosala, m ²	90.370	92.065	87.332	92.680
Lämmitettävien rakennusten lkm	63	73	68	79
Lämmitettävien rakennusten tilavuus, m ³	413.837	435.521	386.948	367.500
Ruokapalvelu	2023	2022	2021	2020
Valmistuskeittiöiden lukumäärä	2	4	4	4
Palvelukeittiöiden lukumäärä	4			
Jakelukeittiöiden lukumäärä	10	26	27	30
Kouluaterioiden lukumäärä, kpl	377.910	393.880	415.530	445.500
Kaksineuvoiselle myydyt ateriat, kpl	0	96.900	188.100	288.070
Päiväkotiaterioiden lkm	314.574	327.660	222.000	225.660

Yhdyskuntatekniikka

Yhdyskuntatekniikan tavoitteena on lisätä kaupunkilaisten liikkumismahdollisuuksia autoilun sijasta pyöräilyyn ja kävelyyn. Vuosittain pyritään rakentamaan uusia kevyenliikenteenväyliä 1–3 km. Katuvalaistusta uusitaan led-valoiksi 10 kilometrin (1–3) katuvalokeskuksen vuosivauhtia. Liikuntapaidat sekä leikkipuistot pidetään vähintään nykyisellä tasolla. Katuinfraa perusparannetaan yhteistyössä Kauhavan Vesi Oy:n ja Kauhavan Kaukolämpö Oy:n kanssa.

Liikunta-alueista Tynin montun uimapaikka parannetaan vuoden 2023 aikana, sekä Alahärman urheilukenttä saneerataan, mikäli siihen saadaan rahoitus. Määrärahojen puitteissa jatketaan Kauhavan urheilupuiston laajentamista. Valtiolta haetaan avustusta Alahärman urheilukentän perusparantamiseen sekä urheilupuiston laajentamiseen.

Yksityisteiden tiekuntien aktivointia jatketaan ja yhdessä tiekuntien kanssa pyritään saamaan valtion avustuksia. Kaupunki osallistuu yksityisteiden perusparannushankkeisiin määrärahojen puitteissa.

Pukkilanraitin kadun perusparantaminen saatetaan loppuun. Messinkitie on tarkoitus päällystää. Tapulitien peruskorjaus on ohjelmassa, suunnittelu toteutettiin vuonna 2022.

Havukujan kaavatien alkupää toteutetaan vuonna 2023 määrärahojen riittäessä. Kaavateiden asfaltointeja toteutetaan tarpeen mukaan, määrärahojen riittäessä.

Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2024–2025

Kantolan kaava-alue, sekä Ylihärjän koulukeskusalueen kaavatiestö rakentuivat valmiiksi vuoden 2022 aikana, näiden viimeistelytyöt tehdään ja saatetaan valmiiksi istutusten osalta.

Mäki-Hannuksen kaava- alueen 1-vaiheen rakentamista valmistellaan.

Yksityisteiden kunnossapidon avustusta jatketaan. Avustuksiin on varattu 60.000 euroa.

Tavoitteena on nolla liikennevahinkoa vuoden 2023 aikana.

Kapasiteettitiedot	2023	2022	2021	2020
<i>Liikenneväylät</i>				
Kaupungin kunnossapitämät kaavatiet, km	173	172	171	168
Asfaltoidut kaavatiet, km	125	124	124	124
Kaupungin kunnossapitämät yksityistiet, km	428	428	428	428
Avustettavat yksityistiet, km	200	200	200	122
Kaupungin hallussa oleva tievalaistus, km	77	77	77	75
<i>Puistot ja yleiset alueet</i>				
Kaavoitettujen puistojen pinta-ala, ha	314	314	314	314
<i>Metsätilat</i>				
Kaupungin omistaman metsän pinta-ala, ha	858	855	985	985

2.1.8. Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunnan tehtäväalueet vuoden 2023 alusta:

- Ympäristötoimen hallinto
- Maankäyttö ja ympäristö
- Rakennusvalvonta
- Asuntotoimi

Kaupunginvaltuustoon nähdessä tilivelvollinen viranhaltija on tekninen johtaja.

Toimielimen strategiset tavoitteet:

1. Lupaprosessit

Mittarit ja tavoitetaso:

- Ennakkoneuvonta; riittävä neuvonta ennen lupahakemuksen jättämistä: Vähintään yksi palaveri ennen lupahakemuksen jättämistä
- Pätevä henkilöstö; osaamistason ylläpito säännöllisellä täydennyskoulutuksella
- Asuntotoimen palvelujen taloudellinen ja tehokas tuottaminen: Energia- ja korjausavustusneuvontaa

2. Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun palvelut

Mittarit ja tavoitetaso:

Rakennusvalvonta

- Rakennuslupien kustannukset / lupa: kustannus ei ylitä määriteltyä taksaa
- Rakennuslupien käsittelyaika: alle 30 vrk
- Luvanmukaiset katselmukset suoritetaan
- Lupapisteen käyttöönotto ja asiakkaiden opastaminen sähköiseen asiointiin vuonna 2023

Ympäristönsuojelu

- Ympäristö- yms. lupien käsittelyaika: alle 60 vrk
- Ympäristölupien kustannukset / lupa: omakustannushintaan
- Valvontakäyntien määrä: valvontaohjelmien mukaisesti sekä ilmoitusten perusteella
- Valvontakäyntien kustannukset: valvonta rahoitetaan valvontamaksuilla

3. Kaavoitus

Mittarit ja tavoitetaso:

- Oman työn osuus asemakaavojen laadinnassa: vähintään 70 %
- Kaavoitetut tontit / myydyt tontit: 5 % kierto / vuosi

Talous Ympäristölautakunta	TP2021	TA2022	TA2023
Toimintatulot, ulkoiset	242 517	213 600	262 000
Toimintamenot, ulkoiset	512 749	760 870	910 640
Toimintakate, ulkoinen	-270 232	-547 270	-648 640
Toimintatulot, ulkoiset ja sisäiset	242 517	213 600	262 000
Toimintamenot, ulkoiset ja sisäiset	587 918	869 990	1 004 360
Toimintakate, ulkoiset ja sisäiset	-345 400	-656 390	-742 360

Ympäristötoimen vastuualueella työskentelee rakentamispäällikkö (virka jaettu puoliksi teknisen toimen kanssa), rakennustarkastaja, maankäyttöpäällikkö, maankäyttöasiantuntija, kaavoitusasiantuntija, paikkatietoasiantuntija, kartoittaja sekä kaksi ympäristöasiantuntijaa.

Toiminta pyritään järjestämään niin, että lain mukaiset, vuosittaiset valvontatehtävät saadaan hoidettua olemassa olevalla henkilöstöllä. Valvonnasta peritään taksan mukainen maksu.

Ympäristötoimen hallinto

Tehtäväalueelle on budjetoitu ympäristölautakunnan kulut. Lautakunta kokoontuu 7–8 kertaa vuodessa.

Maankäyttö ja ympäristö

Maankäyttö

Kaavoitusohjelman mukaisista osayleiskaavoista Kortesjärven taajaman osayleiskaavan laatimista jatketaan vuonna 2023. Kaavan ehdotusvaiheen nähtävillä olo pyritään toteuttamaan vuoden 2023 aikana siten, että kaava olisi hyväksymiskäsittelyssä vuoden 2023 loppuun mennessä.

Kaavamuutokset ovat käynnistyneet viime vuosina pääosin maanomistajan tarpeesta. Usein kaupungin omien palveluiden kehittämisen yhteydessä tai elinkeinoelämän muuttuvissa olosuhteissa tulee esille kaavallisia rajoitteita, jotka ratkaistaan kaavamuutoksilla.

Myös yhdyskuntateknisten rakenteiden muutostarpeiden vuoksi käynnistetään kaavamuutoksia. Nämä tarpeet ilmenevät hankkeiden edetessä, joten tarvetta ei pystytä arvioimaan tarkasti etukäteen. Kaikki asemakaavojen muutokset laaditaan tällä hetkellä kaupungin omana työnä, mikä helpottaa reagoimista tarpeisiin.

Uusien laajempien asemakaava-alueiden kaavoitus aloitetaan mahdollisuuksien mukaan maanhankinnan edetessä osayleiskaavojen osoittamilla laajenemisalueilla.

Mittaustoimi huolehtii viime vuosien aikana laadittujen pohjakarttojen ajantasaisuudesta sekä rakennusvalvontamittauksista. Nykyisillä resursseilla mittauspäivät keskittyvät teknisen toimen ja rakennusvalvonnan mittauksiin ja palveluiden tarjoaminen konserniyhtiöille vähenee.

Viime vuosina kehitetty paikkatietojärjestelmä maaomaisuuden ja numeeristen aineistojen hallintaan on käytössä. Järjestelmän kehittäminen jatkuu edelleen kaupungin omien aineistojen päivittämisellä. Paikkatietoaineistoja hyödynnetään suunnittelussa, päätöksenteossa sekä tiedon jakamisessa kuntalaisille karttapalvelun kautta.

Ympäristö

Ympäristösuojelun tehtäväalueeseen kuuluvia tehtäviä ovat:

- Ympäristönsuojelun valvominen ja edistäminen kunnassa.
- Ympäristönsuojelulainsäädännössä määrättyjen tehtävien hoitaminen
- Ympäristönsuojelun suunnittelu ja kehittäminen
- Ympäristön tilan seuranta sekä siihen liittyvät selvitykset
- Ympäristönsuojelua koskeva ohjaus ja neuvonta

Pohjavesien suojelusuunnitelman päivittäminen on aloitettu vuoden 2022 aikana. Päivitystyö valmistuu keväällä 2023. Pohjavesitarkkailua jatketaan entiseen tapaan.

Rakennustarkastus ja asuntotoimi

- Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset viranomaistehtävät: mm. lupa-, neuvonta- ja valvonta-tehtävät.
- Asuntotoimen hoitoon kuuluvat tehtävät: mm. valtion asuntorahaston avustuksiin liittyvät neuvontatehtävät
- Kaupunginvaltuuston hinnoittelemien omakoti-, rivitalo- ja teollisuustonttien esittely ja myynti

Sähköiseen lupa-asiointiin siirtyminen tulee työllistämään henkilökuntaa alkuvaiheessa.

2.2. Yhdistelmä käyttötalouden määrärahoista ja tuloarvioista

KÄYTTÖTALOUS Toimielin	ULKOISET MENOT			ULKOISET TULOT		
	TP2021	TA2022	TA2023	TP2021	TA2022	TA2023
Keskusvaalilautakunta	90 407	79 110	81 000	17 596	25 000	28 000
Tarkastuslautakunta	27 112	35 870	37 920	0	0	0
Kaupunginvaltuusto	61 874	97 900	115 750	0	0	0
Kaupunginhallitus	6 456 337	4 657 690	6 439 020	3 760 980	518 130	972 710
Perusturva	65 568 704	67 783 920	0	0	0	0
Kasvatus- ja opetuslautakunta	22 860 313	23 094 940	24 414 300	3 075 934	2 105 670	2 032 590
Elämänlaatulautakunta	2 533 035	2 857 490	3 178 460	346 247	396 920	449 060
Tekninen lautakunta	13 435 017	12 919 880	11 572 510	2 602 773	2 472 370	1 542 440
Ympäristölautakunta	512 749	760 870	910 640	242 518	213 600	262 000
YHTEENSÄ	111 545 550	112 287 670	46 749 600	10 046 049	5 731 690	5 286 800
Verotulot				56 830 958	55 865 000	32 307 000
Valtionosuudet				53 178 359	56 515 500	16 443 000
VERORAHOITUS YHTEENSÄ				110 009 317	112 380 500	48 750 000

KÄYTTÖTALOUS Toimielin	SISÄISET JA ULKOISET MENOT			SISÄISET JA ULKOISET TULOT		
	TP2021	TA2022	TA2023	TP2021	TA2022	TA2023
Keskusvaalilautakunta	91 131	79 110	81 000	17 596	25 000	28 000
Tarkastuslautakunta	27 330	35 870	37 920	0	0	0
Kaupunginvaltuusto	73 576	122 550	132 440	0	0	0
Kaupunginhallitus	6 695 585	4 959 210	6 788 660	4 101 814	1 279 670	1 635 350
Perusturva	65 568 704	67 783 920	0	0	0	0
Kasvatus- ja opetuslautakunta	29 947 715	29 075 200	32 103 240	3 148 360	2 105 670	2 032 590
Elämänlaatulautakunta	3 747 000	3 901 930	4 577 190	346 247	396 920	449 060
Tekninen lautakunta	15 642 418	15 979 420	14 854 710	13 025 340	12 230 360	13 709 720
Ympäristölautakunta	587 918	869 990	1 004 360	242 517	213 600	262 000
YHTEENSÄ	122 381 377	122 807 200	59 579 520	20 881 874	16 251 220	18 116 720

2.3. Henkilöstö

Työnantajaa ja henkilöstöä koskevat strategiset tavoitteet

1. Henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtiminen

Mittarit ja tavoitetaso:

- Sairauspoissaolojen määrä: enintään 12 pv / työntekijä / vuosi (aleneva)
- Työkyvyttömyyseläkepääätösten määrä: enintään 0,5 % henkilöstön kokonaismäärästä / vuosi (aleneva)
- Vuosittain alenevat sairauspoissaolokustannukset

2. Henkilöstön osaamisen kehittäminen

Mittarit ja tavoitetaso:

- Koulutussuunnitelmien laatiminen kaikilla toimialoilla: vuosittain

3. Palkkausjärjestelmän kehittäminen järjestelyerien kautta

Mittarit ja tavoitetaso:

- Tehtävien vaativuuden arvioinnin (TVA) ajantasaistaminen ja sen perusteella maksettavien tehtäväkohtaisten palkkojen tarkistaminen: järjestelyerien voimaan tultua
- Henkilökohtaisten lisien tarkistaminen: järjestelyerien voimaan tultua

4. Henkilöstöohjeistusten ajantasaistaminen ja käytäntöjen yhtenäistäminen

Mittarit ja tavoitetaso:

- Ajantasaistettujen ja käytäntöjen yhtenäistämiseen kohdistuvien henkilöstöohjeistusten lukumäärä: 3 / vuosi.
- Sairauslomakäytäntöjen terävöittäminen.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaa koskevat lakimuutokset ovat tulleet voimaan 1.1.2014. Työmarkkinakeskusjärjestöt ovat antaneet suunnitelmasta yhteisen mallin, jota noudatetaan soveltuvin osin myös kunta-alan organisaatioissa.

Henkilöstön määrä ja rakenne

Vakinaisen henkilökunnan määrä ja sen kehitys ilmenee liitteenä olevasta henkilöstösuunnitelma – taulukosta. Toteutuneet määrät ja rakenne raportoidaan henkilöstöraportissa.

Henkilöstömäärä on ollut aleneva useiden vuosien ajan. Vuoden 2023 henkilöstömäärä alenee 15,23 henkilötyövuotta vuoteen 2022 verrattuna ja vuoteen 2021 verrattuna 75,18 henkilötyövuotta. Henkilöstömäärä pienenee vuonna 2023 lähinnä hyvinvointialueelle siirtyvän ruokapalvelu ja oppilashuoltohenkilöstön poistumisen vuoksi.

Henkilöstörakenteeseen ja henkilöstön määrään kohdistuvia muutoksia tulee myös yllättäen kesken vuoden ja niihin on reagoitava tilannekohtaista harkintaa käyttäen huolimatta henkilöstösuunnitelmassa olevasta linjauksesta. Tavoitteena on aina kustannustehokas, tarkoituksenmukainen ja toimintojen kannalta järkevä henkilöstöresurssien käyttäminen.

Kaikille toimialoille on annettu ohjeistus sijaisten ja määräaikaisten palvelussuhteiden määrän vähentämistä koskevan linjauksen noudattamisesta. Määräaikaisten palvelussuhteiden jatkaminen tullaan arvioimaan kriittisesti.

Erityistä huomiota on kiinnitettävä myös vakinaisesti täytettäväksi haettujen täyttölupien myöntämisen kriittiseen arviointiin. Täyttölupamenettelyn kaikissa vaiheissa henkilöstöresurssitarvetta on tarkasteltava tapauskohtaisesti rekrytointiohjeen mukaisesti. Lisäksi toiminnalliset muutokset, kuten esimerkiksi palvelutuotannossa tapahtuvat muutokset on huomioitava ennakoivasti siten, että mahdollinen henkilöstöresurssien lisäämisen tarve huomioidaan ja tiedostetaan jo muutoksen suunnitteluvaiheessa. Mikäli kysymyksessä on muutos, joka vaikuttaa henkilöstöresurssitarpeeseen vähentävästi, on se huomioitava täyttölupien myöntämisessä ennakoivasti.

Työsuhdemuodot, työkyvyttömyysuhan alaisten ja ikääntyneiden työkyvyn ja työmarkkinakelpoisuuden ylläpitäminen

Kaupungin henkilöstöstrategiassa on esitetty periaatteet työsuhdemuotojen käytöstä. Edelleen on olemassa hyväksytyt menettelytavat työkyvyttömyysuhan alaisten ja ikääntyneiden työkyvyn ja työmarkkinakelpoisuuden ylläpitämisestä. Tässä tarkoituksessa kaupunki mm. järjestää työkokeiluja ja pyrkii sijoittamaan vajaakuntoiset heille sopiviin tehtäviin kaupungin organisaatioon.

Työnantaja pyrkii yhdessä työterveyshuollon kanssa vaikuttamaan henkilöstön työkykyyn siten, että henkilöstö pystyisi työskentelemään normaaliin eläkeikään saakka. Tätä voidaan edistää työympäristöä parantamalla ja työhyvinvointia yleisesti edistämällä. Työkykyongelmiin puututaan mahdollisimman varhain ja niihin pyritään löytämään ratkaisuja mm. uudelleen koulutuksen, työkokeilujen ja muihin töihin sijoittamisen avulla.

Työkyvyttömyysuhan alaisille haetaan Kevalta työkokeiluja, mistä kustannetaan tarvittaessa myös uudelleen kouluttautumisia.

Ammatillista lisä- ja täydennyskoulutusta järjestetään sisäisenä koulutuksena ja osa ostetaan yhteiskoulutuksena tai yksittäisinä päivinä. Mahdollisuudet koulutukseen videoneuvotteluna tai muutoin netin välityksellä paranevat koko ajan. Tämä mahdollistaa yhä useamman osallistumisen ja alentaa koulutuskustannuksia, koska matkustaminen vähenee ja myös työaika kuluu huomattavasti vähemmän.

Koulutussuunnitelma

Koulutussuunnitelmassa käsitellään henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittämistä. Osaamisen kehittämisellä tarkoitetaan toimia, jotka ovat tarpeen työntekijöiden ammatillisen osaamisen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi vastaamaan työn ja työtehtävien asettamia vaatimuksia sekä ennakoitavissa olevia muuttuvia osaamistarpeita.

Kaupungin henkilöstön koulutustasotietoja ei ole saatavilla keskitetysti. Vuosittaiset koulutuspäivät saadaan henkilöstöhallinnon järjestelmistä ja esitetään henkilöstöraportissa.

Kun otetaan huomioon nykyisen henkilöstön ikärakenne, voidaan todeta mm. seuraavaa:

- suurin osa henkilöstöstä on tehtäviinsä muodollisesti pätevää eli heillä on työssä vaadittava koulutus
- osaan tehtävistä (esim. opettajat ja varhaiskasvatuksen henkilökunta) on laissa säädetty kelpoisuusvaatimus.
- useimmilla henkilöillä ammatillisesta koulutuksesta on hyvin pitkä aika ja ammattitaitoa on ylläpidetty työssä vaihtelevasti. Joissakin ammateissa (mm. toimistotöissä ja kiinteistöhuollossa) työmenetelmät ovat muuttuneet merkittävästi, mikä on edellyttänyt/edellyttää koulutusta
- osa henkilöstöstä on pitänyt ammattitaitoaan yllä lisäkoulutuksen avulla
- hallinnossa on haasteita sikäli, että riittävän monella ao. yksiköissä ei ole jonkin erikois asian osaamista, jolloin toiminta saattaa esim. poissaolojen yhteydessä olla haavoittuvaa.

Työyksiköiden koulutustarpeista saadaan tietoa sekä henkilöstöltä itseltään että esihenkilöiltä. Kehityskeskusteluissa esihenkilö käy yksittäisten työntekijöiden kanssa läpi koulutustarpeita.

Seuranta

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman toteutumista seurataan vuosittain tehtävässä henkilöstöraportissa. Väliseurannat esitetään osavuosikatsauksissa.

Kehityskeskustelujen toteumista tarkastellaan vuosittaisella raportoinnilla.

Varhaisen tuen keskustelujen toteutumista seurataan henkilöstöhallinnon järjestelmästä.

Palkat ja palkkiot vuosina 2021–2023

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos % 2022/2023
Maksetut palkat				
Luottamustoimipalkkiot	174 672	213 290	234 490	9,9
Viran- ja toimenhaltijoiden kokouspalkkiot	38 344	63 090	46 760	-25,9
Luottamushenkilöiden vuosipalkkiot ja ansionmenetykskorvaukset	37 731	49 700	51 300	3,2
Vakinaisten viranhaltijoiden kk- palkat	909 192	10 224 570	10 888 860	6,5
Työsuhteisten kk-palkat	10 028 392	9 249 670	9 906 350	7,1
Tilapäisten työntekijöiden palkat	532 680	362 900	402 190	10,8
Erilliskorvaukset	612 107	324 380	279 420	-13,9
Asiantuntijapalkkiot	7 102	3 200	800	-75,0
Tunti- ja urakkapalkat	513 497	248 690	390 520	57,0
Työllisyystukipalkat	6 099	33 500	33 500	0,0
Laskutettavat palkat	399	0	0	
Kaluston kp-palkat	10 342	0	3 000	
Sairauslomasijaiset	445 305	211 800	242 670	14,6
Äitiys-, isyysloma, vanhempvap	268 938	223 220	159 090	-28,7
Vuosilomasijaiset	217 392	223 650	137 000	-38,7
Muut sijaiset	667 654	119 080	144 080	21,0
Aktivoitavat palkat	11 797	0	0	
Aktivoitavat luottamustoimip. Jaksotetut palkat	16 643	15 000	15 000	0,0
	73 623			
Palkat ja palkkiot (kulu)	14 571 910	21 565 740	22 935 030	6,3
(tulo)				
Sairausvakuutuskorvaukset	305 012	167 900	169 900	1,2
Tartuntatautikorvaukset	67 863	0		
Tapaturmakorvaukset	65 869	0		
Muut Kelan korvaukset	73 967	0		
Muut korjauserät	3 761	0		
Koulutuskorvaukset	894	10 000	3 000	
Kelan perhevapaakorvaus	23 571	10 000	5 000	
Palkat ja palkkiot yhteensä	14 030 973	21 377 840	22 757 130	6,5

3. TULOSLASKELMAOSA

ULKONINEN TULOSLASKELMA

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos € Muutos %	
VARSINAINEN TOIMINTA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	5 696 666	2 650 640	1 794 570	-856 070	-32,3 %
Maksutuotot	1 388 907	804 990	756 500	-48 490	-6,0 %
Tuet ja avustukset	853 442	497 960	1 102 390	604 430	121,4 %
Muut toimintatuotot	2 107 035	1 778 100	1 633 340	-144 760	-8,1 %
	10 046 049	5 731 690	5 286 800	-444 890	-7,8 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	76 657	82 520	103 900		
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat	-23 030 973	-21 578 620	-22 757 130	-1 178 510	5,5 %
Henkilösivukulut	-6 949 413	-6 971 690	-6 002 820	968 870	-13,9 %
Palvelujen ostot	-74 529 346	-76 070 070	-9 551 270	66 518 800	-87,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 614 680	-4 772 860	-5 119 520	-346 660	7,3 %
Avustukset	-941 817	-1 264 300	-1 471 600	-207 300	16,4 %
Muut toimintakulut	-1 479 321	-1 630 130	-1 847 260	-217 130	13,3 %
	-111 545 550	-112 287 670	-46 749 600	65 538 070	-58,4 %
TOIMINTAKATE	-101 422 845	-106 473 460	-41 358 900	65 114 560	-61,2 %
Verotulot	56 830 958	55 865 000	32 307 000	-23 558 000	-42,2 %
Valtionosuudet	53 178 359	56 515 500	16 443 000	-40 072 500	-70,9 %
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	86 572	265 500	15 000	-250 500	-94,4 %
Muut rahoitustuotot	445 973	374 200	332 000	-42 200	-11,3 %
Korkokulut	-260 796	-600 000	-1 600 000	-1 000 000	166,7 %
Muut rahoituskulut	-117 641	-84 000	-41 000	43 000	-51,2 %
	154 107	112 336 200	47 456 000	-64 880 200	-57,8 %
VUOSIKATE	8 740 580	5 862 740	6 097 100	234 360	4,0 %
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 789 770	-6 034 900	-6 242 080	-207 180	3,4 %
Kertaluonteiset poistot	-450 000				
Satunnaiset tuotot ja kulut					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
TILIKAUDEN TULOS	2 500 810	-172 160	-144 980	27 180	-15,8 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	42 672	161 400	146 670	-14 730	-9,1 %
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)					
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	133 129	60 000	60 000	0	0,0 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 676 612	49 240	61 690	12 450	25,3 %

Toimintatuottojen eli käyttötaloustulojen yhteismääräksi on budjetoitu 5.286.800 euroa.

Myyntituottoja on arvioitu kertyvän 1.794.570 euroa. Vuoden 2022 talousarvioon verrattuna myyntituotot pienenevät 856.070 euroa eli 32,3 prosenttia. Myyntituotot pienenevät sote-aterioiden myyntitulojen ja Lappajärvelle myytävien varhaiskasvatuspalvelujen tulojen poistuessa. Maksutuotoiksi on budjetoitu 756.500 euroa, missä on vuoteen 2022 verrattuna vähennystä 48.490 euroa eli 6,0 prosenttia. Myös tätä muutosta selittää Lappajärven varhaiskasvatusmaksujen poistuminen. Tukien ja avustusten määrä kasvaa 121,4 prosentilla ollen 1.102.390 euroa. Muutos johtuu mm. kaupungin hallinnoimien hankkeiden lisääntymisestä ja niihin sekä muihin tarkoituksiin saatavista valtionavustuksista. Muita toimintatuottoja arvioidaan kertyvän 1.633.340 euroa, mikä on 7,8 prosenttia vuodelle 2022 budjetoitua vähemmän.

Toimintakuluja eli käyttötalousmenoja arvioidaan kertyvän 46.749.600 euroa.

Toimintakuluihin sisältyvät rakennuttamisen kulut ja muu omana työnä tehtävä osuus omaisuuden perusparantamisesta kohdistetaan investointeihin Valmistus omaan käyttöön -erän kautta. Käyttötalousosasta investointeihin vyörytettävä osuus 103.900 euroa. Vuoden 2022 talousarviossa vyörytettävä määrä on 82.820 euroa.

Vuodelle 2023 budjetoidut henkilöstökulut ovat 28.759.950 euroa. Henkilöstömenot kasvavat 0,7 prosenttia vuoden 2022 budjetoituun verrattuna. Palkkamäärärahat on varattu siten, että toukokuun 2022 palkkojen tasoa on korotettu 4,8 prosentilla.

Palvelujen ostoihin osoitetaan 9.551.270 euroa, mikä on 66.518.800 euroa eli 87,4 prosenttia vähemmän kuin vuoden 2022 talousarviossa. Muutos selittyy Kuntayhtymä Kaksineuvoisen maksuosuuden, johon on sisältynyt myös Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ja Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymän maksuosuudet, sekä Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen maksuosuuden poistuminen. Palvelujen ostojen kustannuksia nostaa polttoaineiden kallistumisesta johtuva konetöiden ja kuljetuskustannusten nousu. Esimerkiksi koulukuljetuksiin on varattu 342.500 euroa enemmän kuin vuonna 2022. Nousu on vielä enemmän, kun huomioidaan, että vuoden 2022 menoihin sisältyi Korttesjärven yhtenäiskoulun oppilaiden kuljetus väistötiloihin 5 kuukauden ajan. Palvelujen ostoihin sisältyy 500.000 euron varaus tässä vaiheessa määrittelemättömien rakennusten purkukustannuksiin.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat – tiliryhmän menoihin on budjetoitu 5.119.520 euroa, mikä on 346.660 euroa (7,3 %) enemmän kuin vuodelle 2022. Menoja nostaa erityisesti polttoaineiden, sähkön, lämmityskustannusten ja rakennustarvikkeiden hinnan nouseminen. Esimerkiksi sähkömenoihin on budjetoitu 320.000 euroa ja lämmityskustannuksiin 228.000 euroa enemmän kuin vuonna 2022. Hinnannoususta huolimatta elintarvikkeisiin budjetoitu määrä alenee 166.000 eurolla. Tämä johtuu sote-aterioiden valmistuksen siirtymisestä hyvinvointialueelle.

Avustuksiin on budjetoitu 1.471.600 euroa, mikä on 207.300 euroa (16,4 %) enemmän kuin edellisenä vuotena. Muutosta selittää 1.8.2022 tulleen lasten kotihoidon kuntalisän huomioiminen koko vuodelle (+150.000 €). Samalla myös varsinaisen kotihoidon tuen määrärahaa on nostettu 50.000 eurolla.

Muihin toimintakuluihin on varattu 1.847.260, mikä on 13,3 prosenttia (217.130 €) vuotta 2022 enemmän. Kasvu johtuu mm. moduulirakennusten vuokratilakustannuksista sekä muihin kuluihin varatun määrän noususta. Muihin kuluihin sisältyy mm. strategisten hankkeiden määräraha, jota on korotettu 45.000 eurolla vuoden 2022 tasosta.

Toimintatuottojen, valmistus omaan käyttöön –erän ja toimintakulujen erotukseksi eli toimintakatteeksi muodostuu -41.358.900 euroa. Toimintakate osoittaa, mikä osuus käyttötalouden eli kunnan toiminnan kustannuksista tulee kattaa verorahoituksella. Verorahoitukseen luetaan sekä verotulot

Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2024–2025

että valtionosuudet. Hyvinvointialueuudistuksen vuoksi toimintakatteen kehittymistä ei voida verrata edeltäviin vuosiin.

Korko- ja muita rahoitustuottoja arvioidaan kertyvän 347.000 euroa. Muihin rahoitustuottoihin sisältyy omavelkaisista takauksista perittävät takausprovisiot. Korko- ja muihin rahoituskuluihin on budjetoitu 1.641.000 euroa. Lainojen korkomenoihin on varattu 1.600.000 euroa, mikä on miljoona euroa enemmän kuin vuonna 2022.

Vuoden 2023 budjetoitu vuosikate on 6.097.100 euroa. Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Mikäli vuosikatetason mittarina käytetään talousarvion poistoja aiheuttavien investointien määrää, on vuosikate selvästi liian alhainen. Mittarina voidaan käyttää myös suunnitelman mukaisten poistojen määrää. Sumu-poistoja arvioidaan talousarviovuonna kertyvän 6.242.080 euroa, mikä ylittää niukasti vuosikatetason. Entisten kuntien ylijäämärahastoista ja kuntaliitoksen yhdistymisavustuksella toteutetuista investoinneista on muodostettu poistoero, jota puretaan suunnitelman mukaisten poistojen tahdissa. Yhteensä poistoeroa arvioidaan vuonna 2023 purettavan 146.670 eurolla. Poistoeron vähentyminen huomioiden nettopoistotasoksi muodostuu 6.095.410 euroa. Vuonna 2023 kaupunki lyhentää pitkäaikaisia lainoja 5.494.240 eurolla. Rahoituksellisesti vuosikate riittää kattamaan lainojen lyhennykset, minkä jälkeen siitä jää käytettäväksi investointien rahoitukseen noin 602.000 euroa.

Henkilöstörahastoa puretaan rahaston käyttöä vastaavasti 60.000 eurolla.

Tilikauden 2023 budjetoiduksi ylijäämäksi muodostuu 61.690 euroa.

Talousarviokirjassa esitetään myös sekä sisäiset että ulkoiset erät sisältävä tuloslaskelma. Ulkoisessa tuloslaskelmassa esitetään ne luvut, jotka tosiasiallisesti tulevat kaupungin ulkopuolelta kassaan tai lähtevät ulos kaupungin kassasta. Sisäiset ja ulkoiset erät sisältävässä tuloslaskelmassa esitetään myös kaupungin hallintokuntien toisilleen ”ostamat ja myymät” palvelut, eli kaupungin sisäinen palvelutoiminta.

Sisäisiä eriä ovat mm.

- toimistohenkilöstön, tietohallinnon ja tietoverkon kustannukset, jotka tulevat tuloksi yleishallinnolle ja menoksi hallintokunnille
- sisäiset tilavuokrat, jotka tulevat tuloksi tilapalvelulle ja menoksi käyttäjille, tilapalvelun sisäiselle vuokralaiselle.
- sisäiset ateriapalvelut, jotka tulevat tuloksi ruokapalvelulle ja menoksi kouluille ja päiväkodeille.
- liikunta-alueiden hoito, joka tulee tuloksi yhdyskuntatekniikalle ja menoksi elämänlaatupalveluille / liikuntapalveluille.

Sisäiset tulot ja menot kohdistuvat käyttötalouteen. Niiden yhteissumma on yhtä suuri, jolloin niillä ei ole vaikutusta toimintakatteeseen, vuosikatteeseen eikä tilikauden tulokseen.

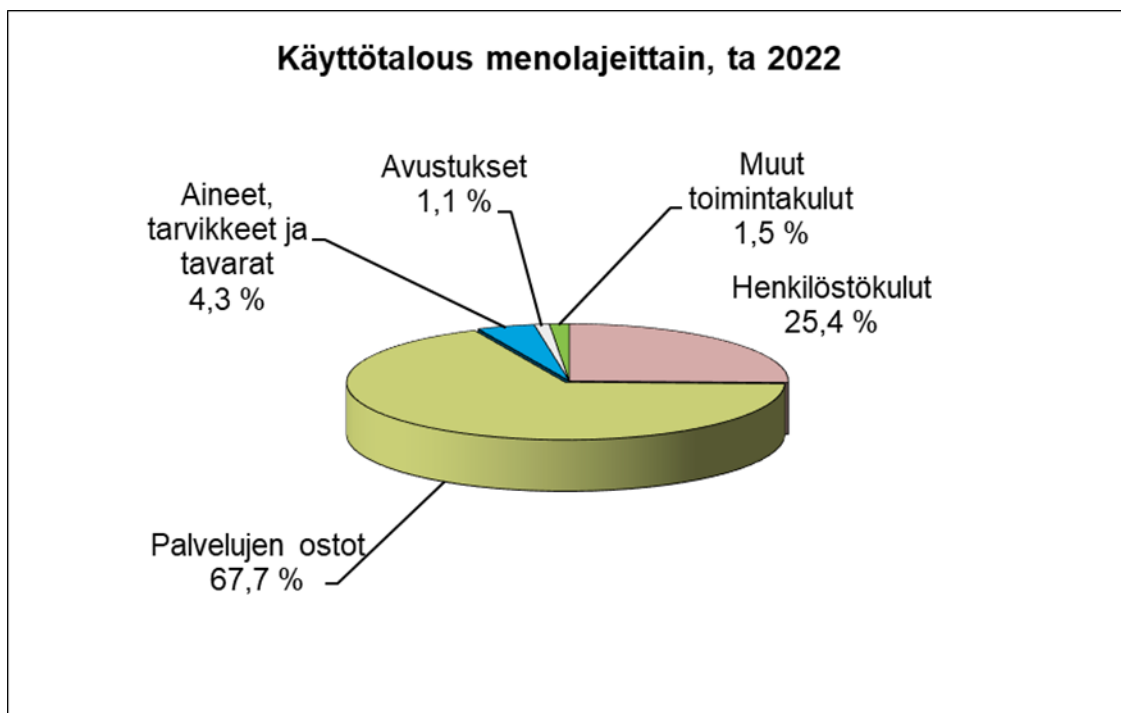
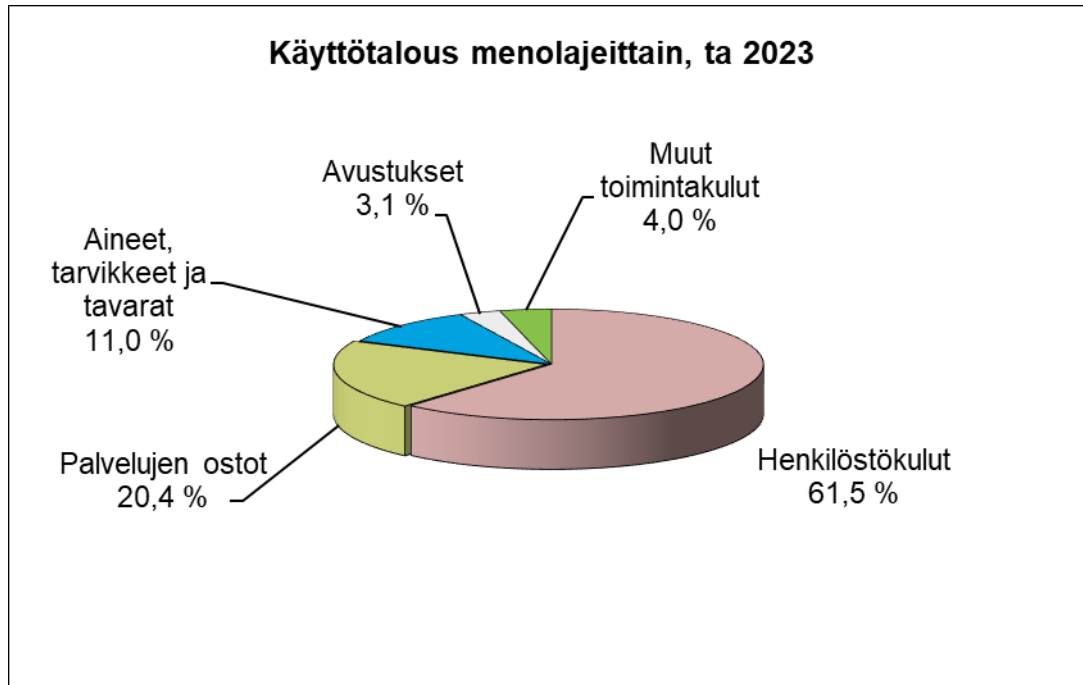
Tuloslaskelma, joka sisältää sekä ulkoiset että sisäiset erät, esitetään informatiivisena tietona

SISÄINEN + ULKOINEN TULOSLASKELMA

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos € Muutos %	
VARSINAINEN TOIMINTA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	9 986 647	8 147 840	7 862 440	-285 400	-3,5 %
Maksutuotot	1 388 907	804 990	756 500	-48 490	-6,0 %
Tuet ja avustukset	853 442	497 960	1 102 390	604 430	121,4 %
Muut toimintatuotot	8 652 879	6 800 430	8 395 390	1 594 960	23,5 %
	20 881 874	16 251 220	18 116 720	1 865 500	11,5 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	76 657	82 520	103 900	21 380	25,9 %
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat	-23 030 973	-21 578 620	-22 757 130	-1 178 510	5,5 %
Henkilösivukulut	-6 949 413	-6 971 690	-6 002 820	968 870	-13,9 %
Palvelujen ostot	-78 819 327	-81 567 270	-15 619 140	65 948 130	-80,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 614 680	-4 772 860	-5 119 520	-346 660	7,3 %
Avustukset	-941 817	-1 264 300	-1 471 600	-207 300	16,4 %
Muut toimintakulut	-8 025 166	-6 652 460	-8 609 310	-1 956 850	29,4 %
	-122 381 377	-122 807 200	-59 579 520	63 227 680	-51,5 %
TOIMINTAKATE	-101 422 846	-106 473 460	-41 358 900	65 114 560	-61,2 %
Verotulot	56 830 958	55 865 000	32 307 000	-23 558 000	-42,2 %
Valtionosuudet	53 178 359	56 515 500	16 443 000	-40 072 500	-70,9 %
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	86 572	265 500	15 000	-250 500	-94,4 %
Muut rahoitustuotot	445 973	374 200	332 000	-42 200	-11,3 %
Korkokulut	-260 796	-600 000	-1 600 000	-1 000 000	166,7 %
Muut rahoituskulut	-117 641	-84 000	-41 000	43 000	-51,2 %
	154 107	112 336 200	47 456 000	-64 880 200	-57,8 %
VUOSIKATE	8 740 579	5 862 740	6 097 100	234 360	4,0 %
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 239 770	-6 034 900	-6 242 080	-207 180	3,4 %
Kertaluontoiset poistot					
Satunnaiset tuotot ja kulut					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
TILIKAUDEN TULOS	2 500 809	-172 160	-144 980	27 180	-15,8 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	42 672	161 400	146 670	-14 730	-9,1 %
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)					
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	133 129	60 000	60 000	0	0,0 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 676 611	49 240	61 690	12 450	25,3 %

Talousarvion mukaiset käyttötalousmenot menolajeittain vuosina 2023 ja 2022

4. INVESTOINTIOSA

Vuoden 2023 investointimenojen kokonaismääräksi muodostuu 14.344.200 euroa. Investointeihin saadaan rahoitusosuuksia 104.440 euroa ja investointituloja kertyy 50.000 euroa. Nettoinvestointien määräksi muodostuu 14.189.760 euroa. Investointimäärästä 14.139.760 euroa on poistoja liisääviä.

Kaupunginhallituksen investointimenot ovat 569.200 euroa, mistä 220.000 euroa käytetään kiinteän omaisuuden hankintaan ja tarvittaviin, digitalisaatiota edistäviin tietokoneohjelmistoihin ja kalustoon. Kiinteän omaisuuden myyntituloksi budjetoidaan 50.000 euroa. Kaupunki varautuu tukemaan laajakaistarakentamista muihin pitkävaikutteisiin menoihin varatulla 200.000 euron kuntarahoisuudella. Rahoitus kohdistetaan hankkeille, joilla valokuituyhteys rakennetaan sellaisille alueille, joille sitä ei saada markkinaehtoisesti. Maa- ja vesirakenteiden investointiryhmään varataan 149.200 euroa Tynin monttu -investointihankkeen menoihin. Hankkeelle on saatu 104.440 euron rahoitus Aisapari ry:ltä. Näin ollen Tynin monttu -hankkeen nettomeno on 44.760 euroa. Nettomääräisesti kaupunginhallitukselle budjetoidaan 414.760 euron investoinnit.

Kasvatus- ja opetuslautakunnalle myönnetään atk-ohjelmistohankintaan 30.000 euroa. Määrärahaa uusitaan varhaiskasvatuksen ohjelmisto.

Elämänlaatulautakunnan 55.000 euron koneisiin ja kalustoon kohdistuva määräraha käytetään Puukko- ja tekstiilimuseon turvallisuuden vaikuttaviin investointeihin. Liikuntatiloihin ja -alueisiin kohdistuvat investointimäärärahat myönnetään tekniselle lautakunnalle.

Teknisen lautakunnan investointimenojen kokonaismäärä on 13.660.000 euroa. Summasta 11.970.000 euroa kohdistuu rakennuksiin, 170.000 euroa koneisiin ja kalustoon, 20.000 muihin pitkävaikutteisiin menoihin, 1.400.000 euroa maa- ja vesirakenteisiin sekä 100.000 kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin.

Keskuskeittiöhankkeelle osoitetaan 1.700.000 euroa vuodelle 2023 ja 800.000 euroa vuodelle 2024. Keittiö rakennetaan Alahärmään ja sen valmistuttua kaupungin ruoanvalmistus keskitetään. Keskuskeittiöratkaisu mahdollistaa merkittävät säästöt käyttötalousmenoihin, mm. henkilöstömenoihin (-8–9 htv) ja kuljetuskustannuksiin, kun jäädytettyä ruokaa kuljetetaan vain kahtena – kolmena päivänä viikossa. Investoinnin takaisinmaksuaika on noin 10 vuotta.

Kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti hallintoa kootaan kahteen toimipisteeseen, kaupungintalolle ja Ylihärmän palvelutoimistoon. Kaupungintaloratkaisua varten on asetettu toimikunta, joka selvittää eri vaihtoehtoja. Kauppatie 109 -rakennukselle osoitetaan 350.000 vuodelle 2023, 900.000 euroa vuodelle 2024 ja 500.000 euroa vuodelle 2025. Investoinnista päätetään toimikunnan selvityksen valmistuttua.

Keväällä 2022 alkanut Alahärmän koulukeskuksen rakentaminen jatkuu. Kokonaisuudessaan 11 miljoonan euron hankkeen toteuttamiseen osoitetaan 6.000.000 euroa vuodelle 2023 ja 1.500.000 euroa vuodelle 2024.

Ylihärmän koulukeskushankkeen yläkouluosion suunnittelu valmistuu siten, että rakentaminen voi alkaa vuonna 2023. Hankkeen hankinta-arvoksi on vuoden 2022 talousarviossa määritelty 5,3 miljoonaa euroa. Kaupunginhallitus on 13.6.2022 käsitellyt yläkouluosion hankesuunnitelman, hyväksynyt urakkamuodoksi jaetun urakan ja päättänyt käynnistää hankkeen suunnittelun. Samassa yhteydessä on todettu, että yläkouluosion lopullinen kustannusarvio saadaan suunnittelun edetessä

ja tarkennettu hankinta-arvolaskelma tuodaan vuoden 2023 talousarviokäsittelyn yhteydessä valtuuston hyväksyttäväksi.

Yläkouluhankkeelle on talousarviossa osoitettu 3.000.000 euroa vuodelle 2023 ja 3.500.000 euroa vuodelle 2024 eli yhteensä 6.500.000 euroa, mikä on perustunut teknisen lautakunnan esitykseen. Kaupunginhallitus on omalta osaltaan 7.11.2022 hyväksynyt ao. määrärahan. Talousarviolaskelmien valmistumisen jälkeen on selvinnyt, että esitetty määräraha sisältää ainoastaan rakennusurakan arvioidut kustannukset, eikä siihen sisälly esimerkiksi saneeraus- tai saneerustöiden kustannuksia. Viimeisimmän kustannusarvion mukaan hankkeen kokonaiskustannukset olisivat noin 8,4 miljoonaa euroa. Koska kustannusarvio ylittää selkeästi käsittelyssä olleen tason, tulee hankkeen suunnitelmia ja tilaohjelmaa tarkistaa. Mikäli hanketta ei pystytä toteuttamaan myönnetyn määrärahan (6,5 milj. euroa) puitteissa, on lopullinen hankinta-arvo tuotava valtuuston hyväksyttäväksi ennen urakkakilpailutuksen käynnistämistä.

Kortesjärven koulukeskushanketta jatketaan rakentamalla kuntosalisiipi ja viimeistelemällä piha-alue. Tarkoitukseen osoitetaan 550.000 euroa.

Muihin rakennuksiin budjetoidaan 370.000 euroa. Tämä käytetään öljylämmitysjärjestelmien vaihtamiseen uusiutuvan energian järjestelmiin ja Alahärmän paloasemarakennuksen parannustöihin.

Maa- ja vesirakenteisiin kohdistetaan 1.400.000 euroa, joka 800.000 euroa kohdistetaan teknisen lautakunnan päätöksellä mm. kaavateihin, kevyen liikenteen väyliin sekä kunnallistekniikan rakentamiseen. Määrärahasta sidotaan 250.000 euroa yksityisteiden ja siltojen perusparannuksen kaupungin rahoitusosuuksiin (ehtona tiekunnan saama valtionavustus), 100.000 euroa ympäristön parantamiseen ja 250.000 euroa liikunta-alueiden perusparantamiseen ja varustamiseen. Tekninen lautakunta toteuttaa liikunta-alueinvestoinnit elämänlaatulautakunnan tammikuussa 2023 päättämän ohjelman mukaisesti.

Alahärmän Ruusukuja toteutetaan perillisittä kuolleen henkilön jälkeen kaupungille tulleilla varoilla.

Koneiden ja kaluston hankintaan varataan 170.000 euron määräraha, muihin pitkävaikutteisiin menoihin 20.000 euroa ja kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin 100.000 euroa

Ympäristölautakunnalle osoitetaan muihin pitkävaikutteisiin menoihin eli pohjakarttojen laadintaan 30.000 euron määräraha.

Alahärmän kunta ja Kauhavan kaupunki ovat vuosina 2000–2011 myöntäneet Alahärmän Yrityskehitys Oy:lle eli nykyiselle Kauhava Yrityskiinteistöt Oy:lle pääomainoita yhtiön maksuvalmiuden ja toiminnan turvaamiseksi yhteensä 2.159.000 euroa. Osa lainoista on erääntynyt, mutta niiden maksamiseen on hallintojohtajan päätöksellä myönnetty lisäaikaa kunnes pääomaintojen uudelleenjärjestely on päätetty. Nykyisin lainat ovat vieraan pääoman alaisia, ja vuoden 2023 aikana selvitetään joko niiden muuttaminen oman pääoman alaisiksi pääomaintoiksi tai osakepääomaksi ja svop-sijoitukseksi.

Nettoinvestointien määrä vuonna 2024 on 9.28.000 euroa ja 3.43.000 euroa vuonna 2025.

Vuosien 2023 ja 2024 investointitaso on selvästi poistotasoa ja vuosikatetasoa korkeampi, mistä seuraa, että investoinnit joudutaan rahoittamaan lainanotolla. Lainannostotarve määritellään rahoituslaskelmassa, ja lopullinen tarve riippuu kaupungin talouden kehityksestä ja investointien toteutuksen aikataulusta. Kaupungin lainakanta kasvaa edelleen, ollen jo nyt valtakunnan tasoa korkeampi. Lainakanta tulee kasvamaan selvästi vielä vuonna 2024, mutta kääntyy laskuun vuonna 2025.

Taloussuunnitelmakauden jälkeen vuosittainen investointitaso on pidettävä selvästi poistotasoa ja vuosikatetasoa alhaisempana.

Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2024–2025

Investoinnit käsitellään kaupunginvaltuuston päätöksen 16.9.2019 § 58 mukaisesti toimielimittäin hankeryhmäkohtaisina määrärahoina. Mikäli yksittäisen hankkeen kustannusarvio on vähintään miljoona euroa, käsitellään se kuitenkin erillishankkeena ja omana määrärahanaan.

Talousarviokirjan liitteenä esitetään investointisuunnitelma, josta selviää hankeryhmäkohtaisen määrärahan kohdistuminen eri hankkeille. Osa hankkeista on sellaisia, että niillä toteutetaan useampia kohteita. Lautakuntien tulee tammikuussa 2023 määritellä ns. määrärahan sisäiset kohteet. Suunnitelma tulee antaa kaupunginhallitukselle tiedoksi. Mikäli kohteisiin halutaan muutoksia vuoden aikana, tulee lautakuntien pyytää ohjelman avaamiseen lupa kaupunginhallitukselta.

Pienempien investointihankkeiden toteutukseen kaupunki hakee yhteistyökumppaneiksi järjestöjä ja muita kolmannen sektorin toimijoita, jotka pystyvät hyödyntämään eri rahoituskanavia. Myös kaupungin omissa investoinneissa on hyödynnettävä kaikki mahdollinen ulkopuolinen rahoitus

Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2024–2025

KAUHAVAN KAUPUNKI INVESTOINTIOHJELMA 2023 JA INVESTOINTISUUNNITELMA 2024-2025

Hankkeen nimi	Menot 2023	Tulot 2023	Netto 2023	Menot 2024	Tulot 2024	Netto 2024	Menot 2025	Tulot 2025	Netto 2025
Kaupunginhallitus									
Kiinteä omaisuus	100 000	50 000	50 000	250 000	50 000	200 000	300 000	50 000	250 000
Koneet ja kalusto	30 000		30 000			0			0
Atk-ohjelmistot	90 000		90 000	100 000		100 000			0
Muut pitkävaikutteiset menot	200 000		200 000	200 000		200 000	200 000		200 000
Maa- ja vesirakenteet	149 200	104 440	44 760			0			0
Kaupunginhallitus yhteensä	569 200	154 440	414 760	550 000	50 000	500 000	500 000	50 000	450 000
Kasvatus- ja opetuslautakunta									
Atk-ohjelmistot	30 000		30 000			0			0
Koneet ja kalusto	0		0	30 000		30 000	30 000		30 000
Kasvatus- ja opetuslautakunta yhteensä	30 000	0	30 000	30 000	0	30 000	30 000	0	30 000
Elämänlautulautakunta									
Koneet ja kalusto	55 000		55 000			0			0
Elämänlautulautakunta yhteensä	55 000	0	55 000	0	0	0	0	0	0
Tekninen lautakunta									
Keskuskeittiö	1 700 000		1 700 000	800 000		800 000	0		0
Kauppatie 109	350 000		350 000	900 000		900 000	500 000		500 000
Alahärmän koulukeskus	6 000 000		6 000 000	1 500 000		1 500 000	0		0
Ylihärmän koulukeskus	3 000 000		3 000 000	3 500 000		3 500 000	0		0
Kortesjärven koulukeskus	550 000		550 000	0		0	0		0
Muut rakennukset	370 000		370 000	350 000		350 000	350 000		350 000
Koneet ja kalusto	170 000		170 000	170 000		170 000	170 000		170 000
Muut pitkävaikutteiset menot	20 000		20 000	30 000		30 000	30 000		30 000
Maa- ja vesirakenteet	1 400 000		1 400 000	1 400 000		1 400 000	1 800 000		1 800 000
<i>Teknisen lautakunnan päätöksellä 800 t€</i>									
<i>Yksityisteiden ja siltojen perusparannus kaupungin osuus (jos tiekunta saa valtionavustuksen) 250 t€</i>									
<i>Ympäristön parantaminen, 100 t€</i>									
<i>Liikunta-alueiden perusparantaminen ja varustaminen, 250 t€</i>									
<i>Alahärmän Ruusukuja perillisittä kuolleen henkilön perintörahalta, 140 t€ (ei investointimäärärahaa)</i>									0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	100 000		100 000	100 000		100 000	100 000		100 000
Tekninen lautakunta yhteensä	13 660 000	0	13 660 000	8 750 000	0	8 750 000	2 950 000	0	2 950 000
Ympäristölautakunta									
Muut pitkävaikutteiset menot, Ojutjärven pohjakartta	30 000		30 000	0		0	0		0
Ympäristölautakunta yhteensä	30 000	0	30 000	0	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ	14 344 200	154 440	14 189 760	9 330 000	50 000	9 280 000	3 480 000	50 000	3 430 000

5. RAHOITUSOSA

RAHOITUSLASKELMA

	TP 2021 €	TA 2022 €	TA 2023 €	TS 2024 1000 €	TS 2025 1000 €
VARSINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN KASSAVIRTA					
Tulorahoitus					
Vuosikate	8 740 580	5 862 740	6 097 100	6 075	6 203
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-373 695	-25 000	-25 000	-25	-25
<i>Tulorahoitus yhteensä</i>	8 366 885	5 837 740	6 072 100	6 050	6 178
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-11 960 805	-15 038 430	-14 344 200	-9 330	-3 480
Rahoitusosuudet investointeihin	94 600	208 550	104 440		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	659 091	50 000	50 000	50	50
<i>Investoinnit yhteensä</i>	-11 207 115	-14 779 880	-14 189 760	-9 280	-3 430
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 840 230	-8 942 140	-8 117 660	-3 230	2 748
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	-9 988 000	-10 000 000	-3 000 000	-3 000	-3 000
Antolainasaamisten vähennykset	8 206 094	10 009 000	3 009 000	3 009	3 009
<i>Antolainauksen muutokset yhteensä</i>	-1 781 907	9 000	9 000	9	9
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	12 000 000	14 600 000	13 600 000	12 700	2 600
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 933 557	-5 739 000	-5 494 240	-9 469	-5 350
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 401 666				
<i>Lainakannan muutokset yhteensä</i>	3 664 777	8 861 000	8 105 760	3 231	-2 750
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toim.ant.varojen ja po:n muutokset	297 194				
Vaihto-omaisuuden muutos	823				
Käyttöomaisuuden oikaisuerä					
Saamisten muutos	-792 866	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos	430 290				
<i>Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä</i>	-64 559	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	1 818 312	8 870 000	8 114 760	3 240	-2 741
Rahavarojen muutos	-1 021 918	-72 140	-2 900	10	7

Rahoituslaskelman mukaan kaupunki tarvitsee vuonna 2023 uusia pitkäaikaisia lainoja investointien ja pitkäaikaisten lainojen maksamista varten 13.600.000 euroa (valtuustoon nähden sitova erä). Lainaa nostetaan kuitenkin vain rahoituksen kannalta välttämätön määrä. Kaupungin kokonaislainamäärä kasvaa 8.861.000 euroa ollen v. 2023 lopulla n. 75.350.000 euroa eli 4.969 euroa/asukas (asukasluku 30.9.2022: 15.167). Lainakanta nousee vielä vuonna 2024, mutta kääntyy laskuun vuonna 2025. Rahoituslaskelman mukaan lainakanta kasvaa 3,8 miljoonalla eurolla vuonna 2024 ja pienenee 2,7 miljoonalla eurolla vuonna 2025. Vuoden 2025 lopussa kaupungin lainakanta on 76,4 miljoonaan euroa. Suunnitelman mukaan asukaskohtainen lainamäärä on vuoden 2025 lopussa 5.040 euroa.

6. TALOUSSUUNNITELMA 2023–2025

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
	t€	t€	t€	t€	t€
Myyntituotot	5 697	2 651	1 795	1 830	1 867
Maksutuotot	1 389	805	757	757	772
Tuet ja avustukset	853	498	1 102	1 124	1 147
Muut toimintatuotot	2 107	1 778	1 633	2 166	2 209
TOIMINTATUOTOT	10 046	5 732	5 287	5 877	5 995
Valmistus omaa käyttöön	76	83	104	104	76
Palkat	-23 031	-21 579	-22 757	-22 864	-22 956
Henkilösivukulut	-6 949	-6 972	-6 003	-6 031	-6 055
Palvelujen ostot	-74 530	-76 070	-9 551	-9 099	-9 281
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 614	-4 773	-5 120	-4 471	-4 560
Avustukset	-942	-1 264	-1 472	-1 472	-1 472
Muut toimintakulut	-1 479	-1 630	-1 847	-1 875	-1 712
TOIMINTAKULUT	-111 545	-112 288	-46 750	-45 811	-46 036
TOIMINTAKATE	-101 423	-106 473	-41 359	-39 829	-39 965
Verotulot	56 831	55 865	32 307	31 615	32 036
Valtionosuudet	53 178	56 516	16 443	15 709	15 773
Korko- ja muut rahoitustuotot	533	640	347	450	500
Korko- ja muut rahoituskulut	-379	-684	-1 641	-1 870	-2 141
VUOSIKATE	8 740	5 863	6 097	6 075	6 203
Poistot	-6 240	-6 035	-6 242	-6 280	-6 350
Satunnaiset tuotot					
TILIKAUDEN TULOS	2 500	-172	-145	-205	-147
Varausten ja rahastojen muutokset	176	221	207	207	200
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 676	50	62	2	53
KERTYNYT YLI- / ALIJÄÄMÄ	9 485	9 535	9 597	9 598	9 651

Vuosien 2024–2025 taloussuunnitelmaan liittyy merkittäviä epävarmuustekijöitä. Hyvinvointi-alueuudistuksesta johtuen kuntien peruspalvelujen valtionosuuksia tarkistetaan vuonna 2023 sen jälkeen, kun vuoden 2022 tilinpäätöstiedot hyvinvointialueille siirtyneistä kustannuksista ja verotulojen lopullisesta määrästä on selvillä. Kuntien vuonna 2023 saamat, vuoden 2022 tuloveroprosentilla ja yhteisöveron jako-osuudella kertyneet ns. verohännät poistuvat, mikä pienentää vuoden 2024 verotuloja vuoteen 2023 verrattuna. Lisäksi Venäjän hyökkäyssota on nostanut hintoja ja korkoja merkittävästi. Talouskehityksen ennustetaan hiipuvan, ja myös taantuma on mahdollinen. Näiden vaikutusta on taloussuunnitelman laatimisvaiheessa hyvin vaikeaa ennustaa.

Kauhavan kaupungin talous kiristyy merkittävästi vuonna 2024 vuoteen 2023 verrattuna verorahotuksen supistumisen seurauksena. Taloussuunnitelma on laadittu vuoden 2023 veroprosenteilla.

Henkilöstökuluissa on huomioitu henkilöstösuunnitelman mukainen keittiö-, varhaiskasvatus-, opetus- ja projektihenkilöstön vähentymä. Palkkoihin on huomioitu 1,9 prosentin korotus sekä vuodelle 2024 että 2025.

Palvelujen ostoista on poistettu vuoden 2023 lukuihin sisältyvä 0,5 miljoonan euron kohdentamaton purkukustannus sekä muita, ns. kertaluonteisia eräiä. Tämän jälkeen summaan on tehty 0,5 prosentin korotus vuodelle 2024 ja 2,0 prosentin korotus vuodelle 2025. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kustannuskehityksessä on oletettu, että energian hinta normalisoituu vuoden 2024 alkuun mennessä. Vuodelle 2024 on huomioitu 1,0 prosentin ja vuodelle 2025 2,0 prosentin kustannusnousu. Avustusten määrä on pidetty vuoden 2023 tasolla. Muissa toimintakuluissa on huomioitu moduulirakennusten vuokrien osittainen poistuminen Alahärmän koulukeskuksen valmistuttua. Muiden toimintakulujen määrää on nostettu 1,50 prosentilla vuonna 2024 ja 2,0 prosentilla vuonna 2025. Muissa toimintatuotoissa on huomioitu sote-rakennusten vuokra Valtioneuvoston antaman vuokra-asetuksen mukaisena vuodesta 2024 alkaen.

Verorahoituksen (verotulot ja valtionosuudet) taso jää sekä vuonna 2024 että 2025 vuoden 2023 tasoa alhaisemmaksi. Lainamäärän ja korkotason noususta seuraa korkomenojen kasvu.

Poistojen määrä nousee, tosin suhteellisen hallitusti johtuen monien kohteiden poistojen päättymisestä lähivuosina.

Kuten edellä todettiin, vuosien 2024 ja 2025 suunnitteluun liittyy monia epävarmuustekijöitä. Laaditun taloussuunnitelman mukaan talous näyttää pysyvän tasapainossa sekä vuosina 2024 että 2025, edellyttäen edellä selostettujen reunaehtojen toteutumista. Suunnitelmavuosia tulee tarkastella uudelleen heti kun vuoden 2024 alustavat valtionosuuslaskelmat ovat käytettävissä.

Tasetarkastelussa on huomioitu vuodelle 2022 hyväksytyn talousarvion mukainen ylijäämätaso, jonka myös arvioidaan toteutuvan. Vuoden 2023 talousarvio on tasapainossa, kuten myös vuosien 2024 ja 2025 taloussuunnitelmat. Näin ollen taseen ylijäämätaso pysyy suunnitelman mukaan nykyisellään, noin 9 miljoonassa eurossa.

7. TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEEN- VETO

	2023	2023	2022	2022
	Määrärahat	Tuloarviot	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA				
Keskusvaalilautakunta	81 000	28 000	79 110	25 000
Tarkastuslautakunta	37 920		35 870	
Kaupunginvaltuusto	115 750		97 900	
Kaupunginhallitus	6 439 020	972 710	4 657 690	518 130
Perusturva			67 783 920	
Kasvatus- ja opetuslautakunta	24 414 300	2 032 590	23 094 940	2 105 670
Elämänlaatulautakunta	3 178 460	449 060	2 857 490	396 920
Tekninen lautakunta	11 572 510	1 542 440	12 919 880	2 472 370
Ympäristölautakunta	910 640	262 000	760 870	213 600
TULOSLASKELMAOSA				
Valmistus omaan käyttöön		103 900		82 520
Verotulot		32 307 000		55 865 000
Valtionosuudet		16 443 000		56 515 500
Korkotulot		15 000		265 500
Muut rahoitustulot		332 000		374 200
Korkomenot	1 600 000		600 000	
Muut rahoitusmenot	41 000		84 000	
Satunnaiset erät				
INVESTOINTIOSA				
Kaupunginhallitus	569 200	154 440	757 930	258 550
Kasvatus- ja opetuslautakunta	30 000		170 500	
Elämänlaatulautakunta	55 000			
Tekninen lautakunta	13 660 000		14 060 000	
Ympäristölautakunta	30 000		50 000	
RAHOITUSOSA				
Tulorahoituksen korjauserät		-25 000		-25 000
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	3 000 000		10 000 000	
Antolainasaamisten vähennys		3 009 000		10 009 000
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		13 600 000		14 600 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	5 494 240		5 739 000	
Lyhytaikaisten lainojen muutos				
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Rahavarojen muutos	-2 900		-72 140	
TALOUSARVION LOPPUSUMMA	71 226 140	71 226 140	143 676 960	143 676 960

8. LIITTEET

8.1. Henkilöstösuunnitelma

Nimike	2021	2022	2023	2024	2025
HALLINTOPALVELUJEN TOIMIALA					
kaupunginjohtaja	1	1	1	1	1
hallintojohtaja	1	1	1	1	1
henkilöstöjohtaja	1	1	1	1	1
tietohallintokoordinaattori	1	1	1	1	1
johdon sihteeri	1	1	1	1	1
palveluneuvoja	1	1	1	1	1
asianhallintasihteeri	1	1	1	1	1
taloussihteeri	1	1	1	1	1
kirjanpitäjä	2	2	2	2	2
palkkasihteeri	3	3	3	3	3
hallintosihteeri	0	2	2	2	2
toimistosihteeri	0	6	7	7	7
koulusihteeri	0	2	2	2	2
yrityspalvelusihteeri	0	1	1	1	1
viestintä- ja markkinointikoordinaattori	0	1	1	1	1
HALLINTOPALVELUJEN TOIMIALA YHT.	13,00	25,00	26,00	26,00	26,00
KEHITYSKESKUS					
kehitysjohtaja	1	1	1	1	1
viestintä- ja markkinointikoordinaattori	1	0	0	0	0
yrityspalvelusihteeri	1	0	0	0	0
<i>määräaikainen projektipäällikkö</i>	1	2	2	0	0
<i>määräaikainen projektisuunnittelija</i>	0	1	1	0	0
vastaava ohjaaja	0	1	1	1	1
työvalmentaja	0	2	2	2	2
yksikövalmentaja	0	1	1	1	1
työ- ja yksikövalmentaja	0	1	1	1	1
maaseutupäällikkö	1	1	1	1	1
maaseutuasiamies	3	3	3	3	3
<i>määräaikainen hankevetäjä</i>	1	1	0	0	0
toimistosihteeri	1	0	0	0	0
lomituspäällikkö	1	0	0	0	0
lomituspäällikkö	2	0	0	0	0
maatalouslomittaja	43,95	0,00	0	0	0
KEHITYSKESKUS YHT.	56,95	14,00	13,00	10,00	10,00
SIVISTYSTOIMIALA					
Hallinto					
sivistysjohtaja	1	1	1	1	1
opetuspäällikkö	1	1	1	1	1
hallintosihteeri	1	0	0	0	0
toimistosihteeri	1	0	0	0	0
vastaava koulukuraattori	1	1	0	0	0
koulukuraattori	2	3	0	0	0
koulupsykologi	2	1	0	0	0
psykiatrinen sairaanhoitaja	0	1	0	0	0
Hallinto yht.	9,00	8,00	2,00	2,00	2,00

Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2024–2025

Nimike	2021	2022	2023	2024	2025
Varhaiskasvatus ja esiopetus					
varhaiskasvatuspäälikkö (varhaiskasvatusjohtaja)	1	1	1	1	1
toimistosihtööri	1	0	0	0	0
varhaiskasvatuksen palveluohjaaja	2	2	2	2	2
varhaiskasvatuksen erityisopettaja	2	2	3	3	3
päiväkodin johtaja	7	5	5	5	5
varhaiskasvatuksen opettaja	41	34	34	33	33
* avoin toimi	0	0	0	0	0
<i>* määräaikainen varhaiskasvatuksen opettaja</i>	3,8	1	1	1	1
lastenhoitaja	42	49	47	47	47
* avoin toimi	0	0	0	0	0
<i>* määräaikainen lastenhoitaja</i>	23	17	16	12	12
perhepäivähoitaja	24	17	17	15	15
<i>* määräaikainen perhepäivähoitaja</i>	6	3	4	3	3
ryhmäavustaja/henkilökohtainen avustaja	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50
<i>* määräaikainen ryhmäavustaja/henkilökohtainen avustaja</i>	0	7	7	0	0
ryhmäperhepäivähoitaja	2,2	0	0	0	0
Varhaiskasvatus ja esiopetus yht.	157,50	140,50	139,50	124,50	124,50
Perusopetus					
yläkoulun rehtori	1	0	0	0	0
yhtenäiskoulun rehtori	2	3	3	3	3
yhtenäiskoulun apulaisrehtori	1	1	1	1	1
alakoulun rehtori	1	1	1	1	1
lehtori	38	42	43	42	42
kiertävä engl opettaja, lehtori	1	1	1	1	1
oppilaanohjaaja, lehtori	3	3	3	3	3
päätoiminen tuntiopettaja, yläkoulu ja yhten. koulu	1	0	0	0	0
<i>määräaikainen tuntiopettaja, yläkoulu ja yhten. koulu</i>	7	4	4	3	2
luokanopettaja	50	52	52	51	50
päätoiminen tuntiopettaja, alakoulu	5	0	0	0	0
<i>määräaikainen tuntiopettaja, alakoulu</i>	0	0	0	0	0
erityisluokanopettaja	9	9	10	10	10
erityisluokanopettaja, lehtori, S2 opetus	1	1	1	1	1
erityisopettaja, konsultat. tuki ja lukiokoull. erit.op	0	0	0	1	1
<i>määräaik. erityisop. konsultat. tuki ja lukiok. erit.op.</i>	1	0	1	0	0
erityisopettaja, laaja-alainen	10	10	8	10	10
kiertävä erityisopettaja	1	1	1	1	1
<i>määräaikainen erityisopettaja, alakoulu</i>	1	0	1	0	0
koulunkäynnin ohjaaja	50	50	50	50	50
toimistosihtööri	0,75	0	0	0	0
Perusopetus yht.	183,75	178,00	180,00	178,00	176,00
Lukiokoulutus					
rehtori	2	2	2	2	2
lehtori	13	14	14	14	14
päätoiminen tuntiopettaja	4	2	2	2	2
opinto-ohjaaja, lehtori	1	1	1	1	1
toimistosihtööri	0,75	0	0	0	0
Lukiokoulutus yht.	20,75	19,00	19,00	19,00	19,00

Nimike	2021	2022	2023	2024	2025
Elämänlaatupalvelut					
Musiikkiopisto					
rehtori, elämänlaatupalveluiden esimies	1	1	1	1	1
opettaja	14	14	0	0	0
virkasuhteinen soitonopettaja, piano	0	0	3	3	3
virkasuhteinen soitonopettaja, viulu	0	0	2	2	2
virkasuhteinen soitonopettaja, huilu	0	0	1	1	1
virkasuhteinen soitonopettaja, klassinen kitara	0	0	1	1	1
virkasuhteinen varhaisiän musiikkikasvatuksen opettaja	0	0	1	1	1
virkasuhteinen tuntiopettaja, soitonopettaja, piano	0	0	0,85	0,85	0,85
virkasuhteinen tuntiopettaja, soitonopettaja, hahmotusaineet	0	0	1	1	1
virkasuhteinen tuntiopettaja, laulu	0	0	0,3	0,3	0,3
virkasuhteinen tuntiopettaja, soitonopettaja, klarinetti	0	0	0,65	0,65	0,65
virkasuhteinen tuntiopettaja, soitonopettaja, lyömäsoittimet	0	0	0,35	0,35	0,35
virkasuhteinen tuntiopettaja, soitonopettaja, bändisoittimet	0	0	1	1	1
virkasuhteinen tuntiopettaja, soitonopettaja, harmonikka	0	0	0,45	0,45	0,45
virkasuhteinen tuntiopettaja, soitonopettaja, kantele	0	0	0,32	0,32	0,32
virkasuhteinen tuntiopettaja, soitonopettaja, vasket	0	0	0,28	0,28	0,28
virkasuhteinen tuntiopettaja, soitonopettaja, sello	0	0	0,31	0,31	0,31
virkasuhteinen tuntiopettaja, soitonopettaja, jousiorkesteri	0	0	0,26	0,26	0,26
virkasuhteinen tuntiopettaja, soitonopettaja, musisoi-ryhmä	0	0	0,23	0,23	0,23
toimistosihteerit	0,50	0,00	0	0	0
Musiikkiopisto yht.	15,50	15,00	15,00	15,00	15,00
Kirjasto					
kirjastopäällikkö	1	1	1	1	1
kirjastonhoitaja	3	3	3	3	3
kirjastoautovirkailija	1	1	1	1	1
kirjastovirkailija	3	3	3	3	3
Kirjasto yht.	8,00	8,00	8,00	8,00	8,00
Muut elämänlaatupalvelut					
nuoriso-ohjaaja	2	3	3	3	3
etsivä nuorisotyöntekijä	3	3	3	3	3
kulttuuriohjaaja	1	1	1	1	1
museointendentti	1	1	1	1	1
liikunnanohjaaja	2	2	2	2	2
Muut elämänlaatupalvelut yht.	9,00	10,00	10,00	10,00	10,00
Elämänlaatupalvelut yht.	32,50	33,00	33,00	33,00	33,00
SIVISTYSTOIMIALA YHT.	403,50	378,50	373,50	356,50	354,50

Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2024–2025

Nimike	2021	2022	2023	2024	2025
TEKNINEN TOIMIALA					
Hallinto					
tekninen johtaja	1	1	1	1	1
hallintosihteeri	1	0	0	0	0
rakennuttamispäällikkö	1	0	0	0	0
rakentamispäällikkö	0	0,5	0,5	0,5	0,5
rakennusasiantuntija	0	0,4	0,40	0,40	0,40
Hallinto yht.	3,00	1,90	1,90	1,90	1,90
Tilapalvelut					
tilapalvelupäällikkö	1	1	1	1	1
Kiinteistönhoito					
rakennusasiantuntija	0	0,60	0,60	0,60	0,60
toimistosihteeri	1	0	0	0	0
kiinteistönhoitaja	8	8	7,50	7,50	7,50
kirvesmies	4	3	3	3	3
putkiasentaja	1	1	1	1	1
Kiinteistönhoito yht.	14,00	12,60	12,10	12,10	12,10
Ruoka- ja puhtauspalvelut					
palvelupäällikkö	1	1	1	1	1
siivoustyönohjaaja	1	1	1	1	1
ruokapalveluvastaava	3	3	3	1	1
laitoshuoltaja	22,74	22,52	20,74	20,74	20,74
laitoshuoltaja (varahenkilö)	1	1	1	1	1
palvelutyöntekijä, puhtauspalvelut	3,51	3,51	2,86	2,86	2,86
kokki	17	18	14,4	8	8
ruokapalvelutyöntekijä	16,17	16,39	13,54	15	15
palvelutyöntekijä, ruokapalvelut	3,01	3,01	2,66	2	2
Ruoka- ja puhtauspalvelut yht.	68,43	69,43	60,2	52,6	52,6
Tilapalvelut yht.	83,43	83,03	73,3	65,7	65,7
Yhdyskuntatekniikka					
yhdyskuntatekniikan päällikkö	1	1	1	1	1
työnjohtaja (tiemestari)	1	1	1	1	1
kunnossapitotyöntekijä	8	7	7,5	7,5	7,5
kaupunginpuutarhuri	1	1	1	1	1
puutarhuri	0,5	0,50	0,50	0,50	0,50
toimistosihteeri (Kauhavan vesi Oy:llä)	1	1	0	0	0
Yhdyskuntatekniikka yht.	12,50	11,50	11,00	11,00	11,00
Maankäyttö ja ympäristö					
kaavoituspäällikkö	1	0	0	0	0
maankäyttöpäällikkö	0	1	1	1	1
maankäyttöinsinööri	1	0	0	0	0
maankäyttöasiantuntija	0	1	1	1	1
paikkatietoinsinööri	1	0	0	0	0
paikkatietoasiantuntija	0	1	1	1	1
kartoittaja	1	1	1	1	1
kaavoitussihteeri	1	0	0	0	0
kaavoitusasiantuntija	0	1	1	1	1
ympäristöinsinööri	1	0	0	0	0
ympäristöasiantuntija	1	2	2	2	2
Maankäyttö ja ympäristö yht.	7,00	7,00	7,00	7,00	7,00
Rakennustarkastus					
vastaava rakennustarkastaja	1	0	0	0	0
rakentamispäällikkö	0	0,5	0,5	0,50	0,50
rakennustarkastaja	1	1	1	1	1
toimistosihteeri	1	0	0	0	0
Rakennustarkastus yht.	3,00	1,50	1,50	1,50	1,50
TEKNINEN TOIMIALA YHT.	108,93	104,93	94,70	87,1	87,1
Kaikki yhteensä	582,38	522,43	507,20	479,60	477,60

8.2. Investointisuunnitelma

	2023 €	2024 €	2025 €
Kaupunginhallitus			
Kiinteä omaisuus	50 000	200 000	250 000
Kiinteän omaisuuden hankinta	100 000	250 000	300 000
Kiinteän omaisuuden myynti	-50 000	-50 000	-50 000
Atk-ohjelmistot	90 000	100 000	0
Sähköinen arkisto, sähköiset lomakkeet, matkalaskutus ym digitalisaatio			
Kalusto	30 000	0	0
Hallintopalvelut			
Muut pitkävaikutteiset menot	200 000	200 000	200 000
Laajakastahankkeiden kuntarahoitusosuudet			
Maa- ja vesirakenteet	44 760	0	0
Tynin monttu -investointihanke	149 200	0	0
Rahoitusosuus	-104 440	0	0
Kaupunginhallitus yhteensä	414 760	500 000	450 000
 Kasvatus- ja opetuslautakunta			
Koneet ja kalusto	0	30 000	30 000
iWall-peliseinät, laitteet robotiikkaan ja ohelmointiin			
Atk-ohjelmistot	30 000		
Varhaiskasvatuksen ohjelmisto			
Kasvatus- ja opetuslautakunta yhteensä	30 000	30 000	30 000
 Elämänlaatulautakunta			
Koneet ja kalusto	55 000	0	0
Puukko ja tekstiilimuseon turvallisuuteen liittyvä kalusto			
Elämänlaatulautakunta yhteensä	55 000	0	0
 Tekninen lautakunta			
Erillishankkeet	11 600 000	6 700 000	500 000
Keskuskeittiö	1 700 000	800 000	0
Kauppatie 109, hallinnon keskittäminen	350 000	900 000	500 000
Alahärmän koulukeskus	6 000 000	1 500 000	0
Ylihärmän koulukeskus	3 000 000	3 500 000	0
Kortesjärven koulukeskus	550 000	0	0
Muut rakennukset	370 000	350 000	350 000
Alahärmän paloasema	60 000	0	0
Lämmitysjärjestelmämuutokset öljystä uusiutuviin	310 000	0	0
Teknisen lautakunnan päätöksen mukaan ja suunnitelmauosien kohdistamattomat rak.investoinnit	0	350 000	350 000
Rakennukset yhteensä	11 970 000	7 050 000	850 000

Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2024–2025

	2023	2024	2025
	€	€	€
Koneet ja kalusto	170 000	170 000	170 000
Rakennusautomaatio, lämmönvaihtimet, sähkölukitus ja turvallisuus, keittiöt	150 000	150 000	150 000
Varautuminen poikkeustilanteisiin mm sähkökatkoksiin	20 000	20 000	20 000
Muut pitkävaikutteiset menot	20 000	30 000	30 000
Rakennustekniset kuntoarviot ja -tutkimukset	20 000	30 000	30 000
Maa- ja vesirakenteet	1 400 000	1 400 000	1 800 000
Yhdyskuntateknikka, kaavatiet ja kevyen liikenteen väylät teknisen lautakunnan päätöksellä	800 000	1 400 000	1 800 000
Kaavateiden ja kevytväylien rakentaminen, perusparannus, päällystys, mm. Tapulintie			
Hulevesiverkosto			
Kantolan kunnallistekniikka			
Järventien kevyväylän lunastuskorvaus			
Hietämäenkujan lunastuskorvaus			
Suunnittelukustannukset			
Ruusukuja, käytetään perintönä saatuja varoja			
Yksityisteiden ja siltojen perusparannus, nettomeno (ehtona valtionavustus)	250 000		
Liikunta-alueiden rakentaminen, perusparantaminen ja varustaminen	250 000		
Ympäristön parantaminen	100 000		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	100 000	100 000	100 000
Katuvalaistuksen uusiminen ja laajennukset	100 000	100 000	100 000
Tekninen lautakunta yhteensä	13 660 000	8 750 000	2 950 000
Ympäristölautakunta			
Muut pitkävaikutteiset menot	30 000	0	0
Ojutjärven pohjakartta	30 000	0	0
Ympäristölautakunta yhteensä	30 000	0	0
NETTOINVESTOINNIT YHTEENSÄ	14 189 760	9 280 000	3 430 000

Talousarvioasetelma ja sitovuustasot

KÄYTTÖTALOUS

Sitovuustaso

Valtuusto

Toimielin

Keskusvaalilautakunta

Tarkastuslautakunta

Kaupunginvaltuusto

Kaupunginhallitus

Sitovuustaso

Hallitus tai lautakunta

Tehtävä

Hallinto-, talous- ja toimistopalvelut

Yhteistoiminta ja muu yleishallinto

Kehitystoimen hallinto

Elinkeinotoimi ja kehittäminen

Työllisyys

Maaseutupalvelut

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Sivistystoimen hallinto

Liikennepalvelut

Varhaiskasvatus ml esiopetus

Perusopetus

Lukio-opetus

2. asteen ammatillinen koulutus

Elämänlaatulautakunta

Elämänlaatu palveluiden hallinto

Kansalaisopisto

Nuorisopalvelut

Liikuntapalvelut

Kulttuuripalvelut

Museopalvelut

Kirjastopalvelut

Taiteen perusopetus / Musiikkiopisto

Tekninen lautakunta

Tekninen hallinto

Tilapalvelut

Yhdyskuntatekniikka

Ympäristölautakunta

Ympäristötoimen hallinto

Maankäyttö ja ympäristö

Rakennustarkastus ja asuntotoimi